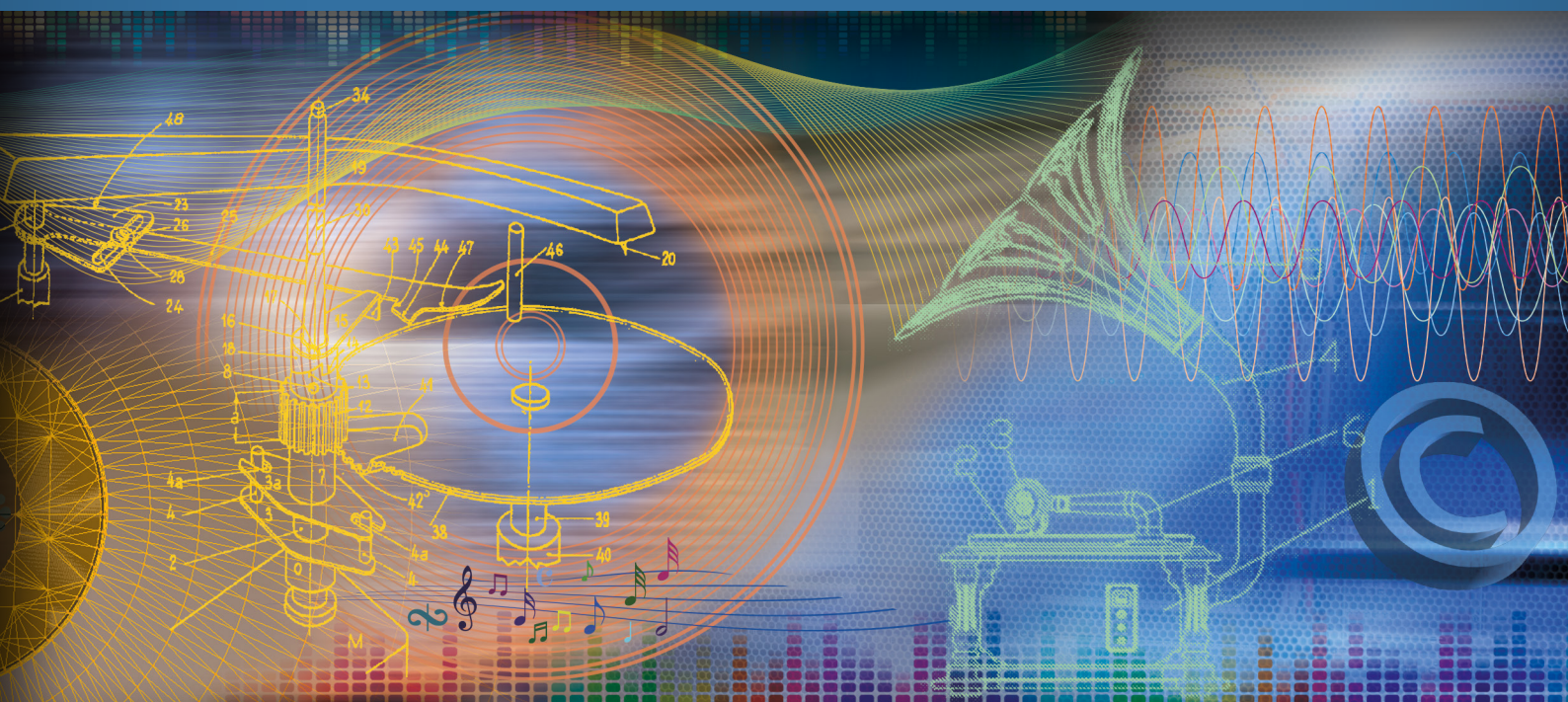




Odborný čtvrtletník z oblasti duševního vlastnictví

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

Autorské právo na Ukrajině

Světová organizace duševního vlastnictví –
od historických kořenů k současné podobě

„Rychleji, výše, silněji“ – 130 let novodobých
olympijských her v kontextu duševního vlastnictví



Úřad
průmyslového
vlastnictví



DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

Ročník 4 DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

3/2026

Publikované články a názory autorů
nemusí vyjadřovat odborný názor vydavatele
a redakční rady.

Úřad průmyslového vlastnictví
Antonína Čermáka 2a
160 68 Praha 6-Bubeneč



Úřad
průmyslového
vlastnictví

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

vydává Úřad průmyslového vlastnictví,
Antonína Čermáka 2a, 160 68 Praha 6-Bubeneč,
IČ 48135097, tel. 220 383 111, e-mail: redakce@upv.gov.cz.

Redakční uzávěrka do 1. dne měsíců února, května, srpna a listopadu.

Vychází 4x ročně, cena jednoho výtisku 54 Kč.
Roční předplatné 216 Kč + poštovné.

Rozšiřuje a objednávkou, včetně zahraničních,
přijímá Úřad průmyslového vlastnictví,
odbor patentových informací,
Antonína Čermáka 2a, 160 68 Praha 6-Bubeneč,
e-mail: ivana.mrazkova@upv.gov.cz.

Design: Impax, s.r.o.

Foto titulní strana a záhlaví rubrik: Úřad průmyslového vlastnictví.

Tiskne: Tiskárna Knopp s.r.o., U Lípy 926,
Nové Město nad Metují.

Evidováno pod č. MK ČR E 24435
ISSN 2788-2551 (Print)
ISSN 2788-256X (On-line)

ŘÍDÍ REDAKČNÍ RADA

Předseda: Mgr. Ing. Josef Kratochvíl, Ph.D.

Místopředseda: JUDr. David Karabec, MPA, LL.M.

Členové:

prof. JUDr. Martin Boháček, CSc.

Ing. Roman Buček

JUDr. Karel Čermák, Ph.D., LL.M.

Mgr. Miroslav Černý, Ph.D.

JUDr. Adéla Faladová

JUDr. Michal Havlík

Mgr. Eva Hazuchová

Mgr. Hana Churáčková, Ph.D.

Ing. Martina Kotyková, Ph.D.

prof. PhDr. Ladislav Křístoufek, Ph.D.

Ing. Robert Kutil, Ph.D.

Ing. Bc. Ivan Lukšíček

JUDr. Jiří Macek

RNDr. et Mgr. Růžena Štemberková, Ph.D., MPA

Mgr. Lukáš Zmeškal

Redakce:

Mgr. Hana Churáčková, Ph.D.

Mgr. Eva Hazuchová

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

prázdniny jsou za námi a s příchodem září se většina z nás vrací z dovolených zpět k pracovním stolům. Než ale letní dny definitivně vystřídá podzim, dovolili jsme si trochu prázdninové nálady uchovat i v tomto čísle. A protože lidská vynalézavost si dovolenou nebere, v jeho závěru najdete několik více či méně bláznivých vynálezů pro léto – třeba helmu vybavenou chladicím ventilátorem.



Hlavní obsah je však přece jen o něco vážnější. Adéla Faladová nás zavede na Ukrajinu a přiblíží tamní úpravu autorského práva. Kateřina Dlabolová představí Světovou organizaci duševního vlastnictví (WIPO) od jejích historických kořenů až k současné podobě a Zuzana Čapková připomene 130 let novodobých olympijských her v kontextu duševního vlastnictví. Ostatně olympijské hry pěkně ukazují, jak pestrou roli může duševní vlastnictví sehrávat i ve světě sportu – od ochrany olympijských symbolů a audiovizuálních záznamů až po patenty chránící technické inovace ve sportovním vybavení.

Ani tentokrát nechybí evropské právo a judikatura. Miroslav Černý a Lucie Solanská Velflová se věnují rozsudku Soudního dvora EU ve věci C-797/23 Meta Platforms Ireland, týkajícímu se spravedlivé odměny.

V aktualitách se ohlédneme také za červnovou mezinárodní výstavou vynálezů INVENT ARENA 2026 v Třinci, která opět nabídla setkání vynálezců, výzkumných pracovišť, firem i odborníků na ochranu duševního vlastnictví. Přinášíme rovněž informace o novém vedení WIPO, rozšíření Evropské patentové organizace či Vamberecké krajce.

A když už jsme začali malým ohlédnutím za létem, dovolím si jím také skončit. Olympijské heslo „Rychleji, výše, silněji“ bylo před několika lety doplněno o slovo „společně“. Vynálezci by k němu možná přidali ještě jedno neoficiální „chytřeji“. Někdy je výsledkem převratná technologie, jindy třeba ona helma s ventilátorem. A kdo ví – třeba si na ni při některém z příštích horkých dnů ještě rádi vzpomeneme.

Přeji vám příjemné čtení a úspěšný vstup do podzimní části roku. ✓

Lukáš Zmeškal

*český a evropský patentový zástupce
předseda Českého svazu vynálezců a zlepšovatelů, z.s.*

OBSAH 3/2026

ČLÁNKY

Adéla Faladová, Autorské právo na Ukrajině	3
Kateřina Dlabolová, Světová organizace duševního vlastnictví (WIPO) – od historických kořenů k současné podobě	19
Zuzana Čapková: „Rychleji, výše, silněji“ – 130 let novodobých olympijských her v kontextu duševního vlastnictví	29

EVROPSKÉ PRÁVO

Jana Klimentová: K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1959/22, T 211/22, T 1570/2, K rozhodnutí technického stížnostního senátu EPÚ T 1286/23, kterým byly předloženy otázky k rozhodnutí Velkému stížnostnímu senátu	34
--	----

JUDIKATURA

Miroslav Černý, Lucie Solanská Velflová: Vybraná rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie a předběžné otázky ve věcech duševního vlastnictví	38
--	----

AKTUALITY	43
------------------------	----

ZAJÍMAVOSTI	46
--------------------------	----

ENGLISH – CONTENTS

ARTICLES

Adéla Faladová, Law on Copyright in Ukraine	3
Kateřina Dlabolová, The World Intellectual Property Organization (WIPO) – From Its Historical Roots to Its Current Form	19
Zuzana Čapková: „Faster, Higher, Stronger“ – 130 Years of the Modern Olympic Games in the Context of Intellectual Property	29

EUROPEAN LEGISLATION

Jana Klimentová: Decision of the Board of Appeal of the EPO T 1959/22, T 211/22, T 1570/2, T 1286/23	34
---	----

JUDICATURE

Miroslav Černý, Lucie Solanská Velflová: Selected Decisions of the Court of Justice of the European Union and Preliminary Injunctions on Intellectual Property Cases	38
---	----

NEWS	43
-------------------	----

CURIOSITIES	46
--------------------------	----

Autorské právo na Ukrajině*

JUDr. Adéla Faladová,

vedoucí Samostatného oddělení autorského práva,

Ministerstvo kultury,

externí spolupracovnice Centra práva duševního vlastnictví

Právnické fakulty Univerzity Karlovy

Úvodem

V minulém čísle časopisu měli čtenáři možnost seznámit se s ukrajinskou úpravou průmyslových práv. V tomto čísle se zaměříme na další důležitou oblast práv duševního vlastnictví, kterými jsou předpisy týkající se autorského práva, přesněji řečeno autorských práv, práv souvisejících s právem autorským a zvláštních (*sui generis*) práv rovněž souvisejících s touto oblastí práv duševního vlastnictví.¹ Pro zjednodušení je dále v textu, není-li třeba výslovného rozlišování, používán souhrnně pojem „autorské právo“ pro všechna výše zmíněná práva.

Ukrajinské autorské právo je upraveno Ústavou Ukrajiny, ukrajinským občanským zákoníkem a zejména autorským zákonem, zákonem upravujícím kolektivní správu práv a několika podzákonými předpisy. Součástí ukrajinského autorskoprávního rámce jsou rovněž ty mezinárodní smlouvy týkající se autorských práv a práv souvisejících s právem autorským, které jsou pro Ukrajinu závazné.²

Základní principy ukrajinského autorského práva vycházejí z výše zmíněných mezinárodních smluv a úmluv.³ Jde o všechny nejdůležitější mezinárodní smlouvy týkající se autorského práva a práv s ním souvisejících spravované Mezinárodní organizací duševního vlastnictví (WIPO), konkrétně Bernskou úmluvu, Římskou úmluvu, obě „internetové“ smlouvy WIPO z roku 1996, Ženevskou „protipirátskou“ úmluvu a rovněž zatím poslední autorskoprávní mezinárodní smlouvu uzavřenou v rámci WIPO – Marrákešskou smlouvu z roku 2013. Kromě toho, jak již bylo zmíněno v minulém čísle tohoto časopisu v souvislosti s právy průmyslovými, je Ukrajina rovněž členem Světové obchodní organizace (WTO), a tudíž smluvní stranou Dohody TRIPS týkající se mj. také autorských práv.⁴

Druhým významným faktorem, kromě mezinárodních smluv, který v posledních letech silně ovlivňuje podobu ukrajinského autorského práva, je právo EU, resp. povinnost Ukrajiny jakožto státu usilujícího o vstup do EU, sladit vnitrostátní autorskoprávní předpisy s právem EU. V oblasti autorského práva jde především o všechny dosud přijaté směrnice a nařízení týkající se autorských práv⁵, včetně s tím související judikatury Soudního dvora EU. Ukrajina zažádala o členství v EU v únoru 2022, v červnu 2022 jí byl udělen status kandidátské země a od roku 2024 probíhá přístupová jednání, včetně tzv. screeningu (analýzy souladu vnitrostátních předpisů s právem EU), který byl

* Není-li uvedeno jinak, byly zdrojem informací pro tento článek veřejně dostupné anglické překlady ukrajinských předpisů. Žádná část textu tohoto článku nebyla vygenerována nástrojem AI. Nástroj AI (Copilot) byl autorkou využit pouze k dohledávání a ověřování některých informací a dokumentů a k překladům některých dokumentů, zejména z ukrajinštiny.

1 Příkladem je zvláštní právo pořizovatele databáze, jak je upraveno např. českým autorským zákonem č. 121/2000 Sb., v platném znění, a směrnicí EU z roku 1996 (směrnice 96/9/ES o právní ochraně databází) nebo zvláštní právo k výtvořům vytvořeným počítačovým programem (zatím nemající obdobu v českém ani unijním právu).

2 Srov. čl. 2 platného ukrajinského autorského zákona.

3 WIPO-Administered Treaties.

4 Oficiální názvy smluv, viz např. [web Ministerstva kultury](#).

5 <https://digital-strategy.ec.europa.eu/cs/policies/copyright-legislation>, naposledy navštíveno 29. 6. 2026.

Nutno zmínit ještě jedno specifikum současného ukrajinského autorského práva. Válečný stav se přímo (a výslovně) odráží v autorskoprávních předpisech i při jeho aplikaci.

ukončen v září 2025.⁶ Jak vyplývá z hodnocení Evropské komise, v oblasti autorského práva zatím ještě plného souladu s *aquis* dosaženo nebylo. Určitého pokroku dosaženo bylo, zejména přijetím autorského zákona z roku 2022 a několika následných novel, ale doporučení Evropské komise z roku 2024 zatím provedena nebyla a Ukrajina by se měla v roce 2026 zaměřit zejména na zlepšení fungování kolektivních správců, na přijetí dalších návrhů (novelizací) autorskoprávních předpisů, na přijetí strategie duševního vlastnictví na období 2025–2030 a pokračovat v procesu sbližování vnitrostátních předpisů s právem EU.⁷ Z neprovedených doporučení lze zmínit např. úpravu doby trvání ochrany autorských

práv a práv souvisejících, úpravu práva na rozmnožování (z hlediska rozsahu práva a výjimek z něho), úpravu práv vysílacích organizací a zlepšení fungování kolektivní správy práv (zejména fungování organizací kolektivní správy jako takových, vyřešení problémů s výběrem a rozdělováním odměn nositelům práv, problémů s akreditacemi kolektivních správců souvisejících s válečným stavem nebo problematiky povinné kolektivní správy).⁸

Nutno zmínit ještě jedno specifikum současného ukrajinského autorského (a nejen autorského) práva, které souvisí s válečným stavem, v němž se Ukrajina nachází od února 2022⁹ a který dosud neskončil. Válečný stav se totiž přímo (a výslovně) odráží i v samotných autorskoprávních předpisech a projevuje se rovněž při jeho aplikaci, resp. spíše v nemožnosti ho aplikovat. Nejen v ukrajinském autorském zákoně samotném, ale také v podzákonných prováděcích předpisech lze nalézt ustanovení přijatá po vyhlášení válečného stavu, která de facto i de iure omezují ochranu a v případě kolektivní správy i výkon autorských práv subjektů, kteří jsou občany nebo právníckými osobami státu-agresora (v předpisech není výslovně uvedena Ruská federace).¹⁰

Ústavněprávní základy ukrajinského autorského práva

Ukrajinská ústava z roku 1996¹¹ obsahuje ustanovení týkající se ochrany duševní a tvůrčí činnosti v několika článcích. V článku 41 je mj. stanoveno, že každý má právo vlastnit, užívat a nakládat se svým majetkem, jakož i s výsledky své duševní a tvůrčí činnosti, v článku 54 je pak výslovně uvedeno (mj.), že občanům je zaručena svoboda

6 https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/ukraines-path-towards-eu-accession_cs;https://enlargement.ec.europa.eu/factsheet-state-play-eu-accession-negotiations_en?etrans=cs&prefLang=cs, naposledy navštíveno 29. 6. 2026.

7 Hodnoticí zpráva Evropské komise o pokroku Ukrajiny v oblasti práva duševního vlastnictví, dokument SWD(2025) 759 final ze 4. 11. 2025, naposledy navštíveno dne 12. 4. 2026.

8 European Commission, Ukraine Report 2024, SWD(2024) 699 final ze 30. 10. 2024, naposledy navštíveno dne 12. 4. 2026.

9 Válečný stav na Ukrajině byl vyhlášen prezidentským dekretem č. 64 z 24. února 2022 v reakci na vojenskou invazi Ruské federace, byl opakovaně prodlužován a k datu uzávěrky tohoto čísla časopisu dosud neskončil. (Viz např. [MARTIAL LAW – UkraineInvest](#) a [Válka na Ukrajině: Mapa bojů, fronta aktuálně a počet obětí | e15.cz](#), obojí naposledy navštíveno dne 18. 4. 2026.)

10 Viz např. nařízení Ministerstva hospodářství č. 11319 ze srpna 2023, kterým byl schválen Postup státní registrace autorských práv a smluv týkajících se majetkových práv k dílu, článek III. bod 5 (volně přeloženo a zestručněno: žádost o registraci autorských práv nebo smluv o majetkových autorských právech bude zamítnuta v případě žadatele nebo osoby, k níž se podání žádosti vztahuje, a to včetně autora, spoluautora, sestavitele, dědice, zaměstnavatele, objednatel, smluvní strany nebo jiného subjektu autorského práva k dílu, která je osobou napojenou na stát-agresora, určenou v souladu s usnesením Kabinetu ministrů Ukrajiny ze dne 3. března 2022 č. 187 „O zajištění ochrany národních zájmů v budoucích soudních řízeních Ukrajiny v souvislosti s ozbrojenou agresí Ruské federace“, nebo pokud se na tuto osobu vztahují sankce uplatňované v souladu se zákonem Ukrajiny „O sankcích“).

11 <https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/16719>.

literární, umělecké, vědecké a technické tvorby a ochrana duševního vlastnictví, jejich autorských práv, jakož i morálních a majetkových zájmů vznikajících v souvislosti s různými druhy duševní činnosti, že každý občan má právo na výsledky své duševní a tvůrčí činnosti a nikdo je nesmí užívat nebo šířit bez jeho souhlasu, s výjimkami stanovenými zákonem.

Autorské právo v ukrajinském občanském zákoníku

Základní úprava autorského práva je pak obsažena v občanském zákoníku¹², kde jsou podrobněji uvedeny základní principy a pojmy práv duševního vlastnictví, přičemž v řadě případů je v podrobnostech odkazováno na zvláštní zákon, kterým je v případě autorského práva, pochopitelně, zejména autorský zákon. Pro srovnání, český občanský zákoník obsahuje jen obecné občanskoprávní instituty, týkající se nicméně rovněž práv duševního vlastnictví, a jedinými specifickými ustanoveními je úprava licenční smlouvy a smlouvy o dílo s nehmotným výsledkem.

V ukrajinském občanském zákoníku jsou uvedeny např. základní typy práv (práva majetková a osobnostní), základní principy (nedotknutelnost práv, nezávislost práva duševního vlastnictví a vlastnického práva k věci). Jsou zde vyjmenovány předměty práv duševního vlastnictví, mj. literární a umělecká díla, počítačové programy, databáze, výkony, zvukové záznamy, videozáznamy, vysílání. Dále jsou zde obecně uvedeny subjekty práv, způsoby vzniku práva duševního vlastnictví (na základě skutečností stanovených občanským zákoníkem, jiným zákonem nebo smlouvou), úpravu doby trvání ochrany práv (osobnostních – časově neomezená, majetkových – po dobu stanovenou občanským zákoníkem, jiným zákonem nebo smlouvou). Ke způsobům užití předmětů ochrany je zde uvedeno (stručně shrnuto), že způsoby užití jsou stanoveny tímto zákoníkem a jiným zákonem, užívat může nositel práv a jiná osoba jen se souhlasem nositele práv, s výjimkou případů oprávněného užití bez takového souhlasu, stanovených tímto zákoníkem a jiným zákonem. Podmínky udělení souhlasu (poskytnutí licence) k užití předmětu práva duševního vlastnictví mohou být stanoveny licenční smlouvou

uzavíranou podle pravidel stanovených občanským zákoníkem a jiným zákonem. Rámcově jsou zde upravena také díla zaměstnanecká a díla vytvořená na objednávku a dále zásady ochrany práv.

Ukrajinský autorský zákon

Platným ukrajinským autorským zákonem je aktuálně zákon č. 2811-IX ze dne 1. prosince 2022, který nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2023. Tento zákon byl následně ještě několikrát novelizován, přičemž dochází postupně k dalšímu zpřesňování úpravy tak, aby byla v souladu s právem EU. Zatím poslední konsolidovaná verze autorského zákona, dostupná např. z databáze WIPO, je z prosince 2025.¹³ Některé oblasti autorského práva jsou dále upraveny podzákonnými předpisy, například lze zmínit usnesení týkající se osiřelých děl nebo prováděcí předpis k registraci práv.

Podívejme se nyní na ukrajinský autorský zákon (dále také jen „AZ UKR“) podrobněji, a to zejména na některé zajímavosti, kterými se odlišuje od českého autorského zákona č. 121/2000 Sb., v platném znění (dále také jen „český AZ“).¹⁴

AZ UKR je rozdělen do šesti částí (ukrajinsky Розділ, angl. Section) obsahujících obecná ustanovení (část I), autorské právo (část II), práva související s právem autorským (část III), výkon majetkových práv k předmětům autorského práva a práv souvisejících (část IV), ochranu autorského práva a práv s ním souvisejících (část V) a závěrečná a přechodná ustanovení (část VI). Uvedené části jsou dále členěny na články (ukrajinsky Стаття, angl. Article). Ač by se na první pohled z výše uvedeného členění AZ UKR mohlo zdát, že český AZ a AZ UKR jsou svou strukturou podobné, při podrobnějším čtení se přesvědčíme o opaku. Některá, byť obsahově podobná ustanovení, nalezneme v jiných částech uvedených zákonů.

Definice pojmů

Část I (Obecná ustanovení) obsahuje v článku 1 rozsáhlý seznam celkem 65 pojmů a jejich definic, jak jsou vymezeny pro účely AZ UKR. Při srovnání s českým AZ nalezneme řadu podobných definic, které jsou v českém AZ

12 Občanský zákoník Ukrajiny č. 435–IV ze dne 16. ledna 2003, ve znění pozdějších předpisů, účinném k 1. lednu 2020 (<https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/19455>).

13 <https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/23797>, naposledy navštíveno 30. 7. 2026.

14 121/2000 Sb., 1. 7. 2025, aktuální znění, informativní znění systému e-Sbírka.

(nikoli však takto soustředěně v jednom ustanovení). Jde např. o definice subjektů ochrany (pojmy autor, výkonný umělec, výrobce zvukového záznamu) nebo předmětů ochrany (autorská díla, výkony výkonných umělců nebo zvukové záznamy). V této souvislosti stojí za zmínku, že AZ UKR obsahuje kromě definic „tradičních“ pojmů, jako jsou díla zaměstnanecká, audiovizuální nebo také díla osiřelá, včetně jiných osiřelých předmětů ochrany (definovaných výslovně také v českém AZ), také podrobnější definice některých druhů děl, např. díla fotografického, díla užitého umění nebo díla architektonického. AZ UKR také např. podrobněji definuje pojmy „jméno autora“ (obdobně „jméno výkonného umělce“), „pseudonym“ nebo „anonym“.¹⁵ Dále jsou zákonem definovány pojmy označující způsoby užití předmětů ochrany, např. „zveřejnění“, „vydání“, „rozmnožování“, „rozšiřování“, „veřejné provozování“, „zpřístupňování veřejnosti“ (ve smyslu § 18 odst. 2 českého AZ). Dále jsou zde definovány také některé způsoby užití spadající pod některou ze zákonných licencí (výjimek nebo omezení práv), např. „citace“, „rozmnožování pro soukromou potřebu“. V té souvislosti stojí za zmínku, že zde nalezneme také definice pojmů, které většinou nebývají v autorskoprávních předpisech definovány a výklad se ponechává na judikatuře. Jde zejména o pojmy „veřejnost“ nebo „osobní (soukromá) potřeba“ nebo „originalita“.¹⁶ Kromě toho obsahuje AZ UKR také definice některých pojmů, které bývají zpravidla obsaženy v jiných než autorskoprávních předpisech, např. pojem „digitální obsah“, „internetová stránka“ (angl. website, v ukrajinštině „веб-сайт“) a „web page“ (v ukrajinštině „веб-сторінка“) a „vlastník internetové stránky“, „hyperlink“, „poskytování interaktivního přístupu“ nebo „uživatelský účet“.

Zvláštní právo k ne-originálním výtvarům generovaným počítačovým programem

Na další zajímavost – a významný rozdíl nejen oproti českému AZ, ale i většině ostatních zahraničních autorskoprávních úprav – narazíme hned v následujícím

článku 3 AZ UKR. Kromě územní a osobní působnosti AZ UKR (kterou v českém AZ nalezneme v závěrečných ustanoveních), je zde totiž v odst. 1 bodu 6, s odkazem na podrobnější úpravu v článku 33 AZ UKR, zmíněna *sui generis* ochrana ne-originálních výtvarů generovaných počítačovým programem. Cílem úpravy v článku 33 je (mj.) ochrana výtvarů tzv. umělé inteligence, nebo-li jak se běžně uvádí, tzv. generativní umělé inteligence.

Z článku 33 čítajícího 11 odstavců, ve spojení s dalšími ustanoveními AZ UKR (zejména těmi, která definují autorské dílo a autora) lze vyčíst následující. Výtvary generované počítačovým programem, které nejsou originálními (ve smyslu definice originality podle článku 1 odst. 35 AZ UKR), nejsou chráněny autorským právem (ani některým z práv souvisejících s právem autorským), ale zvláštním – *sui generis* – právem k neoriginálnímu předmětu generovanému počítačovým programem. Fyzické osoby, které používají počítačové technologie při vytváření objektů, nejsou považovány za autory takových neoriginálních předmětů. Podle odst. 2 podmínky vzniku, výkonu a nabytí uvedeného zvláštního práva může stanovit smlouva. Není úplně jasné, jaká smlouva by to měla být, mj. kdo by měl být smluvní stranou (i když lze tušit, že jednou ze stran bude fyzická osoba, která použila počítačový program k vytvoření takového předmětu). Zákon dále stanoví, že obsahem zvláštního práva jsou pouze práva majetková (jak jsou vymezena obecně v článku 12 AZ UKR odst. 1 – částečně obdobně, jak jsou vymezena v § 12 českého AZ), nikoli také práva osobnostní. Podle odst. 5 vzniká uvedené zvláštní právo obdobně, jak je v autorském právu obvyklé, tj. okamžikem vygenerování neoriginálního předmětu počítačovým programem (z čehož lze zřejmě dovozovat, že výše zmíněná smlouva, která může stanovit podmínky vzniku práva, stanoví subjekt ochrany – nositele práv (?), nikoli okamžik vzniku práva jako takového). Doba trvání ochrany je stanovena na 25 let, počítáno (jak je rovněž v autorském právu obvyklé) od 1. ledna roku následujícího po roce, v němž byl neoriginální předmět vygenerován.

15 Např. jméno autora je AZ UKR v čl. 1 odst. 23 definováno jako soubor slov nebo znaků, které identifikují autora, zejména: příjmení a jméno autora; příjmení, jméno a patronymikum autora; iniciály autora; pseudonym autora; označení (soubor označení) přijaté autorem apod.

16 Pojem originalita je v AZ UKR definován v čl. 1 odst. 35 jako „originalita je znakem (vlastností) charakterizující dílo jako výsledek autorovy vlastní duševní tvůrčí činnosti a odrážející tvůrčí rozhodnutí učiněná autorem v průběhu tvůrčího procesu“. Pojem „užití pro soukromou potřebu“ je definován v čl. 1 odst. 39 v rámci definice pojmu „rozmnožování pro soukromou potřebu“, a to jako „osobní potřeba osoby nebo pro členy rodiny takové osoby nebo blízkých přátel takové rodiny“. Pojem „veřejnost“ je definován v čl. 1 odst. 44 tak, že „veřejnost zahrnuje jednotlivce, kteří nejsou vzájemně příbuzní příslušností k rodině nebo nejsou ve vztahu blízkých známých“. (Překlad autorky z anglického automatizovaného překladu AZ UKR).

Zákon dále počítá se situací, kdy takový neoriginální předmět vznikl v důsledku použití chráněného autorského díla nebo jiného předmětu ochrany (chráněného některým z práv souvisejících s právem autorským). V takovém případě je nositelem zvláštního práva „tvůrce“ neoriginálního předmětu, ovšem za podmínky, že byla dodržena práva autora použitého díla, resp. práva nositele práva souvisejícího s právem autorským. Obdobně počítá zákon se situací, kdy je neoriginální předmět vytvořen s využitím jiného takto chráněného neoriginálního předmětu generovaného počítačovým programem. V takovém případě náleží zvláštní právo „tvůrce“ předmětu (výtvoru) vzniklému následně, avšak za podmínky, že jsou dodržena práva subjektu (subjektů) k původnímu (použitému) neoriginálnímu předmětu. Svolení k užití se poskytuje způsobem stanoveným AZ UKR, tj. způsobem obvyklým v oblasti autorského práva – licenční smlouvou (uvedenou ve výčtu typů smluv, jimiž je možno nakládat s právy chráněnými AZ UKR), v článku 48 a dále podrobněji upravenou v článku 50 AZ UKR (a dále také v článku 51 upravujícím tzv. veřejné licence, jako jsou např. licence Creative Commons). Zvláštní právo podle článku 33 je právem převoditelným, vztahují se na ně obdobné zákonné licence, jaké jsou stanoveny obecně v článku 49 AZ UKR, a stejně tak se na ně vztahují (přiměřeně, s přihlédnutím ke zvláštnostem tohoto práva) ustanovení upravující nástroje ochrany (podle článku 55 AZ UKR).

Jak lze předpokládat a také vyčíst z komentářů odborné veřejnosti, tato část AZ UKR byla a je nejvíce diskutovanou a spornou, rozděluje odbornou veřejnost na její nadšené zastánce a na druhé straně ty, kteří ji považují za předčasnou a nedozrálou.¹⁷ Bude jistě zajímavé sledovat, jaké budou zkušenosti s praktickým uplatňováním této právní úpravy.

Výtvoř chráněné a nechráněné autorským právem

V člancích 6 a 7 AZ UKR jsou uvedeny druhy výtvorů chráněných autorským právem (druhy autorských děl), a to

obdobně jako v českém AZ. V článku 7 odst. 4 pak je uvedeno, co chránitelné autorským právem není, tj. nápady, teorie, metody, postupy, objevy, oproti české úpravě jsou výslovně uvedeny také systémy, koncepty a dále také technologie tvorby a vyjádření díla. V článku 8 AZ UKR jsou pak uvedeny výtvory vyloučené z autorskoprávní ochrany (obdoba českého 3 AZ), kde jsou kromě úředních děl, státních a podobných symbolů a folkloru (výtvorů lidového umění) uvedeny také zprávy o událostech nebo jiných skutečnostech mající povahu běžné tiskové informace.

Ochrana počítačových programů je v AZ UKR obsažena v článku 20 a dále také v části upravující výjimky a omezení práv (v článku 25), obdobně jako v příslušné směrnici EU¹⁸. Ochrana se poskytuje počítačovým programům vyjádřeným ve zdrojovém nebo strojovém kódu, výslovně je uvedeno, že grafické uživatelské rozhraní, soubor vykonávaných funkcí, formát datových souborů používaných počítačovým programem k realizaci jeho funkcí nejsou formami vyjádření počítačového programu.

AZ UKR upravuje rovněž práva k databázím, a to jak autorskoprávní ochranu, jsou-li splněny kritéria autorského díla, tak zvláštní právo pořizovatele databáze (autorskoprávně chráněné i ne-originální), přičemž úprava vychází z příslušné směrnice EU o právní ochraně databází.¹⁹

Registrace autorských práv a smluv týkajících se majetkových autorských práv

Rozdílem oproti českému autorskému právu je možnost dobrovolné registrace autorských práv a smluv týkajících se majetkových autorských práv. Registraci provádí Národní úřad duševního vlastnictví v oblasti autorského práva a práv s ním souvisejících (dále také jen „UANPIO“)²⁰, jehož pravomoci jsou relativně podrobně uvedeny v článku 4 AZ UKR (také tímto se AZ UKR odlišuje od českého AZ, resp. českého právního řádu, který úpravy tohoto typu ponechává jiným předpisům, zejména kompetenčnímu

17 Např. [Guest post] New Ukrainian Law on Copyright and Related Rights – The IPKat, naposledy navštíveno dne 12. 4. 2026.

18 Směrnice 2009/24/EU o právní ochraně počítačových programů, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32009L0024>.

19 Směrnice 96/9/ES o právní ochraně databází, eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:31996L0009.

20 Webové stránky úřadu viz <https://nipo.gov.ua/>. Lze se setkat také se zkratkou „NIPA“ (ve významu „National Intellectual Property Authority“), která je použita např. v anglickém překladu AZ UKR dostupném z WIPO-Lex. O aktivitách UANPIO se lze dočíst např. z <https://nipo.gov.ua/en/ip-in-2025-key-results/>.

zákonu a vnitřním předpisům jednotlivých ministerstev a úřadů).²¹

Pokud jde o registraci práv jako takovou, podrobnosti jsou stanoveny prováděcím předpisem vydaným na základě



Obr. 1: První registrace práv k AD vytvořená s AI
Zdroj: [The AI works are registered for the first time in Ukraine](#)

článku 9 odst. 5 AZ UKR, konkrétně nařízením Ministerstva hospodářství Ukrajiny č. 11319 ze dne 16. srpna 2023 o schválení postupu státní registrace autorského práva a smluv týkajících se majetkových práv k dílu.²² Podle článku 9 odst. 5 AZ UKR může nositel autorských práv za



Obr. 2: Zachovaná dobrodružství Rufuse, Anna Chorolska
Zdroj: [Книги зі згенерованими ШІ малюнками, авторське право – Суспільне Культура](#)

účelem osvědčení jemu náležejících osobnostních práv nemajetkové povahy a/nebo majetkových práv k dílu

(zveřejněnému či nezveřejněnému), skutečnosti a data zveřejnění díla a nabytí majetkových práv k dílu na základě smlouvy nebo zákona, registrovat své autorské právo k dílu v příslušném státním rejstříku. Smlouvu, která se týká majetkových práv k dílu, může v uvedeném státním rejstříku registrovat každá ze smluvních stran takové smlouvy. Nařízení upravuje mj. formální a obsahové náležitosti žádosti o registraci, včetně příloh (mj. rozmnoženiny/kopie autorského díla), postup posuzování žádosti (mj. dvouměsíční lhůtu pro posouzení žádosti), podmínky pro kladné vyřízení žádosti a pro odmítnutí žádosti a pravidla vedení rejstříku, včetně pravidel zpřístupňování informací z rejstříku. Součástí nařízení je také pět příloh obsahujících příslušné formuláře (žádosti o registraci nebo osvědčení o registraci práv atd.). O registraci autorského práva k dílu vydává UANIPIO osvědčení, o registraci smlouvy týkající se majetkových práv k dílu vydává UANIPIO rozhodnutí. Registrace je zpoplatněna, výše poplatků je stanovena vládou Ukrajiny; poplatky jsou příjmem státního rozpočtu.



Obr. 3: Básně nedokončené války, Andrij Sitnikov
Zdroj: [Вірші незакінченої війни. Сітніков А.В. \(тверда палітурка\), цена 750 ₴: купити на Prom.ua | Україна](#)

Vzhledem k tomu, že AZ UKR nezmiňuje nijak možnost registrace práv souvisejících s právem autorským, lze z toho zřejmě dovozovat, že registrace připadá v úvahu jen u autorských práv k autorským dílům, nikoli u práv souvisejících s právem autorským. Stejně tak není v článku 9 ani v článku 33 AZ UKR upravujícím sui generis právo k vytvoření umělé inteligence možnost registrace tohoto zvláštního práva a souvisejících smluv. Ta však vyplývá z výše zmíněného prováděcího předpisu. S ohledem na stále častější využívání generativní umělé inteligence lze předpokládat, že posuzování splnění podmínek autorskoprávní ochrany, a tudíž i podmínek

21 Kromě registrace práv spadají do působnosti UANIPIO v zásadě podobné úkoly, jaké plní v České republice Ministerstvo kultury, konkrétně jeho Samostatné oddělení autorského práva, a sice legislativní činnost, tj. zpracovávání návrhů právní úpravy (včetně s tím spojených analýz a monitorování souladu právní úpravy s mezinárodními smlouvami a právem EU), zastupování Ukrajiny v příslušných mezinárodních organizacích (zejména ve WIPO) a výkon dalších pravomocí v souladu s právními předpisy (zejména v oblasti kolektivní správy).

22 Nařízení dostupné v angl. překladu z <https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/22556>.

pro registraci autorských práv a sui generis práv, může být v konkrétních případech značně složitá.²³ Zkušenosti ukrajinského úřadu v této oblasti by mohly být cenným zdrojem informací a inspirace pro jakékoli budoucí legislativní úvahy ostatních států.

Jak je systém registrace autorských práv a smluv v Ukrajině využíván, lze vyčíst ze statistik zveřejňovaných na webu UANIPIO.²⁴ Ze přehledu za rok 2025²⁵ vyplývá, že v loňském roce bylo kladně vyřízeno 9 103 žádostí o registraci autorských práv a 319 žádostí o registraci smluv.

Vznik ochrany práv a „céčko v kroužku“

Výše zmíněný článek 9 upravuje, v zásadě obdobně jako český AZ (shodou okolností v ustanovení shodného čísla – v § 9 odst. 1) pravidla vzniku autorského práva (okamžikem vytvoření, resp. vyjádření v objektivně vnímatelné podobě, bez ohledu na formu vyjádření – písemně, elektronicky atd.), neformálně, dále stanoví domněnku autorství (obdobně jako český AZ v § 6) a dále také stanoví nezávislost autorského práva na vlastnickém právu k hmotnému substrátu, jehož prostřednictvím je dílo vyjádřeno (v zásadě obdobně jako v § 9 odst. 3 českého AZ). Při srovnávání s českým AZ stojí ještě za zmínku, že AZ UKR výslovně uvádí možnost nositele práv používat ono známé „céčko v kroužku“, tzv. copyrightovou výhradu, ve formátu latinského písmene „C“ v kroužku a s uvedením jména nositele práv a roku prvního vydání.²⁶ Obdobně, tj. neformálně, vzniká ochrana práv souvisejících s právem autorským (dle článku 36 odst. 3) a obdobně je, v případě práv výrobce zvukového záznamu, výslovně uvedena možnost používat písmeno „P“ v kroužku jako výhradu práv výrobce takového záznamu.²⁷

Osobnostní práva autora a nositelů práv souvisejících s právem autorským

Osobnostní práva autora jsou v článku 11 AZ UKR upravena podobně jako v českém AZ, jde především o právo osobovat si autorství, právo na uvedení, nebo naopak neuvedení jména (v případě, že chce autor dílo zveřejnit a dále zpřístupňovat jako dílo anonymní), právo zvolit si pseudonym, právo na nedotknutelnost díla. Kromě toho ale obsahuje AZ UKR dvě odlišnosti, a sice výslovně uvedené právo autora pojmenovat dílo a dále právo věnovat dílo (nikoli autorská práva) určité osobě, události nebo datu. V článku 37 jsou upravena osobnostní práva výkonného umělce, obdobně jako autora, ale nikoli s možností věnovat výkon. Na rozdíl od české právní úpravy jsou přiznána osobnostní práva rovněž výrobcům záznamů a vysílatelům a spočívají v právu na uvedení svého jména u záznamu, resp. u vysílání, v souvislosti s jejich užitími. Osobnostní práva jsou nepřevoditelná, nejsou předmětem dědictví a trvají věčně (časově neomezeně²⁸).

Majetková práva autora a nositelů práv souvisejících s právem autorským

Podobně jako v českém AZ obsahuje AZ UKR v článku 12 demonstrativní výčet majetkových práv autora, tj. jednotlivých způsobů užití autorského díla. Výslovně jsou, kromě obvyklých způsobů (rozмноžování, veřejné provozování, půjčování, pronájem apod.) uvedeny i takové způsoby jako zahrnutí díla do díla souborného, zahrnutí díla do jiného (nikoli souborného) díla, dovoz rozmnoženin díla, překlad, úprava nebo adaptace díla. Demonstrativní výčet majetkových práv souvisejících s právem autorským je uveden v článku 38 a násl. AZ UKR.

23 Prvními autorskými díly vytvořenými s pomocí umělé inteligence, jejichž autoři získali osvědčení o registraci autorských práv, byl dle zprávy UANIPIO z října 2024 soubor velikonočních pohlednic autorky Margarity Bojko, knížka pro děti s názvem Zachovaná dobrodružství Rufuse autorky Anny Chorolské a básnická sbírka Básně nedokončené války autora Andrije Sitnikova (Zdroj: UANIPIO).

24 Viz Interactive [Regional Maps, Statistics, Reports](#).

25 Viz <https://nipo.gov.ua/en/ip-in-2025-key-results>, naposledy navštíveno dne 18. 4. 2026.

26 Úprava odpovídající článku III odst. 1 [Všeobecné úmluvy o autorském právu z roku 1952](#), již je Ukrajina smluvní stranou od roku 1994 (předtím jako součást SSSR od roku 1973), viz [WIPO Lex](#).

27 Úprava odpovídající čl. 11 [Římské úmluvy](#) (Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových a televizních organizací) z roku 1961, již je Ukrajina smluvní stranou od roku 2002), viz [WIPO Lex](#).

28 Srov. časově omezenou dobu trvání ochrany osobnostních práv po dobu života autora, resp. výkonného umělce, včetně tzv. postmortální ochrany (§ 11 odst. 4 a 5 a § 74 českého AZ).

Na rozdíl od české právní úpravy jsou majetková práva autora i všech nositelů práv souvisejících s právem autorským, s výjimkami uvedenými AZ UKR²⁹, převoditelná, tj. lze je zcizit prodejem nebo darováním i jinak s nimi nakládat (viz článek 12 odst. 2 AZ UKR, obdobně v příslušných ustanoveních týkajících se jednotlivých práv souvisejících s právem autorským).

Rozdílně jsou dále upravena některá práva související s právem autorským, resp. způsob jejich výkonu. AZ UKR obsahuje v článcích 38, 39 a 40 delší výčet majetkových práv výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, kdy nemusí být uzavírány licenční smlouvy (individuální nebo s kolektivními správci), ale musí být hrazeny odměny kolektivním správcům, přičemž AZ UKR stanoví i podíly příslušející jednotlivým kategoriím nositelů práv souvisejících s právem autorským. Jde o práva na veřejné provozování záznamů, sdělování veřejnosti, promítání v kinech (v českém AZ je obdobná úprava stanovena pro právo na pronájem zvukového nebo zvukově obrazového záznamu³⁰). Sazby odměn za uvedená užití byly stanoveny prováděcím předpisem³¹, který zatím nebyl formálně zrušen. Podle platné právní úpravy jsou předmětem vyjednávání mezi kolektivními správci a zástupci uživatelů.

Právo na odměnu při opětném prodeji originálu uměleckého díla (tzv. resale right)

Za zmínku stojí odlišnosti v ukrajinské úpravě práva na odměnu při opětném prodeji originálu uměleckého díla (tzv. resale right), obsažené v článku 30 AZ UKR, v českém AZ pak v § 24 a v příloze k AZ č. 1. Původní ukrajinská úprava v AZ z roku 1993 obsahovala velmi stručnou úpravu

konstatující pouze nezcizitelné právo autora díla výtvarného umění na odměnu ve výši 5 % z ceny každého dalšího prodeje díla uskutečněného prostřednictvím aukce, galerie, salonu, obchodu apod., následujícího po prvním prodeji uskutečněném autorem díla; odměnu měly platit aukce, galerie, salony, obchody apod., a to buď přímo autorovi (nebo jeho dědicům) nebo kolektivnímu správcí (zastupujícímu autora). V souvislosti s harmonizací práva s právem EU byla úprava podstatně doplněna v souladu se směrnicí 2001/84/ES³², přičemž byla ve větší míře využita ta ustanovení směrnice, umožňující přijmout úpravu prospěšnější autorům. Jednak byla stanovena spodní hranice, při které již právo na odměnu autorovi náleží, na částku přesahující 50 EUR (srov. minimálně 1 500 EUR a více dle českého AZ) a dále byly odlišně stanoveny procentní sazby odměn (6 % z prodejní ceny od 50 do 3 000 EUR³³ a 5 % z prodejní ceny od 3 000,01 do 50 000 EUR (srov. 4 % z prodejní ceny do 50 000 EUR dle českého AZ), v dalších cenových pásmech již právní úprava odpovídá směrnici. Dále pak AZ UKR výslovně stanoví, že právo na odměnu přísluší i v případech, kdy se prodej uskutečňuje prostřednictvím internetu (např. veřejnou nabídkou prostřednictvím sociálních sítí, internetových fór, skupin, platform online inzerce, online aukcí, obchodních platform (marketplaces), dražeb, výběrových řízení apod.). Stejně jako v České republice je toto právo na odměnu spravováno povinně kolektivním správcem.³⁴

Zaměstnanecká díla, díla na objednávku a díla vytvořená při výkonu vojenské služby

AZ UKR obsahuje v článku 14 režim zaměstnaneckého díla v zásadě obdobně jako český AZ (v § 58), ovšem

29 Nepřevoditelná jsou práva uvedená v čl. 12 odst. 3, čl. 38 odst. 3, čl. 39 odst. 3 a čl. 40 odst. 3 AZ UKR, tj. práva na spravedlivou odměnu spravovaná v režimu povinné kolektivní správy (např. odměny za pořizování rozmnoženin pro osobní potřebu nebo odměny za vysílání zvukových záznamů vydaných k obchodním účelům).

30 Srov. § 25a, § 74, § 78, § 97d odst. 1 písm. b) českého AZ.

31 Usnesení Kabinetu ministrů Ukrajiny č. 71 ze dne 18. ledna 2003 o schválení výše, postupu a podmínek výplaty odměny (royalty) za komerční užití zvukových záznamů, zvukově obrazových záznamů, jejich rozmnoženin a v nich zaznamenaných výkonů zveřejněných pro obchodní účely, dostupné např. z https://kodeksy.com.ua/norm_akt/source-%D0%9A%D0%9C%D0%A3/type-%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0/71-2003-%D0%BF-18.01.2003.htm, naposledy navštíveno 29. 7. 2026.

32 Směrnice 2001/81/ES o právu na opětný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:02001L0084-20011013>.

33 V tomto případě byla sazba stanovena nad rámec povolený v čl. 4 odst. 2 směrnice 2001/84/ES (max. 5 %).

34 Dle dostupných informací by akreditovaným správcem měla být organizace UARA (<https://vaap.com.ua/ua/activity/droit-de-suite.html>, naposledy navštíveno 27. 7. 2026).

s jedním významným rozdílem, a sice, že zaměstnaneckým dílem je jakékoli dílo vytvořené zaměstnancem (tj. nikoli pouze takové, které je vytvořeno v rámci plnění pracovních, popř. služebních povinností). V případě, že pracovní náplň zaměstnance výslovně zahrnuje vytváření zaměstnaneckých děl určitého druhu, může být autorská odměna za vytvoření a užití takových děl zahrnuta do mzdy zaměstnance. Dalším rozdílem je to, že práva k zaměstnaneckému dílu okamžikem jeho dokončení přechází ze zákona na zaměstnavatele, který se tím stává nositelem práv (podle českého AZ zůstávají formálně majetková práva zaměstnanci, zaměstnavatel je pouze vykonává), v obou případech (AZ UKR i českého AZ) lze sjednat jinak. Český AZ navíc obsahuje ustanovení o tzv. bestsellerové odměně (nároku autora na přiměřenou dodatečnou odměnu).

Odlišnosti nalezneme rovněž v úpravě režimu autorského díla vytvořeného na objednávku obsažené v článku 15 AZ UKR. Na rozdíl od české právní úpravy (v § 61 českého AZ³⁵ a v § 2364 OZ³⁶) práva k dílu vytvořenému na objednávku přecházejí okamžikem vytvoření díla v jeho úplné podobě na objednatele, nestanoví-li smlouva o objednávce jinak. Odlišný režim je stanoven pro majetková práva k dílu výtvarného umění, která zůstávají autorovi. Výjimkou jsou výtvarná díla vytvořená na objednávku speciálně jako součást počítačového programu, pro která platí obecná úprava (tj. majetková práva přecházejí rovněž na objednatele).

V souvislosti s válečným stavem byl do AZ UKR (novelou z roku 2025³⁷) doplněn článek 14.1 upravující výslovně režim autorského díla vytvořeného při výkonu vojenské služby. Základní principy jsou obdobné jako u běžného zaměstnaneckého díla (osobnostní práva zůstávají autorovi, majetková práva přecházejí v tomto případě na stát), odlišně jsou upravena pravidla pro registraci autorských práv; za účelem zajištění národní bezpečnosti Ukrajiny nemusí být na základě žádosti příslušného vojenského orgánu v žádosti o registraci autorského práva k dílu uvedeny údaje o autorovi.

Výjimky a omezení práv

AZ UKR obsahuje, obdobně jako český AZ, taxativní výčet tzv. zákonných licencí (výjimek a omezení práv), stanovících, kdo, pro jaký účel a za jakých podmínek může užívat autorskoprávně chráněný obsah bez souhlasu nositelů práv a ve většině případů také bez nutnosti hradit kompenzaci („náhradní odměnu“). Součástí této úpravy (v článcích 22 až 29) je rovněž výslovné uvedení tzv. tříkrokového testu (článek 22 odst. 14 bod 4; obdoba § 29 odst. 1 českého AZ).

AZ UKR stanoví v článku 22 tzv. obecné případy volného užití díla, přičemž první skupinu tvoří případy užití, kdy není třeba (kromě souhlasu a odměny) ani uvádět jméno autora a zdroje (např. výjimka pro užití díla v souvislosti s předvedením, úpravou nebo opravou výrobku, v případě reprodukce architektonického návrhu nebo projektu pro účely rekonstrukce stavby, v případě užití díla v rámci správního, soudního apod. řízení, včetně legislativního procesu, užití při úředních a církevních obřadech apod.). V druhé skupině obecných případů volného užití jsou uvedeny případy, kdy naopak je podmínkou uvedení jména autora a zdroje (např. citace, užití pro vzdělávací účely, užití v katalogu výstavy apod.).

Také v této části AZ UKR se výrazně promítá probíhající harmonizace s právem EU a díky ní zde nalezneme např. výjimky pro karikaturu, parodii a pastiš, výjimku pro užití výtvarného díla umístěného na veřejném prostranství. AZ UKR obsahuje také výjimku pro vytěžování textů a dat (v článku 22 odst. 14), ale zatím jen velmi úzce formulovanou – jen pro pořizování rozmnoženin děl obsažených ve vědeckých publikacích nebo s nimi souvisejících, získaných ze zákonného zdroje, jen pro účely vědeckého výzkumu a za podmínky, že nebylo nositelem autorských práv výslovně zakázáno vhodným způsobem, zejména prostřednictvím prostředků umožňujících strojové čtení digitálního obsahu dostupného na internetu.

Kromě zmíněných „obecných“ výjimek a omezení práv obsahuje AZ UKR ještě několik speciálních. V článku 23

35 Podle § 61 českého AZ platí, že autor poskytl objednateli licenci k účelu vyplývajícímu ze smlouvy, není-li sjednáno jinak. K užití díla nad rámec takového účelu je objednatel oprávněn pouze na základě licenční smlouvy, nevyplyvá-li z tohoto zákona jinak.

36 Podle § 2364 OZ platí, že je-li předmětem díla výsledek činnosti, který je chráněn právem průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, má se za to, že jej zhotovitel poskytl objednateli k účelu vyplývajícímu ze smlouvy.

37 Zákon č. 4585-IX ze dne 21. srpna 2025, dostupný např. z <https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/23807>, naposledy navštíveno 28. 7. 2026.

je upravena výjimka pro užití autorských děl pro potřeby osob se zdravotním postižením, zahrnující rovněž úpravu vycházející z příslušné (již v úvodu zmíněné) mezinárodní smlouvy WIPO – Marrákešské smlouvy z roku 2013. V článku 24 je upraveno několik výjimek týkajících se činností tzv. paměťových institucí (knihoven, muzeí, galerií, archivů), podobných těm, které jsou v českém AZ upraveny zejména v knihovní licenci (§ 37 českého AZ), mj. také výjimka pro půjčování vydaných děl nekomerčními knihovnami (na rozdíl od českého AZ – a příslušné směrnice EU – však zatím upravená jako bezúplatná³⁸). V článcích 24 a 25 jsou pak stanoveny výjimky z práv k počítačovým programům, resp. k databázím.

Výjimka pro rozmnožování děl pro osobní potřebu

Za podrobnější zmínku stojí ještě výjimka pro rozmnožování autorských děl (a dalších předmětů ochrany) pro osobní potřebu upravená v článku 28 AZ UKR. Podobně jako v českém AZ je stanoveno, které druhy autorských děl nelze pro osobní potřebu rozmnožovat (např. počítačové programy nebo architektonická díla stavbou, ale také výtvarná díla, nejde-li o některé z užití paměťovou institucí dle článku 24 AZ UKR). V ostatních případech je rozmnožování pro osobní potřebu, ať v podobě tiskových rozmnoženin nebo rozmnoženinou záznamu, povoleno za podmínky, že jsou hrazeny odměny. AZ UKR výslovně stanoví podmínku legálního zdroje (srov. článek 28 odst. 4), nelze proto pořizovat rozmnoženiny autorských děl a záznamů ze zdrojů porušujících autorská práva, z nelegálně získaných rozmnoženin autorských děl apod. AZ UKR sice tuto výjimku z práv stanoví jen jako výjimku z práv autorských, nikoli

z práv souvisejících s právem autorským, nároky nositelů těchto práv však vyplývají ze zákona o kolektivní správě a ze zmíněných prováděcích předpisů. Podmínky placení těchto odměn a způsob stanovení sazeb je upraven ukrajinským zákonem o kolektivní správě (podrobněji viz dále). Kromě toho upravovaly v minulosti podrobnosti, zejména sazby odměn prováděcími předpisy.³⁹ Nyní by měly sazby být předmětem vyjednávání mezi kolektivními správci a zástupci plátců odměn (dovozců a výrobců a poskytovatelů kopírovacích služeb), momentálně jde o jednu z oblastí citelně dotčenou stále trvajícím válečným stavem (viz dále ohledně přechodných ustanovení AZ UKR).

Osiřelá díla

V rámci sladování ukrajinského autorského práva s právem EU byla do AZ UKR doplněna úprava výjimky z práv pro užití osiřelých děl. Jde zatím jen o částečnou harmonizaci, neboť Ukrajina, s ohledem na to, že zatím není členským státem EU, nemůže zavést a plně využívat unijní systém výjimek pro užití osiřelých děl a některých jiných předmětů ochrany zavedený směrnicí o osiřelých dílech⁴⁰, jehož důležitým prvkem je unijní databáze osiřelých děl vedená Úřadem EU pro duševní vlastnictví (EUIPO)⁴¹.

AZ UKR obsahuje výjimku z práva autora na rozmnožování osiřelého díla v článku 29, obdobná úprava je pak pro práva související s právem autorským v článku 44 AZ UKR. Kromě toho jsou postup a podmínky (volného) užití osiřelých předmětů ochrany, nabývání a pozbývání statusu osiřelého předmětu ochrany a pravidla vedení seznamu (rejstříku) osiřelých předmětů ochrany stanoveny prováděcím předpisem – usnesením Kabinetu ministrů Ukrajiny.⁴²

38 Podle českého AZ přísluší autorům a nakladatelům za užití děl absenčním půjčováním knihovnami odměna spravovaná v rámci povinné kolektivní správy a hrazená ze státního rozpočtu (srov. § 37 odst. 2, § 87 odst. 2, § 97d odst. 1 písm. a) bod 6, § 99e odst. 3 a bodů 9 a 10 přílohy č. 1 českého AZ). Tato úprava odpovídá čl. 6 směrnice 2006/115/EU o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32006L0115>.

39 Nařízení Kabinetu ministrů Ukrajiny č. 992 ze dne 27. 6. 2003, několikrát novelizované, viz např. <https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/23908>, naposledy navštíveno 28. 7. 2026. Pro zajímavost: mezi přístroji podléhajícími zpoplatnění dle dříve platného nařízení, ve znění novely z roku 2014, byly mj. také mobilní telefony se sazbou ve výši 0,15 % z prodejní ceny bez DPH.

40 Směrnice 2012/28/EU o některých povolených způsobech užití osiřelých děl, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012L0028>.

41 Databáze osiřelých děl dostupná z <https://euiipo.europa.eu/orphanworks/>.

42 Usnesení Kabinetu ministrů Ukrajiny č. 1312 ze dne 15. prosince 2023, ve znění usnesení č. 585 ze dne 21. prosince 2025, o schválení Postupu nabytí a ztráty statusu osiřelých děl, zvukových záznamů, zvukově obrazových záznamů a v nich zaznamenaných výkonů, podmínek jejich povoleného užití a vedení rejstříku.

Seznam osiřelých předmětů ochrany na Ukrajině vede UANIPIO⁴³.

Ze srovnání ukrajinské úpravy osiřelých děl s českou (po-
tažmo i unijní) úpravou lze vyčíst, že status osiřelého předmětu se nabyvá správním rozhodnutím (UANIPIO), nikoli pouhým faktickým splněním podmínek stanovených zákonem (provedením důkladného dohledávání a následným nahlášením údajů o předmětu ochrany do příslušné unijní databáze vedené EUIPO), a dále je omezen rozsah povolených způsobů užití osiřelých předmětů ochrany jen na rozmnožování pro účely digitalizace, indexace, katalogizace, uchovávání nebo obnovu (restaurování), což jsou způsoby užití, které dle unijní i vnitrostátní české právní úpravy jsou možné v případě jakýchkoli předmětů ochrany, nejen osiřelých, na základě tzv. konzervační a archivační zákonné licence⁴⁴ nevyžadující dohledávání ani nahlášení údajů. Ostatně podobná úprava je zároveň obsažena také v článku 24 odst. 1 bod 2 AZ UKR. Směrnice o osiřelých dílech a následné vnitrostátní implementace byly přijaty právě z toho důvodu, aby umožnily online zpřístupňování (alespoň některých) osiřelých předmětů ochrany pamětovými institucemi (tj. zpřístupňování ve smyslu § 18 odst. 2 českého AZ) v tehdy vznikajících digitálních knihovnách a projektech typu Europeana. Je tedy otázkou, zda ukrajinská úprava osiřelých děl (a dalších osiřelých předmětů ochrany) tamním pamětovým institucím vůbec nějak v tomto směru pomohla, když žádné následné užití (po provedení digitalizace), a to ani na omezeném (jen ukrajinském) území, neumožňuje. Pro úplnost dodejme, že AZ UKR zatím nezná pojem díla (předměty ochrany) nedostupné na trhu⁴⁵.

Doba trvání ochrany práv

Jak již bylo zmíněno výše, doba trvání ochrany osobnostních práv autorů a výkoných umělců je v AZ UKR

stanovena odlišně od české úpravy (podle AZ UKR trvá bez časového omezení).

V případě majetkových práv byla právní úprava v AZ UKR již do značné míry sladěna s úpravou dle příslušných směrnic EU⁴⁶, a tudíž se shoduje i s právní úpravou dle českého AZ (např. práva autora jsou chráněna po dobu jeho života a 70 let po smrti, shodné je počítání doby ochrany práv k dílům spoluautorů, práva výkoných umělců jsou chráněna 50 let, v případě výkonů zaznamenaných na zvukový záznam 70 let atd.). Odlišností je zvláštní úprava trvání ochrany práv posmrtně rehabilitovaného autora, která trvá 70 let od roku následujícího po rehabilitaci, a dále úprava trvání ochrany práv tzv. prvního zveřejnitelce již volného díla, která dle AZ UKR trvá 30 let v případě vědeckých a kritických vydání děl a 25 let v případě ostatních děl (podle § 87a českého AZ trvá ochrana práv prvního zveřejnitelce 25 let).

Licenční a jiné smlouvy týkající se nakládání s předměty ochrany

V části IV. AZ UKR upravující výkon majetkových práv jsou upraveny nejčastější typy smluv uzavíraných v souvislosti s vytvářením a užitím předmětů ochrany. Jde zejména o smlouvu o převodu práv, smlouvu týkající se zaměstnaneckého díla, licenční smlouvu, včetně licenční smlouvy nakladatelské, dále také tzv. veřejné licence (smlouvy typu Creative Commons apod., srov. článek 51 AZ UKR), a rovněž podlicence. Zákonem jsou stanoveny podmínky, které musí být při uzavírání smluv dodrženy (např. nemožnost uzavírat smlouvu o převodu práv, která v době uzavírání smlouvy ještě neexistují, srov. článek 49 odst. 1 AZ UKR; dále nepřevoditelnost některých práv – na odměnu, srov. článek 48 odst. 1 AZ UKR, atd.). Úprava je v zásadě obdobná úpravě v českém občanském zákoníku⁴⁷ a vychází rovněž z práva EU, mj. ze směrnice (EU) 2019/790⁴⁸.

43 Informace týkající se osiřelých děl jsou dostupné z webu UANIPIO, viz <https://nipo.gov.ua/status-syrytskoho-tvoru/>, naposledy navštíveno 28. 7. 2026.

44 Srov. § 37 odst. 1 písm. a) českého AZ.

45 Unijní úprava děl nedostupných na trhu je obsažena ve směrnici (EU) 2019/790, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0790> a v českém AZ /§ 27c, § 37b a v § 97e odst. 4 písm. i) a m), § 97ea a § 97f/.

46 Zejm. směrnice 2006/115/EU o o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32006L0116> a směrnice 2011/77/EU, kterou se mění směrnice 2006/116/ES o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32011L0077>.

47 Srov. § 2358 a násl. OZ.

48 Směrnice (EU) 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L0790>.

Ochrana práv

V části V. AZ UKR jsou obsažena ustanovení týkající se ochrany práv. Ochrana se uplatňuje obvyklými nástroji – občanskoprávními, správněprávními a trestněprávními (článek 54 AZ UKR).

V článku 53 jsou příkladmo uvedeny typy (způsoby) jednání, která jsou porušením nebo ohrožením práv nebo zásahem do práv chráněných AZ UKR, a to včetně definic některých pojmů. Kromě typických případů, jako je neoprávněné (bez souhlasu nositelů práv činěné) užití (např. neoprávněné rozmnožování a rozšiřování, včetně dovozu nebo vývozu), užití předmětu ochrany v rozporu s podmínkami licenční smlouvy, obcházení technických prostředků ochrany (včetně tzv. cardsharingu⁴⁹), padělání, odstraňování nebo změna elektronické informace o správě práv, je zde výslovně uvedeno také plagiátorství⁵⁰, tzv. camcording⁵¹ a také provozování pirátských webových stránek⁵² a dále také zneužití funkce při výkonu kolektivní správy, které mělo za následek nevyplacení odměny nebo nesprávné rozdělení a výplatu odměn nositelům práv.

V článku 55 upravujícím občanskoprávní nástroje ochrany jsou v odstavci 1 uvedeny subjekty, které se mohou takové ochrany domáhat (tj. nositelé práv, nabyvatelé výhradní licence a osoby oprávněné k podílu na odměně za užití předmětu ochrany, kolektivní správci v rámci pověření od nositelů práv, a v rozsahu dle své registrace, popř. akreditace). V odstavci 2 jsou uvedeny typy nároků, jichž se mohou domáhat u soudu, a to obdobně těm, které známe z českého AZ, tj. uznání autorství (a práv souvisejících s právem autorským), zákazu porušování nebo ohrožování práv, obnovy stavu před porušením práv, zaplacení odměny, náhrada nemajetkové újmy, náhrada

škody nebo vydání bezdůvodného obohacení, zveřejnění rozhodnutí ve věci na náklady porušovatele práv.

Odlišně od českého AZ je upravena výše náhrady škody, resp. paušální kompenzace, kterou může soud přiznat namísto náhrady škody nebo výplaty příjmu. Podle článku 55 odst. 3 bodu 4 může soud namísto skutečné výše škody přiznat „kompenzaci“ ve výši od dvojnásobku do 200násobku životních minim pro praceschopné osoby, nebo ve výši pevně stanoveného dvojnásobku, a v případě úmyslného porušení trojnásobku odměny, která by byla zaplacená za udělení svolení k užití předmětu autorského práva nebo předmětu práv souvisejících s právem autorským, ohledně něhož spor vznikl. Zákon dále stanoví kritéria, k nimž musí soud při stanovení výše kompenzace přihlížet, např. k rozsahu porušení, úmyslu porušovatele atd.⁵³

Zvláštní sankční nástroj je upraven v článku 55 odst. 4, kde je soudu dána možnost uložit porušovateli práv pokutu ve výši 10 % částky přiznané žalobci. Výnos z pokut je příjmem státního rozpočtu.

Ve velmi obsáhlém článku 56 je upravena ochrana proti porušování práv, k němuž dochází na internetu. Stanoví, že pokud jakákoliv osoba poruší práva autora nebo nositelů práv souvisejících s právem autorským, popř. sui generis práva, prostřednictvím internetu, má nositel práv obrátit se na vlastníka webové stránky, na níž byl obsah umístěn nebo jinak užit, a žádat ukončení porušování práv. Zákon stanoví dále mj. povinné náležitosti takové žádosti a lhůtu, do které nejpozději musí být žádosti vyhověno, tj. zamezení přístupu k obsahu (nejpozději do 48 hod.).

V článku 57 jsou v odstavci 1 upraveny povinnosti poskytovatelů hostingových služeb, konkrétně povinná

49 Cardsharingem se rozumí, zjednodušeně řečeno, poskytování přístupu k zakódovanému programu vysílatele prostřednictvím technických prostředků jako jsou dekodovací karty, kódy apod. a tím umožněním obejít technické ochrany (článek 53 odst. 2 AZ UKR).

50 Plagiátorství je definováno jako zveřejnění díla nebo jeho části v nezměněné nebo upravené podobě, včetně vydání překladu, pod jménem osoby, která není autorem díla (článek 53 odst. 2 bod 2 AZ UKR).

51 Camcordingem se rozumí, zjednodušeně řečeno, neoprávněné pořizování záznamu filmu při promítání v kině (článek 53 odst. 2 AZ UKR). Srov. obdobnou, byť v jiné části zákona (v rámci volných užití) obsaženou, úpravu v § 30 odst. 3 českého AZ.

52 Provozování webové stránky, která prostřednictvím indexace metadat díla nebo jiného chráněného předmětu a poskytováním vyhledávacího systému umožňuje uživatelům této stránky vyhledávat a sdílet díla nebo jiné chráněné předměty v rámci peer-to-peer sítě bez respektování majetkových práv nositelů autorských práv a/nebo práv souvisejících (článek 53 odst. 2 bod 8 AZ UKR).

53 Úprava částečně vychází ze směrnice 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32004L0048>.

ustanovení smluv uzavíraných poskytovateli hostingových služeb s jejich zákazníky, která zakazují těmto zákazníkům umísťovat digitální obsah způsobem porušujícím práva AZ UKR a zároveň ukládají zákazníkům poskytovat o sobě pravdivé a správné (identifikační) údaje, včetně kontaktů. V odstavci 2 je pak upraven tzv. safe harbour – podmínky, při jejichž splnění poskytovatel hostingových služeb neodpovídá za porušení práv.⁵⁴

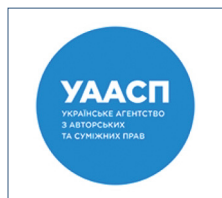
V článku 58 je pak obsažena úprava odpovědnosti poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu online, vycházející z článku 17 směrnice (EU) 2019/790 a tudíž také podobná úpravě v českém AZ.⁵⁵

Kolektivní správa práv na Ukrajině

Nedílnou součástí autorskoprávního ekosystému, a tudíž i autorskoprávní regulace, je kolektivní správa práv. Nejinak tomu je i na Ukrajině.

Z historie kolektivní správy práv na Ukrajině

Počátky sdružování autorů s cílem chránit své ekonomické zájmy (autorská práva) lze nalézt již v období



Obr. 4: Logo jednoho z ukrajinských KS
Zdroj: UACRR

carského Ruska, jehož součástí byla mj. převážná část ukrajinského území. Podobně jako jinde v Evropě i na jiných kontinentech zde začala na přelomu 19. a 20. století vznikat první sdružení autorů, zejména dramatiků, hudebních skladatelů a nakladatelů. Po vzniku SSSR (Svazu sovětských socialistických republik)

v roce 1922 došlo k zestátnění kolektivní správy, v roce 1932 vznikla specializovaná státní instituce – Správa ochrany autorských práv, v roce 1938 transformovaná na Vsesvazovou správu ochrany autorských práv. S ohledem na tehdejší právní úpravu uznávající pouze autorská práva (nikoli i práva související s právem autorským) a s ohledem na velké množství výjimek z autorských práv nebylo hlavním úkolem uzavírání licenčních smluv a výběr odměn jako

takový obecně. Důležitou událostí pro rozvoj kolektivní správy na Ukrajině byl přístup SSSR k Všeobecné úmluvě o autorském právu (uzavřené v roce 1952 v Ženevě) v roce 1973, po kterém byla zřízena Vsesvazová agentura pro autorská práva (VAAP), jejímž hlavním úkolem byla ochrana autorských práv sovětských autorů v zahraničí a zahraničních autorů v SSSR, a to primárně zprostředkováváním smluv. Činnost VAAP byla upravena usnesením Rady ministrů SSSR č. 588 ze dne 16. srpna 1973, které nebylo určeno ke zveřejnění, takže podrobnosti nejsou známy. Spíše než o kolektivní správu práv v dnešním slova smyslu šlo o administrativní nástroj státu kontrolující a určující obsah smluv, regulující výše odměn apod.

V jednotlivých svazových republikách bývalého SSSR existovaly pobočky VAAP a z té ukrajinské se po vyhlášení nezávislosti Ukrajiny v roce 1991 začal rozvíjet ukrajinský národní systém kolektivní správy. V roce 1992 byla zřízena Státní agentura Ukrajiny pro autorská a související práva, která převzala funkce ukrajinské pobočky VAAP a po většinu 90. let fakticky vykonávala monopolní kolektivní správu. Dalším důležitým milníkem byl rok 1993, kdy byl přijat autorský zákon (zákon o autorském právu a právech souvisejících), který poprvé stanovil možnost výkonu kolektivní správy prostřednictvím organizací kolektivní správy. Další změny nastaly po roce 1999, kdy vznikla Ukrajinská agentura pro autorská a související práva, v roce 2001 přinesla novela autorského zákona podrobnější úpravu kolektivní správy a vznikl systém organizací spravujících práva na odměny za rozmnožování pro osobní potřebu a za komerční užití zvukových záznamů vydaných k obchodním účelům. V letech 2011 až 2018 probíhala reforma státní správy v oblasti práv duševního vlastnictví a v roce 2018 pak by přijat již výše zmíněný zákon č. 2415VIII o efektivní kolektivní správě majetkových práv. Tento zákon zásadním způsobem změnil úpravu kolektivní správy, převzal v zásadě úpravu dle výše zmíněné směrnice EU o kolektivní správě práv (2014/26/EU), mj. zvýšil transparentnost a dohled nad kolektivními správci. Další změny přinesl nový autorský zákon z roku 2022 a vznik Ukrajinského národního

54 Jde o úpravu vycházející ze směrnice 2000/31/ES o elektronickém obchodu, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32000L0031>.

55 Srov. § 46 a násl. českého AZ.

úřadu pro duševní vlastnictví a inovace (UANIPIO) v roce 2022.⁵⁶

Platná právní úprava kolektivní správy práv na Ukrajině

Kolektivní správa práv je upravena částečně v AZ UKR, hlavním předpisem je pak samostatný zákon č. 2415-VIII ze dne 15. května 2018 o efektivní správě majetkových práv nositelů práv autorských a práv souvisejících, v letech 2020 až 2024 několikrát novelizovaný, zatím poslední novela je z roku 2024⁵⁷ (dále také jen „zákon o KS UKR“). Kromě tohoto zákona jsou některá pravidla týkající se kolektivní správy upravena v několika podzákoných předpisech⁵⁸, upravujících např. Statut komise pro akreditaci organizací kolektivní správy a postup posuzování žádostí o akreditaci nebo vzor výročních zpráv o činnosti kolektivních správců.⁵⁹

V AZ UKR je kolektivní správa zmíněna velmi stručně v části IV. upravující výkon práv. V článku 47 je uvedeno, že nositel práv může svá majetková práva vykonávat samostatně nebo prostřednictvím zástupce nebo prostřednictvím organizace kolektivní správy práv. V článku 52 se pak konstatuje, že kolektivní správa musí být vykonávána organizacemi kolektivní správy v souladu s právem. A dále stanoví AZ UKR povinnou kolektivní správu v případě práva na odměnu při opětném prodeji originálu uměleckého díla.⁶⁰

V samotném zákoně o KS UKR je na první pohled seznatelný vliv práva EU, konkrétně směrnice 2014/26/EU⁶¹ o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu (dále také jen „směrnice o KS“ nebo jen „SKS“). V mnoha ohledech je proto právní úprava kolektivní správy na Ukrajině podobná, v řadě případů i shodná,

s úpravou v českém AZ. Zákon o KS UKR obsahuje definice pojmů, např. definici kolektivní správy, jednotlivých režimů kolektivní správy (povinné, rozšířené, dobrovolné), definici kolektivního správce, definice typů smluv uzavíraných kolektivními správci (reciproční smlouvy – uzavírané se zahraničními kolektivními správci, partnerské smlouvy – uzavírané mezi ukrajinskými kolektivními správci navzájem), definici katalogu (repertoáru) kolektivního správce (seznamu předmětů ochrany a spravovaných práv) apod. Dále upravuje základní zásady výkonu kolektivní správy: např. výkon kolektivní správy jen na základě registrace u UANIPIO, popř. akreditace udělené tímto úřadem, dále prioritu zájmů nositelů práv, rovné zacházení s jednotlivými kategoriemi nositelů práv, transparentnost, odpovědnost a efektivnost výkonu kolektivní správy), pravidla pro členství, organizační strukturu kolektivního správce, pravidla pro vztahy s uživateli, pravidla pro rozdělování příjmů, pro režijní a jiné srážky z odměn vybraných pro nositele práv, pravidla výkonu dohledu nad kolektivními správci prováděným UANIPIO. A to vše, až na některé výjimky, v zásadě v duchu, popř. doslova dle příslušných ustanovení směrnice 2014/26/EU.

Za podrobnější zmínku stojí některé odlišnosti od české právní úpravy kolektivní správy v oblastech, které nejsou regulovány právem EU. Pro výkon kolektivní správy je nutná registrace u Ministerstva hospodářství Ukrajiny, která probíhá v zásadě podobným způsobem jako správní řízení o udělení oprávnění ke kolektivní správě v České republice, tj. v rámci správního řízení na základě žádosti, jejíž součástí musí být i zákonem stanovené přílohy. Podmínky pro registraci jsou obdobné těm, které zná český AZ, navíc je zde výslovně uvedená podmínka, že žádající právnická osoba (sdružení nositelů práv) musí mít alespoň jednoho zaměstnance s minimálně dvouletou praxí v oblasti autorského práva nebo práv souvisejících, nezbytnou k výkonu

56 Informace o historii kolektivní správy na Ukrajině byly čerpány zejména z článku, dostupného např. z https://nashe-pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/NP-2024-3/NP_2024_3_159.pdf, naposledy navštíveno 23. 7. 2026 a z článku History – Ukrainian Agency of Copyright and Related Rights, dostupného z webových stránek UACRR <https://uacrr.org/en/istoriya.html>, naposledy navštíveno 23. 7. 2026.

57 Dle WIPO-LEX je poslední (konsolidovaná) verze zákona z 15. listopadu 2024 <https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/23805>.

58 Pro úplnost nutno uvést, že většina prováděcích předpisů staršího data byla několikrát novelizována a zatím jsou stále součástí právní úpravy kolektivní správy a slouží minimálně podpůrně, např. při vyjednávání sazebníků kolektivních správců.

59 Přehled předpisů lze nalézt na webu Ministerstva hospodářského rozvoje a obchodu Ukrajiny, viz <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=2e29db4f-7ddf-49bc-bc06-608a149d0d69&title=KolektivneUpravlinniaUSferiAvtorskogoPravaSumizhnikhPrav>, naposledy navštíveno 23. 7. 2026.

60 Viz článek 30 odst. 5 AZ UKR; obdobně viz § 97d odst. 1 písm. a) bod 5 českého AZ.

61 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0026>.

funkcí kolektivního správce. Ve srovnání s českým AZ pak ukrajinský zákon poskytuje tamnímu ministerstvu pouze 15 pracovních dní na vyřízení žádosti o registraci.⁶² Ministerstvu je v řízení nápomocen UANIPIO, který poskytuje ministerstvu odbornou pomoc (zajišťuje podklady, stanoviska hodnotící splnění podmínek pro registraci apod.). Vykonává dohled nad kolektivními správci a může rovněž podávat podněty ke zrušení registrace.

Dnem zápisu do rejstříku nabývá žadatel status kolektivního správce a může vykonávat činnost v oblastech uvedených v rejstříku. Proces registrace byl zjednodušen novelou zákona z roku 2024 a řídí se pravidly správního řízení. Rejstřík registrovaných kolektivních správců je dostupný (mj.) z webu Ministerstva hospodářství Ukrajiny a aktuálně obsahuje 19 zapsaných subjektů.⁶³

Na rozdíl od české právní úpravy ukrajinská právní úprava neobsahuje tzv. zákonný monopol v kolektivní správě. Není proto vyloučeno, aby pro stejnou kategorii předmětů ochrany a stejné právo působilo více kolektivních správců. V případech, kdy může být určité právo kolektivně spravované pouze v režimu povinné nebo rozšířené kolektivní správy, kdy kolektivní správce zastupuje všechny nositele práv ze zákona (v případě rozšířené kolektivní správy s výjimkou těch, kteří provedou tzv. opt-out⁶⁴), je nutno vyřešit potenciální „konkurenci“ mezi vícero kolektivními správci a stanovit pro výkon daného práva jednoho z nich. K tomu slouží tzv. akreditace udělená rovněž Ministerstvem hospodářství Ukrajiny, nezbytná právě pro výkon povinné a rozšířené kolektivní správy. Akreditační řízení (veřejná soutěž) probíhá před akreditační komisí, složené ze zástupců UANIPIO, dalších státních orgánů, sdružení uživatelů, sdružení nositelů práv a mezinárodních organizací působících v oblasti autorského práva (např. asociace kolektivních správců). Akreditován může být jen takový kolektivní správce, který je reprezentativní (má smlouvy s podstatným počtem ukrajinských nositelů práv, se zahraničními

obdobnými kolektivními správci a spravuje největší objem práv skutečně užívaných na území Ukrajiny). Akreditace se uděluje na tři roky, před uplynutím této lhůty vyhláší Ministerstvo hospodářství Ukrajiny novou veřejnou soutěž.

Rozdílně oproti české právní úpravě je stanoven taxativní výčet práv svěřených zákonem do povinné a rozšířené kolektivní správy. V obou případech jde o užší okruh práv: v povinné kolektivní správě jsou pouze právo na odměnu při opětovném prodeji originálu díla výtvarného umění, tzv. náhradní odměny, a to jednak z tzv. reprografie (tiskové rozmnoženiny), jednak z rozmnožování záznamů, a kabelový přenos vysílání.⁶⁵ V režimu rozšířené kolektivní správy má být spravováno právo na veřejné provozování hudebních nedramatických děl s textem i bez textu, včetně děl zařazených do audiovizuálních děl, právo na veřejné sdělování hudebních nedramatických děl s textem i bez textu, včetně děl zařazených do audiovizuálních děl, s výjimkou kabelového přenosu vysílání, právo na spravedlivou odměnu společnou pro výkonné umělce a výrobce zvukových záznamů (zvukově obrazových záznamů) za veřejné provozování zvukových záznamů a v nich zaznamenaných výkonů nebo za veřejné předvádění zvukově obrazových záznamů a v nich zaznamenaných výkonů zveřejněných pro obchodní účely a právo na spravedlivou odměnu společnou pro výkonné umělce a výrobce zvukových záznamů (zvukově obrazových záznamů) za veřejné sdělování zvukových záznamů a zvukově obrazových záznamů a v nich zaznamenaných výkonů zveřejněných pro obchodní účely, s výjimkou kabelového přenosu.⁶⁶

Další zajímavou – částečně odlišně upravenou – oblastí je úprava sjednávání sazebníků (tarifů) kolektivních správců. Podle zákona o KS UKR musí být sazebníky ekonomicky odůvodněné s ohledem na druh hospodářské činnosti uživatele, charakter a rozsah užití objektů práv, jakož i na finanční ukazatele příjmů a nákladů uživatelů. Sazby mohou být stanoveny pevnou částkou nebo procentní sazbou.

62 Dle § 96a odst. 1 českého AZ musí Ministerstvo kultury o žádosti o udělení oprávnění ke kolektivní správě do 90 dnů ode dne podání žádosti.

63 [Коллективне управління у сфері авторського права і суміжних прав | Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України](#), naposledy navštíveno dne 24. 7. 2026.

64 V případě rozšířené kolektivní správy má nositel práv možnost „odejmut“ kolektivnímu správci správu všech nebo některých práv spravovaných kolektivním správcem na základě zákona a oprávnění a vykonávat si svá práva individuálně.

65 Srov. § 97d odst. 1 českého AZ obsahující ještě další práva povinně kolektivně spravovaná, např. právo na odměnu z půjčování díla v knihovnách. AZ UKR zatím tuto „kompenzační“ odměnu neobsahuje.

66 Srov. § 97e odst. 4 českého AZ obsahující podstatně delší seznam práv spravovaných v režimu rozšířené kolektivní správy.

Návrhy sazebníků projedná nejprve valná hromada kolektivního správce, do 10 pracovních dnů od schválení návrhu musí kolektivní správce tyto návrhy zveřejnit na svých internetových stránkách, zaslat je UANIPIO a předložit k projednání profesním sdružením uživatelů. Jednání o sazbách probíhá před UANIPIO a musí být ukončeno nejpozději do 60 kalendářních dnů. Nedojde-li k dohodě, stanoví sazby soud. Zákon výslovně stanoví, že UANIPIO vykonává při jednáních o sazbách pouze zprostředkovatelskou funkci a nemá právo sazby určovat ani zasahovat do obsahu dohod mezi stranami (nestanoví-li zákon jinak).

Částečně odlišně je zákonem o KS UKR stanoven způsob rozúčtování některých odměn. V případě odměn, které nebylo možno rozúčtovat a/nebo vyplatit příslušným nositelům práv, po marném uplynutí tříleté lhůty se tyto částky převádějí na rozvoj ukrajinské kultury (způsobem stanoveným vládou). Kromě toho se na rozvoj ukrajinské kultury odvádí také 25 % z odměn vybraných od dovozců a výrobců reprografických zařízení a 25 % z odměn vybraných od dovozců a výrobců zařízení pro pořizování rozmnoženin záznamů pro osobní potřebu.

Dále zákon o KS UKR konkrétněji než český AZ upravuje pravidla pro tzv. režijní srážky kolektivního správce, tj. pro povolenou výši srážky z vybraných odměn pro úhradu nákladů kolektivního správce. Podle zákona se náklady kolektivního správce považují za odpovídající zásadě efektivní správy v případě, že jsou vynakládány s použitím postupů stanovených zákonem Ukrajiny o veřejných zakázkách, přičemž je zároveň zákonem stanoveno, že při výplatě odměny jedním kolektivním správcem nesmí režijní srážka přesáhnout 20 % vybrané odměny, při výplatě prostřednictvím více kolektivních správců nesmí celková výše režijních srážek přesáhnout 25 %. Kromě toho mohou kolektivní správci provádět další srážky, nejvýše však 15 %, na kulturní, sociální a vzdělávací účely.

Dohled nad dodržováním povinností kolektivních správců, vyplývajících ze zákona o KS UKR a z dalších relevantních

předpisů, vykonává UANIPIO (nikoli Ministerstvo hospodářství Ukrajiny, které rozhoduje o registraci a akreditaci, popř. o jejich zrušení) dle pravidel stanovených zákonem o KS UKR.

Pokud jde o aktuální stav výkonu kolektivní správy na Ukrajině, jsou zatím stále relevantní přechodná ustanovení zákona o KS UKR. Až do doby obnovení územní celistvosti Ukrajiny je zakázáno uzavírání smluv, plnění smluvních povinností a vyplácení příjmů kolektivním správcům, nositelům práv nebo jejich zástupcům z tzv. agresorských států. Zároveň, a to zejména představuje velký problém, je po dobu válečného stavu pozastaven výkon dohledu nad kolektivními správci, pozastaveno vyjednávání sazebníků, nevyhlašující se nové soutěže o akreditace kolektivních správců⁶⁷ a odměny za užití hudebních děl, zvukových a zvukově obrazových záznamů mohou být vybírány pouze ve výši 50 % běžné odměny. Z českých kolektivních správců má dle dostupných informací uzavřenu reciproční smlouvu s ukrajinskou protistranou OSA, a to s kolektivním správcem UACRR⁶⁸.

Co lze očekávat v oblasti ukrajinského autorského práva v nejbližší budoucnosti?

V nadcházejících měsících a letech bude v rámci přístupových jednání pokračovat proces implementace předpisů EU. Bude třeba doladit řadu ustanovení, která zatím zcela v souladu s právem EU nejsou (např. úprava práv k počítačovým programům, doby trvání ochrany práv atd.). UANIPIO již připravil návrhy dalších změn AZ UKR. Podobně tomu bude v oblasti kolektivní správy, kde je rovněž ještě nutno některá ustanovení práva EU řádně implementovat, a také bude nutno, pokud to situace na Ukrajině dovolí, obnovit řádné registrační a akreditační procedury, zahájit řádný výkon dohledu nad kolektivními správci a umožnit plnou aplikaci AZ UKR a dalších s ním souvisejících právních předpisů jak nositelům práv, tak i kolektivním správcům.⁶⁹ ✓

67 Viz např. dopis mezinárodní asociace IFRRO adresovaný ukrajinskému prezidentovi, předsedovi vlády a příslušnému ministru ohledně neobnovené akreditace kolektivního správce UARA (Ukrainian Authors' Rights Agency), který je členem IFRRO, dostupný z <https://ifro.org/page/article-detail/ifro-raises-concerns-regarding-the-accreditation-of-collective-management-organisations-in-ukraine/?k=e20250915816040829>, naposledy navštíveno 24. 7. 2026.

68 Viz Seznam recipročních a jednostranných smluv se zahraničními kolektivními správci (PDF), dostupný z https://www.osa.cz/storage/Download_DownloadTranslation/1-2000/6caddb37-8819-4d63-90b1-c46bd6ed588a_file_osa-seznam-reciprocnich-smluv-2026-cz.pdf, naposledy navštíveno 24. 7. 2026.

69 Viz např. [Copyright 2025: UANIPIO's results for the year](#), naposledy navštíveno 24. 7. 2026.

Světová organizace duševního vlastnictví (WIPO) – od historických kořenů k současné podobě

Mgr. Kateřina Dlabolová,

oddělení mezinárodní, odbor mezinárodní a právní, ÚPV

1. Úvod

Duševní vlastnictví představuje zásadní nástroj moderní ekonomiky a globálního obchodu. Mezinárodní ochrana práv duševního vlastnictví si vyžádala vznik specializovaných institucí, mezi nimiž má dominantní postavení Světová organizace duševního vlastnictví (World Intellectual Property Organization – WIPO).

2. Vývoj ochrany duševního vlastnictví a vznik WIPO¹

Kořeny dnešního mezinárodního systému ochrany duševního vlastnictví sahají do konce 19. století. Jako jedna z prvních smluv o duševním vlastnictví byla roku **1883** přijata **Pařížská úmluva** na ochranu průmyslového vlastnictví (Pařížská úmluva). Založila Unii na ochranu průmyslového vlastnictví. Vztahuje se na širokou škálu průmyslového vlastnictví včetně patentů, ochranných známek, užitných vzorů, průmyslových vzorů, obchodních jmen, servisních značek, zeměpisných označení a také na „potlačování nekalé soutěže“. Pařížská úmluva byla též první mezinárodní dohodou na ochranu děl tvůrců v jiných zemích. Úmluva byla přijata

na diplomatických konferencích konaných v Paříži ve Francii v letech 1880 a 1883. Podepsána byla 20. března 1883.

V roce **1886** byla přijata **Bernská úmluva** o ochraně literárních a uměleckých děl. Úmluva se zabývá autorským právem, ochranou děl a právy autorů a nositelů práv. Poskytuje právní základ ochrany tvůrcům, včetně spisovatelů, básníků, malířů a hudebníků. Obsahuje rovněž ustanovení o minimální ochraně a zvláštní ustanovení pro rozvojové země.

V roce **1891** uzavřelo devět států Pařížské úmluvy první zvláštní ujednání na ochranu průmyslového vlastnictví – **Madridskou dohodu** o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek. Spolu s **Protokolem k Madridské dohodě (1899)** vytvořily Madridský systém, primární mezinárodní systém pro usnadnění registrace ochranných známek v různých jurisdikcích po celém světě umožňující chránit ochrannou známku ve více státech najednou prostřednictvím jedné přihlášky podané u WIPO.

Pro správu výše uvedených smluv vznikly mezinárodní úřady, které byly roku **1893** sloučeny do organizace **BIRPI** (Bureaux internationaux réunis pour la protection de la propriété intellectuelle, Spojené mezinárodní úřady pro ochranu duševního vlastnictví) – přímého předchůdce WIPO.

¹ <https://www.wipo.int/en/web/about-wipo/history>.

WIPO byla založena Úmluvou o zřízení WIPO², podepsanou ve Stockholmu 14. července 1967. Úmluva vstoupila v platnost dne 26. dubna 1970. Toto datum se každoročně připomíná jako **Světový den duševního vlastnictví**. Úmluva o zřízení WIPO stanovila její mandát, řídicí orgány a postupy. Umožnila, aby se jejími členy stali všichni členové Bernské úmluvy, Pařížské úmluvy nebo samotné Organizace spojených národů, kterékoli z jejích specializovaných agentur, Mezinárodní agentury pro atomovou energii nebo Mezinárodního soudního dvora.

Sídlo WIPO se nachází v Ženevě ve Švýcarsku. Externí kanceláře³ má v Alžíru (Alžírsko), Rio de Janeiru (Brazílie), Pekingu (Čína), Tokiu (Japonsko), Abuji (Nigérie), Moskvě (Rusko) a Singapuru (Singapur) a zastoupení a styčné pracoviště v New Yorku.

3. Postavení WIPO v systému OSN a její poslání⁴

WIPO je jednou z 15 specializovaných agentur OSN. Bilaterální dohoda mezi OSN a WIPO⁵ byla schválena Valným shromážděním WIPO dne 27. září 1974 a Valným shromážděním OSN dne 17. prosince 1974 (téhož dne vstoupila v platnost). Protokol byl podepsán generálním tajemníkem OSN Kurtem Waldheimem a generálním ředitelem WIPO Árpádem Bogschem dne 21. ledna 1975. Na rozdíl od většiny ostatních agentur OSN není WIPO odkázáno jen na příspěvky členských států. 96 procent⁶ jejího rozpočtu pochází z placených služeb, které WIPO poskytuje uživatelům globálních systémů duševního vlastnictví, konkrétně systému PCT, Madridského, Haagského a Lisabonského..

Hlavním posláním WIPO je vytvářet vyvážený a efektivní globální systém duševního vlastnictví podporující inovace a kreativitu. WIPO vykonává funkci globálního fóra pro tvorbu mezinárodních pravidel duševního vlastnictví, poskytování globálních registračních služeb (patenty, známky,

průmyslové vzory, zeměpisná označení), řešení sporů (arbitráž a mediaci), shromažďování dat a statistik, propojování IP systémů prostřednictvím jednotných standardů a infrastruktury a provozování obecných referenčních databází. Spolupracuje s vládami, nevládními organizacemi (NGO) a jednotlivci na využití duševního vlastnictví pro socioekonomický rozvoj.

4. Vnitřní organizační uspořádání

Hlavní orgány⁷

Řídicí strukturu WIPO tvoří valné shromáždění, koordinační výbor, shromáždění jednotlivých unií a sekretariát vedený generálním ředitelem. Valné shromáždění a Koordinační výbor organizací⁸ řídí, stanovují její politiku a slouží jako hlavní rozhodovací orgány. Sekretariát zajišťuje administrativní činnost. Záležitosti jednotlivých mezinárodních smluv řeší Shromáždění členských států jednotlivých unií.

Valné shromáždění WIPO je nejvyšším politickým a rozhodovacím orgánem WIPO. Tvoří jej členské státy, které jsou členy WIPO a současně členy alespoň jedné z hlavních unií spravovaných WIPO. Valné shromáždění rozhoduje o základních otázkách fungování organizace, stanovuje priority, dohlíží na naplňování poslání WIPO v oblasti ochrany duševního vlastnictví a jmenuje generálního ředitele. Projednává a schvaluje víceleté programy činnosti a rozpočet organizace, rozhoduje o správních a institucionálních otázkách, vytváří a pověřuje různé výbory, přezkoumává zprávy generálního ředitele a dohlíží na práci sekretariátu. Valné shromáždění se schází pravidelně jednou ročně (do roku 2021 na přelomu září a října, od roku 2022 na začátku července).

Koordinační výbor je jedním z hlavních řídicích orgánů WIPO. Je to menší orgán volený členskými státy na omezené funkční období. Základním posláním výboru

2 <https://www.wipo.int/en/web/treaties/convention/index>.

3 <https://www.wipo.int/en/web/about-wipo/offices/>.

4 https://en.wikipedia.org/wiki/World_Intellectual_Property_Organization.

5 <https://digitallibrary.un.org/record/190210?v=pdf>.

6 <https://www.wipo.int/en/web/about-wipo/budget/index>.

7 Úmluva o zřízení WIPO, zejména čl. 6–10 a 21. <https://www.wipo.int/en/web/treaties/convention/index>.

8 <https://www.wipo.int/en/web/assemblies>.

je koordinovat práci jednotlivých orgánů a unií WIPO, vykonávat dohled nad správou organizace, připravovat a doporučovat rozhodnutí pro shromáždění členských států a fungovat jako spojovací článek mezi členskými státy, Valným shromážděním a sekretariátem. Tvoří ho členové Výkonného výboru Pařížské unie, členové Výkonného výboru Bernské unie a část států, které jsou smluvními stranami Úmluvy o zřízení WIPO, ale nejsou členy unií spravovaných WIPO. Ex officio je jeho členem též Švýcarsko jako hostitelský stát. Jednou z nejdůležitějších pravomocí Koordinačního výboru je výběr kandidáta na funkci generálního ředitele. Koordinační výbor projednává otázky týkající se vrcholného managementu WIPO, personální politiky, organizačních a správních záležitostí sekretariátu a pracovních podmínek zaměstnanců.

WIPO spravuje široké spektrum mezinárodních smluv. Státy, které jsou smluvními stranami jednotlivých smluv, tvoří **shromáždění členských států příslušných unií** [například **Pařížské unie** (ochranné známky, patenty, průmyslové vzory), **Bernské unie** (autorské právo), **PCT Unie** (patenty), **Madridské unie** (mezinárodní zápis ochranných známek), **Haagské unie** (mezinárodní zápis průmyslových vzorů), **Lisabonské unie** (označení původu a zeměpisná označení)]. Shromáždění každé unie rozhoduje o otázkách týkajících se dané smlouvy, schvaluje pravidla fungování příslušného mezinárodního systému, přijímá změny prováděcích předpisů, rozhoduje o rozpočtových otázkách dané unie. Ne všechny členské státy WIPO jsou vázány všemi smlouvami spravovanými touto organizací. O otázkách týkajících se jednotlivých smluv hlasují pouze jejich smluvní strany.

Generální ředitel je nejvyšším výkonným představitelem organizace. Po nominaci Koordinačním výborem je do funkce formálně jmenován členskými státy prostřednictvím příslušných shromáždění WIPO. Jeho funkční období nesmí činit méně než 6 let. Mezi jeho hlavní role patří řídit a reprezentovat WIPO navenek; udržovat a rozvíjet vztahy s členskými státy, mezinárodními organizacemi a dalšími partnery; zajišťovat provádění programů a rozpočtu; vést sekretariát WIPO a dohlížet na práci jednotlivých sektorů

organizace; připravovat a předkládat návrhy politik, programů a rozpočtu členským státům a jmenovat vrcholné vedoucí pracovníky WIPO. Generálnímu řediteli přímo podléhají náměstci generálního ředitele, asistenti generálního ředitele, Divize pro diplomatický styk a záležitosti shromáždění, Odbor řízení lidských zdrojů, Divize interního dohledu, Divize pro komunikaci a média, Kancelář ombudsmana a Etický úřad WIPO.

Současný generální ředitel WIPO Daren Tang (Singapur)⁹ byl jmenován 8. května 2020. Své funkce se ujal 1. října 2020, opětovně byl jmenován v roce 2026. Před svým jmenováním působil jako výkonný ředitel Úřadu pro duševní vlastnictví v Singapuru (IPOS), od května 2017 až do roku 2020 předsedal Stálému výboru WIPO pro autororská práva a související práva (SCCR).

Sekretariát je stálý administrativní a odborný aparát, který zajišťuje každodenní fungování organizace a provádí rozhodnutí přijatá členskými státy. Není to politický ani legislativní orgán. Rozhodnutí přijímají členské státy prostřednictvím Valného shromáždění WIPO, shromáždění jednotlivých unií a dalších orgánů. Sekretariát tato rozhodnutí připravuje, administruje a vykonává. V čele sekretariátu stojí generální ředitel WIPO. Sekretariát zejména připravuje a organizačně zabezpečuje zasedání orgánů WIPO a shromáždění členských států; vypracovává návrhy programů, rozpočtu, studií a dalších dokumentů pro členské státy; spravuje mezinárodní systémy ochrany duševního vlastnictví; poskytuje technickou pomoc a poradenství členským státům; zajišťuje překlady, publikace, statistiky a informační služby v oblasti duševního vlastnictví a organizuje diplomatické konference.

Sektory a divize¹⁰

Organizační struktura WIPO je založena na osmi sektorech, v jejichž čele stojí náměstci generálního ředitele (DDG) nebo asistenti generálního ředitele (ADG). Každý sektor se skládá z divizí nebo oddělení, vedených řediteli. Ty se zabývají konkrétní specializovanou agendou, jsou zodpovědné za provádění programů a činností schválených členskými státy v programu a rozpočtu organizace.

⁹ <https://www.wipo.int/en/web/director-general>.

¹⁰ <https://www.wipo.int/en/web/about-wipo/activities-by-unit/index>.

Sektory, v jejichž čele stojí DDG:

Sektor patentů a technologií spravuje systém PCT pro mezinárodní patentové přihlášky, zabývá se patentovým právem, technologiemi a mezinárodní patentovou spoluprací.

Sektor ochranných známek a průmyslových vzorů spravuje Madridský systém pro mezinárodní ochranu ochranných známek, Haagský systém pro průmyslové vzory a otázky ochranných známek, průmyslových vzorů a zeměpisných označení.

Sektor autorského práva a kreativních odvětví odpovídá za oblast autorského práva a práv souvisejících, podporuje autory, umělce a kreativní průmysl.

Sektor regionálního a národního rozvoje poskytuje podporu členským státům, zejména rozvojovým a nejméně rozvinutým zemím, při využívání duševního vlastnictví pro hospodářský a společenský rozvoj. Zahrnuje také WIPO Akademii.

Sektory, v jejichž čele stojí ADG:

Sektor administrativy, financí a řízení zajišťuje finance, rozpočtování, informační technologie, právní služby, bezpečnost a celkové administrativní řízení organizace.

Sektor globálních výzev a partnerství se zabývá využitím duševního vlastnictví při řešení globálních otázek, jako jsou klimatická změna, udržitelný rozvoj, tradiční znalosti, soutěžní politika a mezinárodní partnerství.

Sektor duševního vlastnictví a inovačních ekosystémů podporuje výzkumníky, startupy, malé a střední podniky při komercializaci duševního vlastnictví, rozvoji inovací a využívání IP jako ekonomického aktiva.

Sektor infrastruktury a platforem rozvíjí globální informační infrastrukturu WIPO, databáze, digitální platformy, technické standardy a nástroje pro sdílení a správu údajů o duševním vlastnictví mezi úřady a uživateli po celém světě.

5. Stálé výbory, pracovní skupiny, diplomatické konference a rozhodovací mechanismy¹¹

Normotvorná činnost se ve WIPO odehrává na zasedáních stálých výborů a pracovních skupin¹². Jsou to odborné mezivládní orgány, v nichž členské státy projednávají otázky duševního vlastnictví, připravují návrhy mezinárodních pravidel a smluv, hodnotí činnost organizace a poskytují doporučení rozhodovacím orgánům WIPO. Současně slouží jako fórum pro výměnu zkušeností, koordinaci politik a rozvoj mezinárodní spolupráce v oblasti duševního vlastnictví. Výstupy výborů a pracovních skupin se následně předkládají k rozhodnutí shromážděním WIPO a dalším řídicím orgánům organizace.

Podle potřeby může stálý výbor vytvořit kterýkoli z řídicích orgánů.

Klíčové stálé výbory:

- Programový a rozpočtový výbor (PBC)
- Výbor pro rozvoj a duševní vlastnictví (CDIP)
- Mezivládní výbor pro duševní vlastnictví, genetické zdroje, tradiční znalosti a folklór (IGC)
- Poradní výbor pro prosazování práv (ACE)

Stálé odborné výbory:

- Stálý výbor pro patentové právo (SCP)
- Stálý výbor pro ochranné známky, průmyslové vzory a zeměpisná označení (SCT)
- Stálý výbor pro autorské právo a práva s ním související (SCCR)
- Výbor pro standardy WIPO (CWS)

Vedle výborů ve WIPO existují **pracovní skupiny** (např. Madridská expertní skupina pro ochranné známky¹³,

¹¹ <https://www.wipo.int/en/web/decision-making-and-negotiating-bodies>.

¹² <https://www.wipo.int/meetings/en/calendar.jsp>.

¹³ https://www.wipo.int/meetings/en/details.jsp?meeting_id=93228.

Pracovní skupina pro rozvoj Lisabonského systému¹⁴), ad hoc pracovní skupiny, expertní komise a diplomatické konference pro přijímání nových smluv. Kterýkoli stálý výbor WIPO nebo jiný orgán může rozhodnout o zřízení pracovní skupiny, jejímž úkolem bude zkoumat konkrétní otázku podrobněji.

Pokud některý ze stálých výborů dospěje k závěru, že bylo dosaženo dostatečného pokroku pro přijetí smlouvy, může Valnému shromáždění navrhnout, aby rozhodlo o svolání **diplomatické konference**.

6. Smlouvy spravované WIPO¹⁵

Světová organizace duševního vlastnictví **spravuje celkem 28 mezinárodních smluv, včetně Úmluvy o zřízení WIPO** (jedná se o 18 normativních smluv, 6 smluv globálních a registračních systémů a 4 klasifikační smlouvy). Smlouvy zajišťují mezinárodní ochranu duševního vlastnictví – patentů, autorského práva, ochranných známek, průmyslových vzorů a pokrývají též mezinárodní klasifikační systémy.

A. Základní a normativní smlouvy (ochrana duševního vlastnictví)

1. Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví (1967)
2. Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví (1883)
3. Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl (1886)
4. Římská úmluva o ochraně práv výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a vysílacích organizací (1961)
5. Ženevská úmluva o ochraně výrobců zvukových záznamů proti neoprávněnému rozmnožování jejich záznamů (1971)

6. Bruselská úmluva o šíření programových signálů přenášených prostřednictvím družic (1974)
7. Nairobská smlouva o ochraně olympijského symbolu (1981)
8. Smlouva WIPO o autorském právu (WCT) (1996)
9. Smlouva WIPO o výkonech výkonných umělců a zvukových záznamech (WPPT) (1996)
10. Pekingská smlouva o audiovizuálních výkonech (2012)
11. Marrákešská smlouva o usnadnění přístupu nevidomých, zrakově postižených a osob s poruchami čtení k publikovaným dílům (2013)
12. Smlouva o patentovém právu (PLT) (2000)
13. Singapurská smlouva o známkovém právu (2006)
14. Smlouva o známkovém právu (TLT) (1994)
15. Washingtonská smlouva o duševním vlastnictví ve vztahu k integrovaným obvodům (1989, *dosud plně nevstoupila v platnost*)
16. Madridská dohoda o potlačování klamavých nebo nepravdivých údajů o původu zboží (1891)
17. Smlouva WIPO o duševním vlastnictví, genetických zdrojích a souvisejících tradičních znalostech (GRATK¹⁶, 2024, *dosud nevstoupila v platnost*)¹⁷
18. Rijádská smlouva o právu průmyslových vzorů (RDLT¹⁸, 2024, *dosud nevstoupila v platnost*)¹⁹

B. Smlouvy globálních registračních systémů (WIPO služby)

19. Smlouva o patentové spolupráci (PCT) (1970)
20. Madridská dohoda o mezinárodním zápisu ochranných známek (1891)
21. Protokol k Madridské dohodě o mezinárodním zápisu ochranných známek (1989)
22. Haagská dohoda o mezinárodním zápisu průmyslových vzorů (1925)

¹⁴ <https://www.wipo.int/en/web/about-wipo/activities-by-unit/details?id=1017>, <https://www.wipo.int/en/web/about-wipo/activities-by-unit/details?id=1003>.

¹⁵ <https://www.wipo.int/en/web/treaties/convention/index>.

¹⁶ <https://www.wipo.int/en/web/treaties/ip/gratk/index>. Aktuální stav ratifikací: 4 z 15.

¹⁷ Samostatný článek o GRATK lze nalézt v časopise Duševní vlastnictví 4/2024. https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/dusevni_vlastnictvi/elektronicka_verze_2024/casopis2024-04.pdf.

¹⁸ <https://www.wipo.int/en/web/treaties/ip/rdlt/index>. Aktuální stav ratifikací: 4 z 15.

¹⁹ Samostatný článek o průběhu a výsledcích Diplomatické konference k přijetí RDLT lze nalézt v časopise Duševní vlastnictví 1/2025. https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/dusevni_vlastnictvi/elektronicka_verze_2025/casopis2025-01B.pdf.

23. Lisabonská dohoda na ochranu označení původu a jejich mezinárodního zápisu (1958)
24. Budapešťská smlouva o mezinárodním uznávání ukládání mikroorganismů pro účely patentového řízení (1977)

C. Klasifikační smlouvy

25. Niceská dohoda o mezinárodním třídění výrobků a služeb pro účely zápisu ochranných známek (1957)
26. Locarnská dohoda o mezinárodním třídění průmyslových vzorů (1968)
27. Štrasburská dohoda o mezinárodním patentovém třídění (1971)
28. Vídeňská dohoda o mezinárodním třídění obrazových prvků ochranných známek (1973)

7. Globální systémy WIPO

WIPO spravuje stěžejní mezinárodní systémy určené pro podávání přihlášek a registraci práv duševního vlastnictví. Tyto mechanismy umožňují získat a následně administrativně spravovat ochranu ve více jurisdikcích prostřednictvím jediného podání a centralizovaného řízení. Organizace je provozuje jako praktické nástroje pro účastníky systému duševního vlastnictví, zejména podniky, výzkumné organizace a individuální přihlašovatele. K nejvýznamnějším patří Smlouva o patentové spolupráci (Patent Cooperation Treaty, PCT), Madridský, Haagský a Lisabonský systém.

PCT zavedla mezinárodní systém, který jednotlivcům, společnostem a institucím umožňuje, od roku 1978, kdy smlouva vstoupila v platnost, získat patentovou ochranu pro jejich vynálezy ve více státech. Pomáhá také patentovým úřadům s jejich rozhodnutími o udělení patentu a usnadňuje přístup veřejnosti k technickým informacím týkajícím se vynálezů. V současné době je smluvní stranou PCT 153 zemí. Podle PCT může přihlašovatel do 12 měsíců od podání první patentové přihlášky na tentýž vynález, tedy od data priority, podat jedinou přihlášku PCT v jednom jazyce u jednoho patentového úřadu. Taková přihláška má stejný právní účinek, jako kdyby byly podány samostatné regionální nebo národní patentové přihlášky ve všech členských zemích PCT. Přihlášky PCT jsou zpracovávány jednotným postupem stanoveným Smlouvou a jejím prováděcím předpisem. Tento postup zahrnuje

mezinárodní rešerši dokumentů významných pro posouzení možné patentovatelnosti vynálezu a mezinárodní zveřejnění přihlášky. Udělování patentů zůstává v „národní fázi“ pod kontrolou regionálních nebo národních patentových úřadů. Systém PCT umožňuje přihlašovatelům odložit náklady spojené se vstupem do národních a regionálních fází řízení, dokud nezískají lepší představu o pravděpodobnosti udělení patentu. Přihlašovatelé tak mají více času i informací k rozhodnutí, zda a ve kterých zemích budou o patentovou ochranu dále usilovat. ČR je smluvní stranou PCT.

Madridský systém je centralizovaný systém registrace ochranných známek prostřednictvím jediné žádosti, v jednom jazyce, s jednou sadou poplatků v jedné měně (švýcarský frank), ve více než 120 zemích světa. Byl vytvořen v roce 1891, přihlášky podle něj lze podávat od roku 1892. Řídí se Madridským protokolem k Madridské dohodě o mezinárodním zápisu známek (1989). Aby se stát nebo mezivládní organizace mohla stát členem Madridského systému, musí být stranou Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví (1883). Mezinárodní zápisy mohou být dále upravovány, obnovovány nebo rozšiřovány centrálně prostřednictvím WIPO. Madridský systém může používat pouze fyzická nebo právnická osoba, která je státním příslušníkem, má sídlo nebo společnost na území člena Madridského systému. ČR je smluvní stranou Madridské dohody a Protokolu k ní.

Haagský systém pro mezinárodní zápis průmyslových vzorů poskytuje od roku 1928 mezinárodní mechanismus pro zajištění ochrany až 100 vzorů ve více zemích nebo regionech prostřednictvím jediné mezinárodní přihlášky podané v jednom jazyce, za použití jedné měny (švýcarské franky). Haagský systém má 58 smluvních stran a ochranu lze získat až ve 114 zemích světa. Mezinárodní přihlášky průmyslových vzorů se podávají přímo prostřednictvím WIPO v souladu s požadavky a postupy stanovenými Haagskou dohodou. Vnitrostátní právní rámec každé určené smluvní strany upravuje výslednou ochranu průmyslových vzorů poskytovanou mezinárodními zápisy. Podle pravidel stanovených Haagskou dohodou každý, kdo je státním příslušníkem nebo kdo má bydliště, obvyklé bydliště nebo skutečný průmyslový nebo obchodní závod v kterékoli smluvní straně Haagského systému – včetně kterékoli země Evropské unie (EU) nebo Africké organizace duševního vlastnictví (OAPI) může

Haagský systém využívat. Haagský systém nevyžaduje, aby přihlašovatel podal národní nebo regionální přihlášku průmyslového vzoru. ČR sama není smluvní stranou Haagské dohody, ale díky členství v Evropské unii, která je členem Haagského systému, mohou čeští designéři tento systém využívat.

Lisabonský systém umožňuje od roku 1966 získat mezinárodní ochranu pro zeměpisná označení prostřednictvím jedné mezinárodní registrace a jednoho souboru poplatků v zemích které jsou smluvními stranami Lisabonské dohody na ochranu označení původu a jejich mezinárodního zápisu. Od roku 2020, kdy vstoupil v platnost Ženevský akt Lisabonské dohody o označení původu a zeměpisných označení (revize Lisabonské dohody), lze získat ochranu též pro zeměpisná označení, a to nejen ve smluvních státech, ale i v mezivládních organizacích (EU a OAPI), které jsou smluvními stranami Ženevského aktu. Registrace v rámci lisabonského systému jsou zveřejněny v oficiálním bulletinu a lze je vyhledávat prostřednictvím databáze Lisbon Express. Lisabonský systém má v současné době 44 smluvních stran, které pokrývají až 73 zemí. ČR je smluvní stranou Lisabonské dohody i Ženevského aktu.

8. Některé další aktivity WIPO

WIPO podporuje ochranu duševního vlastnictví též prostřednictvím řady specializovaných aktivit.

Soudní institut WIPO, založený v roce 2019, spolupracuje se soudy, organizuje setkání soudců, vytváří odborné zdroje a spravuje databázi **WIPO Lex**. S Institutem je spojen poradní sbor 12 soudců, kteří nesoudí v klasickém slova smyslu, ale poskytují odborné vedení a dávají strategická doporučení pro aktivity WIPO zaměřené na soudnictví a sdílení zkušeností s rozhodováním sporů z oblasti duševního vlastnictví. Svou funkci vykonávají ve dvouletém funkčním období.

Akademie WIPO, založená v roce 1998, poskytuje vzdělávání a školení v oblasti duševního vlastnictví vládním úředníkům, vynálezci, tvůrcům, obchodním profesionálům, malým a středním podnikům (MSP), akademikům, studentům a jednotlivcům se zájmem o duševní vlastnictví. Má čtyři hlavní programy:

WIPO představuje unikátní instituci na pomezí mezinárodního práva, ekonomiky a technologického rozvoje. Její historický vývoj od čistě technického administrativního orgánu spravujícího dílčí úmluvy k plnohodnotné specializované agentuře OSN s rozvojovým a politickým mandátem, ilustruje proměnu významu duševního vlastnictví.

program profesního rozvoje, univerzitní partnerství, distanční studium a letní školu WIPO. Akademie se zaměřuje na posilování lidských kapacit v oblasti duševního vlastnictví, které jsou nezbytné pro podporu inovací a kreativity, zejména v rozvojových a transformujících se zemích.

Světový den duševního vlastnictví se od roku 2001 připomíná vždy 26. dubna, v den vstupu v platnost Úmluvy o zřízení WIPO. U této příležitosti WIPO koordinuje celosvětovou osvětovou kampaň, která je každý rok věnována jinému tématu (např. rok 2026 IP a sportu, rok 2027 bude zasvěcen IP a módě).

WIPO vydává přibližně 40 **publikací** ročně v šesti úředních jazycích OSN. Vedle toho spravuje rozsáhlé **archivy**, zveřejňuje **statistiky** včetně **Global Innovation Index**, poskytuje služby **arbitráže a mediace** a provozuje globální **databáze** patentů, ochranných známek, označení původu a dalších chráněných označení.

9. Členství ve WIPO²⁰

WIPO sdružuje **194 členských států** (OSN má v současnosti 193 členských států). Z nečlenských států OSN jsou členy WIPO ještě Cookovy ostrovy, Svatý stolec a Niue. Naproti tomu ze zemí uznaných OSN nejsou členy WIPO Palau a Jižní Súdán. Posledním přistouplým členským státem WIPO byly v roce 2025 Federativní státy Mikronésie. Členství ve WIPO je podle Úmluvy WIPO otevřeno každému státu, který je:

- členem Pařížské unie na ochranu průmyslového vlastnictví nebo členem Bernské unie na ochranu literárních a uměleckých děl, nebo
- členem OSN nebo kterékoli ze specializovaných agentur OSN nebo Mezinárodní agentury pro atomovou energii, nebo který je stranou Statutu Mezinárodního soudního dvora, nebo
- pozván Valným shromážděním WIPO, aby se stal členským státem Organizace,

a který uloží svou ratifikační nebo přístupovou listinu u generálního ředitele WIPO.

Členské státy WIPO určují směřování, rozpočet a činnosti organizace prostřednictvím rozhodovacích orgánů.

WIPO usiluje o zapojení co nejširšího počtu nevládních organizací (NGO), mezivládních organizací (IGO), průmyslových sdružení a dalších subjektů do konzultačních procesů a debat o aktuálních tématech duševního vlastnictví. Formálních jednání členských států WIPO se tak často účastní též **pozorovatelé**²¹ z řad organizací

zastupujících zainteresované strany a zájmové skupiny. Status pozorovatele udělují Shromáždění členských států WIPO na základě žádostí předložených sekretariátem. Status stálého pozorovatele ve WIPO má i **Palestina** (může se účastnit některých jednání a aktivit WIPO, získávat dokumenty a vystupovat v rámci pravidel pro pozorovatele, není však oficiálním členem organizace a nemá hlasovací právo)

Česká republika je plnoprávným samostatným členem WIPO s vlastním hlasem a vlastní delegací. Československo patřilo mezi aktivní účastníky systému duševního vlastnictví již od meziválečného období. Československá socialistická republika se stala členem WIPO (přesněji smluvní stranou Úmluvy o zřízení WIPO) v roce **1970**, tedy krátce po vstupu Úmluvy v platnost. Česká republika, jako nástupnický stát Československa je členem WIPO od 1. ledna 1993. Celkově je ČR smluvní stranou více než 22 mezinárodních smluv spravovaných WIPO, ať už jako nástupnický stát Československa, samostatný stát nebo jako členský stát EU. Mezi mezinárodní smlouvy, které se týkají duševního vlastnictví, jimiž je ČR vázána²² patří např. Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví; Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl; Madridská dohoda o mezinárodním zápisu ochranných známek a Protokol k ní; Smlouva o známkovém právu; Smlouva o patentové spolupráci; Štrasburská dohoda o mezinárodním patentovém třídění; Budapešťská smlouva o mezinárodním uznávání ukládání mikroorganismů pro účely patentového řízení; Římská úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a vysílacích organizací; Smlouva WIPO o autorském právu; Smlouva WIPO o výkonech výkonných umělců a zvukových záznamech; Lisabonská dohoda o ochraně označení původu a jejich mezinárodním zápisu; Locarnská dohoda o zavedení mezinárodního třídění průmyslových vzorů; Niceská dohoda o mezinárodním třídění výrobků a služeb pro účely zápisu ochranných známek; Ženevská úmluva o ochraně výrobců zvukových záznamů proti neoprávněnému rozmnožování jejich záznamů a Marrákešská smlouva o usnadnění přístupu nevidomých, zrakově postižených a osob s poruchami čtení k publikovaným dílům.

20 <https://www.wipo.int/en/web/about-wipo/member-states>.

21 <https://www.wipo.int/en/web/about-wipo/observers>.

22 https://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/ShowResults?search_what=C&code=CZ.

Zástupci ČR se pravidelně účastní Valného shromáždění WIPO, Shromáždění členských států jednotlivých Uníí a jednání vybraných výborů a pracovních skupin. Jako člen EU musí ČR většinu klíčových otázek koordinovat s ostatními členskými státy EU. Díky tomu má větší vyjednávací sílu, avšak menší prostor pro zcela samostatnou politiku v oblastech, kde EU vykonává svou výlučnou pravomoc.

Postavení **Evropské unie** ve WIPO je poměrně specifické. Členy WIPO mohou být primárně jednotlivé státy EU, nikoli mezinárodní či nadnárodní organizace jako Evropská unie. EU však hraje ve WIPO významnou roli. V řadě orgánů WIPO Unie vystupuje jako pozorovatel, v některých specializovaných uniích, výborech a pracovních skupinách má zvláštní postavení či členství a je smluvní stranou některých mezinárodních smluv spravovaných WIPO. Od uzavření Lisabonské smlouvy pozměňující smlouvu o EU²³ má EU výlučnou pravomoc v oblastech práv duševního vlastnictví souvisejících s fungováním vnitřního trhu. V rámci Rady EU funguje pracovní skupina pro duševní vlastnictví, která se dle potřeby schází v Bruselu a mimo jiné koordinuje pozice členských států EU ve WIPO. V této skupině jsou zastoupeni experti všech členských států EU, tedy i České republiky. Na samotném jednání ve WIPO pak členské státy EU obvykle vystupují koordinovaně, aby zvýšily svůj vliv při vyjednávání. V případě potřeby probíhají ad hoc koordinace přímo v Ženevě.

10. Regionální skupiny, mezivládní a nevládní organizace²⁴

Rozhodovací procesy ve WIPO jsou výrazně ovlivněny existencí regionálních skupin, které koordinují pozice svých členských států. Základní geopolitické rozdělení vychází ze systému OSN, který se přizpůsobuje potřebám WIPO. Regionální skupiny mají zásadní význam při vyjednávání mezinárodních smluv i při obsazování orgánů.

Ve WIPO existují tyto hlavní regionální skupiny:

Skupina B – nejsilnější světové ekonomiky: Spojené státy americké, Švýcarsko, Japonsko, Kanada, Nový

Zéland, Austrálie, Turecko, Izrael, Svatý stolec, Norsko a některé členské státy EU (západoevropské země).

CEBS – skupina středoevropských a pobaltských států, kterou tvoří 19 států: Albánie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Estonsko, Česká republika, Chorvatsko, Severní Makedonie, Gruzie, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Moldavsko, Černá Hora, Polsko, Rumunsko, Srbsko, Slovensko, Slovinsko a Ukrajina.

CACEEC – skupina států střední Asie, kavkazské státy, státy východní Evropy a Rusko.

GRULAC – skupina zemí Latinské Ameriky a Karibiku složená z 33 členských států Střední a Jižní Ameriky.

APG – skupina asijsko-tichomořských států, včetně Singapuru a Korejské republiky.

Africká skupina – sdružující všechny africké členské státy WIPO.

Čína – má ve WIPO zcela unikátní postavení. Vystupuje jako samostatná vyjednávací skupina, nikoli jako člen některé z regionálních skupin. Díky tomu může nezávisle prosazovat své národní priority a stanoviska při tvorbě politik a mezinárodních smluv v oblasti duševního vlastnictví.

S WIPO dále spolupracují **mezivládní regionální organizace pro správu práv duševního vlastnictví**. Patří mezi ně zejména **OAPI** (Africká organizace duševního vlastnictví), jejímiž 17 členskými státy jsou většinou frankofonní země, **ARIPO** (Africká regionální organizace duševního vlastnictví), mezivládní organizace pro spolupráci mezi africkými státy v oblasti patentů a dalších záležitostí duševního vlastnictví, kterou tvoří převážně anglofonní africké státy, **EPO** (Evropská patentová organizace), **EAPO** (Eurasijská patentová organizace), **GCC Patent Office** (Patentový úřad Rady pro spolupráci arabských států Zálivu). V širším smyslu spolupracují s WIPO též organizace jako **EUIPO** (Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví) a **BOIP** (Úřad Beneluxu pro duševní vlastnictví).

23 Lisabonská smlouva po změnující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství byla přijata 13. prosince 2007 v Lisabonu, v platnost vstoupila 1. prosince 2009 (<https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/the-treaty-of-lisbon.html>).

24 <https://www.wipo.int/en/web/assemblies>.

Významnou roli hrají i **nevládní organizace (NGO)** s pozorovatelským statutem. Mezi nejvýznamnější patří **INTA** (Mezinárodní asociace ochranných známek), **MARQUES** (profesní nezisková asociace), **AIPPI** (Mezinárodní asociace pro ochranu duševního vlastnictví), **FICPI** (Mezinárodní federace zástupců v oblasti duševního vlastnictví), **ICC** (Mezinárodní obchodní komora), **CISAC** (Mezinárodní konfederace společností autorů a skladatelů), **IFPI** (Mezinárodní federace hudebního průmyslu), **LES International** (Mezinárodní společnost odborníků na licencování technologií a duševního vlastnictví), Knowledge Ecology International (**KEI**) (Mezinárodní organizace pro ekosystém znalostí a přístup k nim). Tyto organizace zastupují zájmy držitelů práv, průmyslu, autorů, patentových zástupců, akademické sféry i občanské společnosti, aktivně se účastní odborných jednání a podílejí se na diskuzích a tvorbě o mezinárodní politice duševního vlastnictví.

11. Výzvy a současný vývoj

V posledních dekádách WIPO charakterizuje:

- přechod od prosté ochrany práv k širší rozvojové agendě,
- důraz na **digitalizaci, AI a data**,
- řešení otázky **tradičních znalostí a tradičních kulturních projevů**²⁵,
- rostoucí politizace (např. spory o status pozorovatelů).

Organizace se rovněž snaží integrovat ochranu IP do širších oblastí, jako jsou udržitelný rozvoj, globální zdraví a transfer technologií.

V říjnu **2004** předložila Argentiny a Brazílie Valnému shromáždění WIPO návrh na vytvoření **Rozvojové agendy WIPO**²⁶ (Development Agenda for WIPO). Návrh navazoval na požadavky formulované v Ženevské deklaraci o budoucnosti WIPO²⁷ a byl podpořen dalšími rozvojovými

zeměmi. Rozvojová agenda WIPO²⁸ přijatá v roce 2007 (složená z více než 45 doporučení) byla vyvrcholením dlouhého procesu transformace WIPO z organizace historicky zaměřené především na ochranu zájmů nositelů práv, na organizaci, která stále více zohledňuje zájmy ostatních stran mezinárodního systému duševního vlastnictví, jakož i oblast lidských práv, životního prostředí a hospodářské spolupráce. V roce **2009** začala WIPO připravovat budoucí smlouvy o duševním vlastnictví, genetických zdrojích, tradičních znalostech a folklóru ve vztahu k původním obyvatelům a místním komunitám²⁹. Tato iniciativa vyvrcholila v květnu 2024, přijetím prozatím první smlouvy z této oblasti – Smlouvy o duševním vlastnictví, genetických zdrojích a souvisejících tradičních znalostech (**GRATK**).

12. Závěr

WIPO představuje unikátní instituci na pomezí mezinárodního práva, ekonomiky a technologického rozvoje. Její historický vývoj od čistě technického administrativního orgánu spravujícího dílčí úmluvy k plnohodnotné specializované agentuře OSN s rozvojovým a politickým mandátem, ilustruje proměnu významu duševního vlastnictví v globalizovaném a digitálním světě. Současná struktura organizace, založená na komplexním systému orgánů, výborů a regionálních skupin, umožňuje širokou participaci států, avšak současně odráží geopolitické napětí a rozdílné zájmy mezi rozvinutými a rozvojovými zeměmi. Budoucí vývoj WIPO bude pravděpodobně určován zejména schopností reagovat na technologické změny, nutností posilovat inkluzivní přístup a udržet rovnováhu mezi ochranou práv a veřejným zájmem. ✓

Zdroj informací: Článek je z naprosté většiny založen na informacích převzatých z oficiálních webových stránek WIPO (<https://www.wipo.int/>). Dalšími použitými zdroji jsou weby OSN, IAEA, ICJ a EUR-Lex. Doplňkově byla použita Wikipedia.

²⁵ <https://www.wipo.int/en/web/igc/>.

²⁶ <https://www.wipo.int/en/web/development-agenda/background>.

²⁷ <http://www.cptech.org/ip/wipo/genevadeclaration.html>.

²⁸ <https://www.wipo.int/en/web/development-agenda/background>.

²⁹ <https://www.wipo.int/en/web/igc/>.

„Rychleji, výše, silněji“ – 130 let novodobých olympijských her v kontextu duševního vlastnictví

Ing. Zuzana Čapková,

*oddělení Institut průmyslověprávní výchovy,
odbor patentových informací, ÚPV*

V letošním roce uplynulo 130 let od obnovení olympijských her. Antické olympijské hry se původně konaly v Olympii v Řecku na počest boha Dia. Soupeřící řecká města v době her udržovala tzv. posvátný mír (ekecheiria), kdy se přerušovaly války. Soutěžilo se v devíti sportovních disciplínách – atletice, cyklistice, sportovní gymnastice, sportovní střelbě, tenisu, plavání, šermu, vzpírání a v zápasu. Plánované veslařské závody a závody jachet se neuskutečnily.

Prvních novodobých olympijských her v roce 1896 se zúčastnilo 245 sportovců, bez české účasti. První zimní olympijské hry se uskutečnily v roce 1924 v Chamonix ve Francii. Není bez zajímavosti, že mezi lety 1912 a 1948 byly součástí programu her i umělecké soutěže. Umělci soutěžili v kategoriích architektura, literatura, hudba,

malířství a sochařství, jejich díla měla mít sportovní námět. Olympijské hry se od té doby rozrostly do celosvětové události sledované miliardami lidí. Během 130 let přinesly nespočet nezapomenutelných výkonů, rekordů i silných lidských příběhů.

Olympijské hry jsou vedle svého sportovního a společenského významu spjaty s duševním vlastnictvím. Olympijské kruhy, emblémy, maskoti, audiovizuální záznamy či technická řešení využívaná při organizaci her jsou chráněny širokým spektrem práv duševního vlastnictví, zejména autorským právem, ochrannými známkami, průmyslovými vzory a patenty.

Pierre de Coubertin a Jiří Stanislav Guth-Jarkovský

Řídicím orgánem celého olympijského hnutí je Mezinárodní olympijský výbor (dále též MOV), který se řídí Olympijskou chartou. Mezinárodní olympijský výbor byl založen v roce 1894 v Paříži s cílem obnovit tradici

LISTE DES MEMBRES DU COMITÉ	
	
Président	
M. LE BARON PIERRE DE COUBERTIN, 10, Boulevard Flandrin, Paris.	LE PRINCE ALEXANDRE DE SOLMS BRAUNFELS, Schloss Oberwaltersdorf, Autriche.
	LE D ^r JIRI GUTH, 4, Pricna ulice, Prague, Bohème.
	LE COMTE ALEXANDRE MERCATI, 25, Rue de l'Académie, Athènes.

Obr. 1: Seznam členů výboru

Zdroj: [Charte-Olympique-Annuaire 1908](#)

olympijských her a tyto hry pořádat. Zakládajícím členem byl Pierre de Coubertin a dokonce i český pedagog Jiří Stanislav Guth-Jarkovský (obr. 1). Guth-Jarkovský byl velkým propagátorem olympijského hnutí. V lednu 1900 založil Český olympijský výbor, a díky jemu se čeští sportovci účastnili olympijských her již v době, kdy ještě Československá republika neexistovala.

Olympijská charta je základní dokument, který definuje cíle, zásady a řády olympismu a olympijského hnutí. Jsou v ní uvedena práva, povinnosti a vztahy mezi MOV, národními federacemi, národními olympijskými výbory a olympijským hnutím. Pravidelně prochází revizemi. Charta byla poprvé vydána v roce 1908 pod názvem *Annuaire du Comité International Olympique*. Definitivní verzi Olympijské charty zveřejnil P. de Coubertin v roce 1921.

Olympijská symbolika

Z Olympijské charty vyplývá, že olympijská symbolika je to nejcennější, čím olympijské hnutí disponuje. K symbolům patří olympijský symbol (propojené kruhy), vlajka, heslo, oheň a pochodeň, hymna, olympijské emblémy a rovněž výrazy „olympijský“ a „olympiáda“. Olympijská vlajka má bílý podklad bez lemu. Ve svém středu má pětibarvý olympijský symbol. Olympijská hymna je hudební dílo s názvem „Olympijská hymna“, jehož autorem je Spyridon Samaras, řecký hudební skladatel. Olympijský emblém je integrovaný vzor spojující olympijské kruhy s jiným rozlišovacím prvkem.

Mezinárodní olympijský výbor musí chránit olympijské symboly a zabránit jejich zneužívání, aby nebyla porušena výhradní práva oficiálních olympijských partnerů, kteří finančně podporují olympijské hnutí a všechny sportovce. MOV vydává např. i pokyny k užití olympijských materiálů, které se vztahují na mediální organizace („Guidelines for editorial use of the Olympic properties by media organizations“).

MOV je oprávněn podnikat veškeré vhodné kroky k získání právní ochrany olympijských her a veškerého olympijského vlastnictví ve svůj prospěch. Každý národní olympijský výbor (dále též NOV) je povinen učinit opatření k zákazu využívání olympijského vlastnictví, které by bylo v rozporu s pravidly nebo jejich prováděcími ustanoveními.

Řada zemí přijala vnitrostátní legislativu, která chrání olympijské symboly a dává MOV a příslušnému NOV výhradní právo využívat některé z olympijských symbolů na jejich územích.

Český olympijský výbor (dále též ČOV) tedy může označovat projekty, které organizuje, slovem „olympiáda/olympijské“. Jsou to např. Olympiáda dětí a mládeže 2026, která se letos konala v Praze, nebo Olympijský běh konaný po celé České republice 17. června 2026.

ČOV může užívat olympijskou symboliku i k reklamním, obchodním nebo výdělečným účelům, a to buď přímo, nebo prostřednictvím třetí osoby. Vždy však musí dodržovat obecná pravidla, a to za předpokladu, že takovéto využití přispívá k rozvoji olympijského hnutí a nesnižuje jeho důstojnost. Užívání olympijské symboliky je uvedeno v Metodice ([Metodika užívání olympijských symbolik a chráněných označení Českého olympijského výboru](#)), která plně navazuje na Olympijskou chartu.

Použití olympijského symbolu, vlajky, ohně, hesla a hymny k jakýmkoliv reklamním, obchodním i výdělečným účelům je vyhrazeno pouze MOV.

V roce 1981 byla přijata **Nairobská smlouva o ochraně olympijského symbolu**. Ta zavazuje každý stát, který ji ratifikoval, odmítnout nebo prohlásit za neplatnou registraci ochranné známky a zakázat používání jakéhokoli označení sestávajícího z olympijského symbolu nebo jej obsahujícího pro komerční účely, s výjimkou případů, kdy k tomu MOV dá souhlas. Za Českou republiku podepsal smlouvu tehdejší velvyslanec. Bohužel k její ratifikaci nedošlo a teprve až v roce 2000 byl přijat zákon č. 60/2000 Sb., o ochraně olympijských symbolik, jehož cílem a smyslem je úprava režimu ochrany olympijských symbolik a úprava některých dalších věcí souvisejících s touto ochranou v rámci olympijského hnutí v České republice.

Možnosti použití olympijských symbolů k vlastní propagaci nebo ke komerčnímu užití jsou v českém právu tedy významně omezeny. Zákon o ochranných známkách č. 441/2003 Sb. se též na této ochraně podílí a vylučuje zápis označení, která obsahují olympijské symboly, názvy či jiné chráněné prvky bez souhlasu oprávněného subjektu, zejména MOV a ČOV. Tato ochrana má zabránit klamání veřejnosti a neoprávněnému přizívání se na dobrém

jménu a prestiži olympijského hnutí. Taková podání vedou k zamítnutí přihlášky ochranné známky podle § 4 písm. l) výše uvedeného zákona (užívání těchto označení se přiči ustanovení jiného právního předpisu nebo je v rozporu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z mezinárodních smluv). Zapsána nebyla například tato označení:

- OLYMPIÁDA PRO ČESKOU REPUBLIKU 2016 (č. přihlášky 429962)
- ODZNAK VŠESTRANNOSTI OLYMPIJSKÝCH VÍTĚZŮ (č. přihlášky 486121)
- RWE – ENERGIE ČESKÝCH OLYMPIONIKŮ (č. přihlášky 518944)

V případě neoprávněného užití olympijských symbolik je ČOV oprávněn domáhat se po osobě, která olympijské symboliky použila neoprávněně, zdržení se dalšího používání olympijských symbolik, omluvy, náhrady škody i vydání bezdůvodného obohacení.

Tradice školních „olympiád“

V České republice je nespornou tradicí používání výrazu „olympiáda“ ve školních soutěžích z matematiky, fyziky, chemie, biologie, zeměpisu a dalších předmětů. Tyto soutěže mají čistě vzdělávací charakter. Používání názvu „olympiáda“ pro tyto aktivity bylo po desetiletí bez sporů. Zlom nastal přijetím výše uvedeného zákona č. 60/2000 Sb. ČOV původně požadoval, aby pořadatelé přestali slovo „olympiáda“ používat, zejména pokud měly soutěže sponzory nebo mediální partnery.

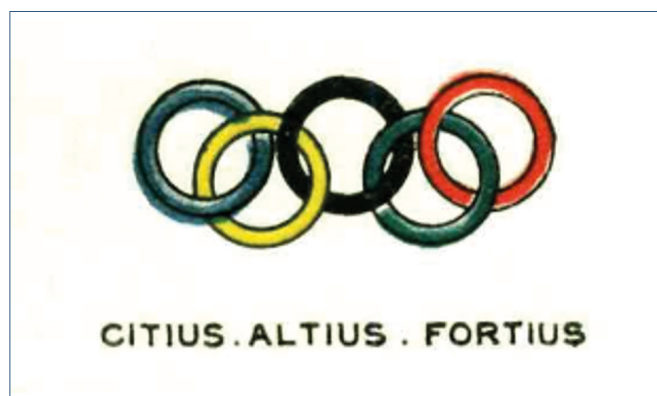
Tento požadavek se setkal s kritikou od organizátorů soutěží i od členů vlády a odborné veřejnosti. Dne 6. srpna 2024 rada Učené společnosti ČR dala podnět k jednání v otevřeném dopise k problematice využití olympijské symboliky znalostními a dovednostními olympiádami. Celé znění dopisu naleznete na <https://www.learned.cz/cz/aktivity-spolecnosti/stanoviska.html>.

Dne 19. září 2024 se zástupci Ministerstva školství a ČOV dohodli na pravidlech užívání slova „olympiáda“ v názvech školních soutěží. Slovo „olympiáda“ je v ČR právně chráněné, ale tradiční školní vědomostní soutěže jej dnes mohou používat legálně – pokud zůstávají nekomerční a dodržují jasná pravidla prezentace.

Olympijské kruhy a další symboly

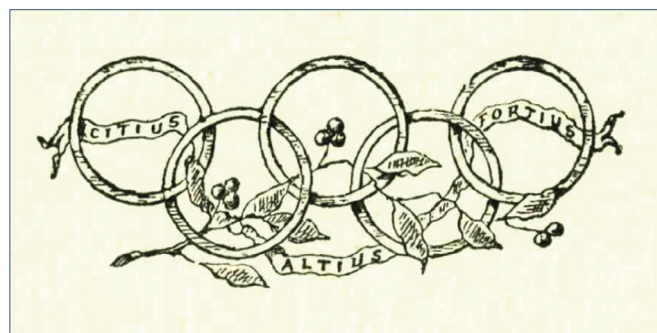
Nejznámějším symbolem olympijských her jsou bezesporu olympijské kruhy. Pět vzájemně propojených kruhů v modré, žluté, černé, zelené a červené barvě představuje jednotu pěti obydlených kontinentů a spolu s bílým podkladem obsahuje barvy, které se v době vzniku symbolu vyskytovaly na vlajkách všech států světa. Symbol navrhl Pierre de Coubertin v roce 1913 a poprvé byl použit na olympijské vlajce při olympijských hrách v Antverpách v roce 1920, prvních hrách po skončení první světové války.

Kruhy mohly vypadat i jinak, jejich konečná podoba se vyvíjela. Mohly to být např. kruhy (obr. 2) nebo tři vavřínové větvičky a pás s olympijským mottem (obr. 3).



Obr. 2: Olympijské kruhy
Zdroj: *Charte olympique* – 1921

Až během svého zasedání v roce 1957 v Evianu se MOV zabýval právy k olympijským kruhům a přesně určil, jaká má být jejich podoba. Především bylo stanoveno, které kruhy se měly překrývat a jaké rozestupy měly být zachovány.



Obr. 3: Olympijské kruhy
Zdroj: *Charte olympique* – 1923

MOV vydal v roce 2022 „grafický manuál“ olympijských symbolik (Olympic brand guidelines) a pro letošní zimní olympijské hry vydal pokyny vztahující se na mezinárodní federace, pokud jde o používání ochranných známek a záběrů kamer. Dokument podrobně popisuje ochranu ochranných známek a záběrů z průběhu olympijských her na webových stránkách, v aplikacích a na sociálních sítích a zabývá se i otázkou přístupu k archivním záběrům z olympijských her (Use of Milano Cortina 2026 marks and footage).

Stále je platná, prostřednictvím madridského systému přihlášená, ochranná známka zobrazující olympijské kruhy (obr. 4).

Premiéra na zimních olympijských hrách

První zimní olympijské hry v Chamonix v roce 1924 byly původně pořádány jako Mezinárodní týden zimních sportů, setkání sponzorované MOV, ale neschválené jako oficiální olympijské hry. Akce byla úspěšná a vedla MOV k tomu, aby v roce 1925 změnil svou chartu a založil zimní hry. Hry v Chamonix byly následně uznány jako první zimní olympijské hry. Her se zúčastnilo přibližně 250 sportovců zastupujících 16 zemí, kteří soutěžili v 16 disciplínách.

Letošní zimní olympijské hry se konaly v Itálii (Milán a Cortina d'Ampezzo) ve dnech 6.–22. února 2026

✉ WIPO does not have an email on record for the holder of this registration. If you are the holder for this registration, please provide an e-mail address via Contact Us under the Madrid System.

435401		Active 		
Trademark	Holder	Registration Date	Expiration Date	Nice classes
	COMITÉ INTERNATIONAL OLYMPIQUE	17.01.1978	17.01.2028	16

Obr. 4: Mezinárodní ochranná známka č. 435401
Zdroj: WIPO – Madrid Monitor

Olympijská charta také určuje průběh olympijského ceremoniálu. Nejvíce sledovaná je část věnovaná přehlídce národních výprav, proslov předsedy organizačního výboru a představitel MOV, jehož součástí je i oficiální prohlášení o zahájení olympijských her, vztyčení olympijské vlajky a hymna. Následuje olympijská přísaha, kdy sportovci, rozhodčí a trenéři slibují dodržování pravidel fair play. Vyvrcholením ceremoniálu je zapálení olympijského ohně.

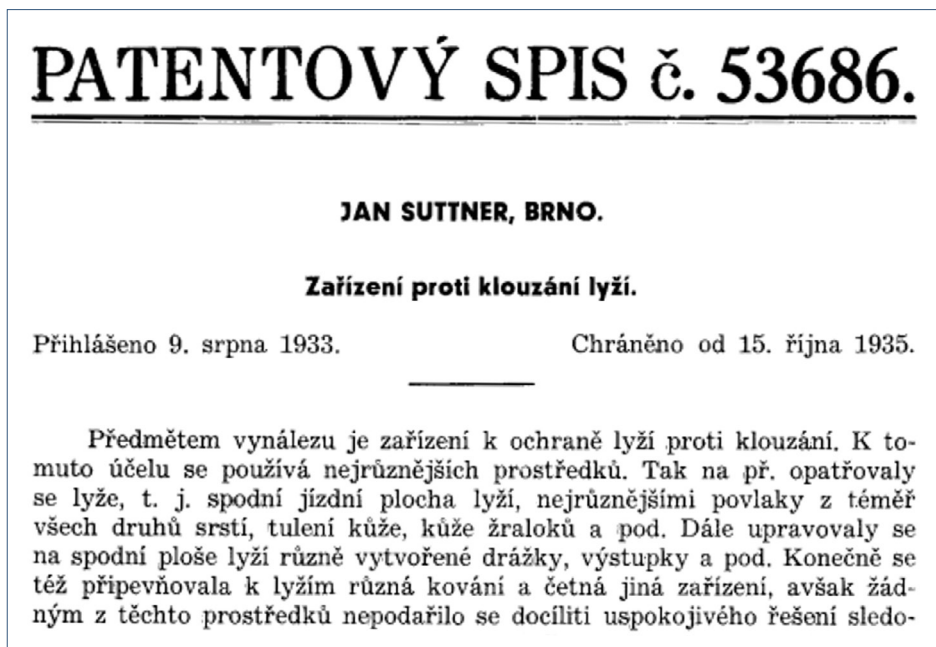
Heslo olympijských her „Rychleji, výše, silněji“ vyřkl v roce 1891 dominikánský kněz Henri Didon. V roce 2021 zasedání MOV schválilo změnu olympijského hesla a přidává slovo „společně“. Nové olympijské heslo nyní zní v latině „Citius, Altius, Fortius – Communiter“. Heslo vyjadřuje aspirace olympijského hnutí nejen v oblasti sportovních výkonů a technické dokonalosti, ale také v jeho morálním a vzdělávacím poslání.

a účastnilo se jich přibližně 2 900 sportovců z více než 90 zemí světa. Svou premiéru, jako olympijský sport, měl letos skialpinismus. Závody se odehrávaly ve Stelvio Ski Centre. O medaile se soutěžilo ve sprintu jak v mužské, tak v ženské kategorii a ve smíšených štafetách.

Skialpinistický sport je závislý na kvalitních lyžích. Ve sportovních nářadích a náčiních se výrazně uplatňuje lidská vynalézavost. Nové materiály a konstrukce lyží zlepšují výkon, bezpečnost i komfort sportovců. Možnost ochrany duševního vlastnictví dovoluje autorům a firmám tyto inovace rozvíjet a investovat do dalšího vývoje. Příkladem takových vynálezů mohou být právě i skialpinistické lyže a jejich příslušenství. Skialpinistické lyže jsou výrazně lehčí než sjezdové a k překonání výrazného stoupání se využívají stoupací pásy na skluznici. Pomůcky pro stoupání na lyžích do svahu byly řešeny již v minulosti. Na spodní část lyží se nejčastěji připevňovaly zvířecí

kůže, nebo se opatřovala různými výstupky. „Klouzání lyží“ řeší např. dva české, resp. československé, patenty č. 35506 (z roku 1931) a č. 53686 (z roku 1935, obr. 5).

Olympijské hry představují nejen vrchol sportovního soupeření, ale také mimořádně významný prostor pro vznik, ochranu a komercializaci duševního vlastnictví.



Obr. 5: Československý patent č. 53686

Zdroj: Databáze patentů a užitných vzorů, ÚPV

V současné době se nejčastěji používá při výrobě stoupacích pásů mohér s přidáním syntetiky. Vlákná jsou odolná i při nižších teplotách a netrpí rychlým opotřebením (viz např. EP3915657A1 nebo EP3052206A1).

Dalším příkladem ochrany duševního vlastnictví může být i zápis průmyslových vzorů. Jako průmyslový vzor Evropské unie je, mimo jiné, zapsán i vnější vzhled olympijské pochodně (EUD 015021609).

Od roku 1972 se na olympijských hrách objevují i jejich maskoti. Prvním oficiálním maskotem byl pes Waldi na hrách v Mnichově 1972. Od té doby je maskot jednou z ikon her (obr. 6).

Na závěr nesmíme zapomenout ani na konání paralympijských her a dalších příbuzných akcí. Paralympijské hry se konají po každých olympijských hrách pod patronací MOV. Letní od roku 1960 a zimní od roku 1976. Paralympijské hry jsou nejen vrcholnou sportovní událostí, ale také silným symbolem rovnosti, lidské důstojnosti a schopnosti překonávat omezení – fyzická i společenská.

Sice zůstává otevřenou otázkou, zda se výkony sportovců vzhledem k fyziologickým limitům lidského těla ještě budou významně posouvat, je však téměř jisté, že další rozvoj sportu bude i nadále doprovázen inovacemi. Nové materiály, technologie, tréninkové metody, digitální nástroje či způsoby prezentace sportovních událostí budou nadále vytvářet nové předměty duševního vlastnictví a přinášet nové právní výzvy. Ochrana duševního vlastnictví tak zůstane nedílnou součástí olympijského hnutí i v budoucnosti, a to bez ohledu na to, zda budou pře-

konávány rekordy na stadionech, či spíše hranice lidské vynalézavosti. ✓



Obr. 6: Brazilská ochranná známka č. 501612192

Zdroj: Global Brand Database

Zdroje:

www.olympics.com

<https://library.olympics.com>

www.msmt.gov.cz/

pravidla-k-pouzivani-slova-olympiada-v-nazvech-skolnich

www.olympijskytym.cz/

<https://www.olympics.com/ioc/olympic-studies-centre>

www.upv.gov.cz

www.wipo.int

Evropské právo

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1959/22

Oponent podal stížnost proti rozhodnutí odporové divize o zamítnutí odporu podaného proti napadenému evropskému patentu.

Nezávislý nárok 1 uděleného patentu se týkal způsobu výroby kompozice na bázi vápníku a hořčíku ve formě briket, zahrnující určité kroky. Nezávislé nároky 10 a 17 se týkaly příslušné kompozice ve formě surových, resp. pálených briket. Nárok 23 se pak týkal použití uvedených briket.

Podle oponenta nebyl předmět nároku 10 nový, pokud jde o dokument D1. Již ze samotného odůvodnění stížnosti oponenta však podle senátu plyne, že v obecném učení dokumentu D1 je třeba provést několik výběrů, aby se dospělo k provedení podle nároku 10 napadeného patentu. Pro zjištění učení dokumentu D1 přitom není rozhodující způsob, jakým je tento dokument reprezentován v napadeném patentu. Kromě toho tento dokument kromě briket zmiňuje také další možné formy výlisků.

Senát souhlasí s názorem oponenta, že v souladu s ustálenou judikaturou stížnostních senátů musí být to, co je zveřejněno v dřívějším dokumentu, posouzeno jako celek (viz např. rozhodnutí T 56/87, T 546/07 a T 312/94). To však neznamená, že by bylo dovoleno kombinovat odlišné prvky patřící k různým provedením popsaným v jediném dokumentu, pokud tato kombinace nebyla výslovně navržena. Kromě toho předmět, který vyplývá ze stavu techniky pouze provedením vícenásobného výběru, není popsán přímo a jednoznačně. Je proto nutné vzít v úvahu počet potřebných výběrů. Takový přístup není umělým rozbořením učení dokumentu, v rozporu s tím, co uvádí oponent.

Obdobné námitky oponenta proti nároku 17, resp. 23 na základě dokumentu D10 neshledal senát jako přesvědčivé, a to ze stejných důvodů jako výše. Námitky oponenta ohledně nedostatku novosti tak senát neshledal jako důvodné.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 211/22

Stížnost podal oponent proti rozhodnutí odporové divize, že napadený evropský patent v pozměněném znění splňuje požadavky EPC.

Vynálezem definovaným v nároku 1 hlavní žádosti je zařízení pro stříhání vlasů obsahující zdroj světla pro generování laserového světla o jedné nebo více vlnových délkách odpovídajících vlnovým délkám absorbovaným jedním nebo více chromofory ve vlasech. Laserové světlo je absorbováno chromoforem a přeměněno na teplo, které spaluje nebo jinak ničí vazby v molekulách vlasů.

Toto zařízení pro stříhání vlasů zahrnuje stříhací prvek obsahující optický vlnovod, který je připojen ke světelnému zdroji pro přijímání laserového světla. Optický vlnovod obsahuje jádro a plášť obklopující jádro.

Část boční stěny optického vlnovodu tvoří řeznou plochu pro kontakt s vlasy. Řezná plocha je částí boční stěny pláště a obsahuje část pláště tenčí než plášť na jiných částech optického vlnovodu. Optický vlnovod na řezné ploše má index lomu rovný nebo nižší než index lomu vlasů a vyšší než index lomu kůže. Tak laserové světlo může působit na vlasy, když jsou v kontaktu s řeznou plochou, ale ne na kůži, čímž se sníží riziko popálení nebo podráždění kůže.

Oponent ohledně jasnosti tvrdil, že popis uspořádání zobrazený na obrázcích 5 až 7 patentu činí nároky nejasnými, protože naznačuje, že rozsah ochrany by se mohl lišit od rozsahu definovaného v nárocích.

Senát souhlasí s tím, že rozpory mezi formulací nároku a popisem mohou obecně vést k nedostatku jasnosti předmětu, pro který je ochrana požadována. Rozhodnutí T 1808/06 a Metodické pokyny citované navrhovatelem je třeba chápat tak, že takovým rozporům je třeba se pečlivě vyhýbat. Zda takové rozpory existují, a pokud ano, jak by se s nimi mělo nakládat, však závisí na okolnostech každého případu.

V daném případě senát shledal, že popis uspořádání znázorněný na obrázcích 5 až 7 patentu není v rozporu s předmětem nároků hlavní žádosti.

Nárok 1 hlavní žádosti výslovně vyžaduje plášť obklopující jádro a řeznou plochu, která je částí boční stěny pláště a obsahuje část pláště, která je tenčí než plášť na ostatních částech optického vlnovodu. Okamžitě je zřejmé, že uspořádání podle obrázku 5 neobsahuje žádný plášť, uspořádání podle obrázku 6 obsahuje stejněměrný plášť a uspořádání podle obrázku 7 neobsahuje žádný plášť na řezné ploše. Ani popis nikde neuvádí, že tato uspořádání jsou v souladu s nárokem 1 hlavní žádosti. Tudíž odborník v oboru nemá žádný důvod se domnívat, že uspořádání znázorněná na obrázcích 5 až 7 patentu spadají do rozsahu nároků.

Z toho vyplývá, že předmět nároků podle hlavní žádosti je jasný (čl. 84 EPC), a to i s ohledem na popis.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1570/21

Stížnost oponenta směřovala proti rozhodnutí odporové divize, kterým byl odpor proti napadenému evropskému patentu zamítnut jako nepřipustný. Odporová divize rozhodla, že odpor nebyl ve lhůtě pro podání odporu dostatečně odůvodněn, protože nebylo prokázáno veřejné zpřístupnění dokumentů D1 (návod k instalaci a obsluze výrobku) a D2 (příručka k výrobku).

Podle oponenta stačilo citovat upozornění na autorská práva („© Copyright 2011“) u dokumentu D1 a uvést

„platné od července 1999“ u dokumentu D2 bez dalších vysvětlení za účelem doložení veřejné přístupnosti těchto dvou dokumentů.

Senát shledal, že rozhodnutí odporové divize o zamítnutí odporu jako nepřipustného bylo správné. Podle pravidla 77(1) EPC odporová divize odpor zamítne jako nepřipustný, pokud zjistí, že nesplňuje požadavky pravidla 76(2)(c) EPC, ledaže by byly nedostatky odstraněny do uplynutí lhůty pro podání odporu. Nedostatečné odůvodnění nelze napravit pozdějším podáním po uplynutí lhůty pro podání odporu. Požadavky pravidla 76(2)(c) EPC mají zajistit právní jistotu a umožnit majiteli patentu posoudit vyhlídky odporu na úspěch a patent náležitě bránit (G 9/91, T 522/94). V daném případě obsahoval odpor žádost o zrušení patentu v celém rozsahu, ve lhůtě pro podání odporu však nebyly dostatečně předloženy skutečnosti a důkazy nezbytné k doložení odporu.

Odpor byl založen na nedostatku novosti ve světle dokumentu D1 a na nedostatku vynálezecké činnosti na základě dokumentu D2 v kombinaci s dokumentem D3. Dokumenty D1, D2 by tak musely být součástí dosavadního stavu techniky, aby byly relevantní pro odporové důvody vznesené podle čl. 100(a) EPC. Odpor však neobsahuje vysvětlení údajů „© Copyright 2011“, „od července 1999“ ani informace o okolnostech případného veřejného zpřístupnění dokumentů D1 a D2 nebo uvádění výrobků v nich jmenovaných na trh. Až v dopise doručeném téměř rok po skončení lhůty pro podání odporu uvedl oponent doplňující informace k otázce veřejné přístupnosti dokumentů D1 a D2, které však nelze vzít v potaz.

Senát byl toho názoru, že s ohledem na typ dokumentů D1 a D2 nejsou informace uvedené v odporu dostatečné k prokázání toho, že byly zpřístupněny veřejnosti. U montážních návodů, návodů k obsluze a příruček údaje v nich obsažené obvykle udávají redakční uzávěrku nebo datum tisku, nikoli však datum vydání (T 109/11). Pouhé uvedení dat bez bližšího upřesnění, zda se skutečně jedná o data zveřejnění, a bez vysvětlení, na jakém základě bylo datování provedeno, tedy nepředstavuje dostatečné skutkové zjištění. Kromě toho, jak správně poznamenal stížnostní senát v T 511/02, takové dokumenty nejsou obecně zveřejňovány samostatně, ale jsou zpřístupňovány veřejnosti prostřednictvím distribuce spolu s výrobkem, který má být sestaven nebo provozován.

Pokud příslušné informace o zveřejnění nejsou zřejmé ze samotného dokumentu, pravidlo 76(2)(c) EPC vyžaduje informace, které umožňují pochopit okolnosti, za kterých byl dokument zpřístupněn veřejnosti (T 109/11). Typ a rozsah těchto informací závisí na okolnostech každého jednotlivého případu. V projednávané věci nebyly podle senátu dostatečně vysvětleny okolnosti, které měly vést k veřejnému zpřístupnění dokumentů D1 a D2. Dokumenty D1 a D2 ani nemají číslo ISBN nebo podobný odkaz, což by v kombinaci s upozorněním na autorská práva mohlo vést k domněnce, že dokumenty byly zpřístupněny veřejnosti (viz T 1950/16).

Senát tak dospěl k závěru, že odpor postrádá jakékoli důkazy ohledně doby, kdy byly D1 a D2 zpřístupněny veřejnosti. Stížnost byla proto zamítnuta.

K rozhodnutí technického stížnostního senátu EPÚ T 1286/23, kterým byly předloženy otázky k rozhodnutí Velkému stížnostnímu senátu

Majitelem evropského patentu EP 2941163 je společnost F. Proti tomuto patentu podala společnost B. odpor.

Před ústním jednáním před odporovou divizí byl společností G. učiněn první pokus vstoupit do řízení podle čl. 105 EPC na základě varovného dopisu, ve kterém F. obvinila G. z porušování patentu a hrozila právními kroky. Odporová divize však shledala, že pouhá existence hrozby bez žaloby pro porušení práva byla pro vstup do řízení podle čl. 105 EPC nedostatečná.

G. posléze podala žalobu k okresnímu soudu v Düsseldorfu se žádostí, aby soud rozhodl, že G. neporušuje předmětný patent. Tato žaloba byla základem pro druhý pokus G. vstoupit do probíhajícího odporového řízení. Také tento pokus byl odporovou divizí prohlášen za nepřipustný, protože čl. 105 EPC vyžaduje zahájené soudní řízení. Podle německého práva se přitom řízení stane zahájeným až po doručení žaloby žalovanému a pouhé podání žaloby tak pro účely čl. 105(1)(b) EPC nestačilo.

Odporová divize na ústním jednání rozhodla pouze na základě odporu podaného B. a patent byl zachován v pozměněném znění. Proti tomuto rozhodnutí podala B. stížnost.

Teprve po vydání písemného rozhodnutí odporovou divizí byla žaloba G. odeslána F., která potvrdila přijetí. G. posléze deklarovala vstup (v pořadí třetí) do řízení a podala stížnost proti rozhodnutí odporové divize s žádostí o zrušení patentu v celém rozsahu.

Senát vydal předvolání k ústnímu jednání, načež B. svou stížnost vzala zpět. Poté senát vydal sdělení, v němž uvedl, že ačkoli B. vzala stížnost zpět, senát měl v úmyslu projednat, zda by to nutně znamenalo ukončení stížnostního řízení, nebo zda by stížnostní řízení mohlo pokračovat s G. Ve druhém případě senát spatřoval rozpor s rozhodnutím G 3/04, takže bylo nutné věc postoupit Velkému stížnostnímu senátu.

Ve věci se konalo ústní jednání, v jehož závěru předseda oznámil úmysl postoupit otázku Velkému stížnostnímu senátu.

Podle senátu závisí přípustnost stížnosti G., pokud jde o věcné otázky, na přípustnosti třetího vstupu G. do řízení a na otázce, zda G. může nabýt postavení stěžovatele.

Senát předně konstatoval, že druhý neúspěšný pokus G. vstoupit do řízení ji nezavazuje postavení třetí strany ve smyslu čl. 105(1) EPC. Za přímo srovnatelný považoval senát případ T 439/17, kde byl druhý vstup do řízení ve fázi stížnosti uznán jako přípustný i přes nepřipustný přechodí pokus o vstup do odporového řízení. Třetí vstup G. do řízení tak považoval senát za přípustný.

Přípustnost stížnosti G. proti věcným otázkám pak závisí na tom, zda G. může nebo nemůže nabýt postavení stěžovatele ve smyslu čl. 107, věta první EPC. To vyžadovalo, aby senát polemizoval s rozhodnutím G 3/04.

Ohledně důvodů pro postoupení podle čl. 112 EPC senát uvedl, že v judikatuře sice nebyla po rozhodnutí G 3/04 žádná zjevná nejednotnost, ale vyvstala právní otázka zásadního významu. Právní otázka přitom může mít zásadní význam i bez nejednotné judikatury (viz G 4/19) a právní postavení účastníka řízení má obvykle zásadní význam (viz G 3/04, G 2/04, G 1/84 a G 3/93).

Odpověď na vznesené otázky je rovněž nezbytná pro rozhodnutí senátu. Pokud by bylo rozhodnutí G 3/04 revidováno a G. mohla samostatně pokračovat v řízení, muselo

by stížnostní řízení pokračovat zkoumáním odporových důvodů vznesených G. Pokud by byly závěry G 3/04 potvrzeny, muselo by být stížnostní řízení ukončeno.

Senát tak byl toho názoru, že postoupení je přípustné ve smyslu čl. 112(1)(a) EPC.

Dále se senát zabýval otázkou, jak zpětvzetí stížnosti B. ovlivňuje průběh stížnostního řízení. Ve věci G 3/04 dospěl Velký stížnostní senát k závěru, že osoba, která platně vstoupila do řízení, získává pouze postavení oponenta bez ohledu na to, zda ke vstupu dojde během řízení před odporovou divizí nebo ve fázi stížnosti. Pokud tedy dojde ke vstupu do řízení ve fázi stížnosti, může tato osoba nabýt pouze postavení oponenta, který sám stížnost nepodal. Pokud bude v takovém případě stížnost vzata zpět, nemůže již tato osoba ve stížnostním řízení samostatně pokračovat.

Senát pokračoval podrobným zkoumáním odůvodnění rozhodnutí G 3/04 a příslušných ustanovení EPC. Čl. 105 EPC ve svém znění zmiňuje pouze vstup do odporového řízení, ustálená judikatura však rovněž počítá s možností vstupu do stížnostního řízení (viz G 1/94). Otázkou tedy není, zda může třetí strana vstoupit do stížnostního řízení, ale spíše v jakém postavení a s jakými procesními možnostmi.

V rozhodnutí G 3/04 byl závěr o postavení osoby vstupující do řízení odvozen částečně z čl. 107 EPC, přičemž jeho první věta byla vyložena tak, že právo podat stížnost mají pouze účastníci řízení vedoucího k napadenému rozhodnutí, což není případ osoby vstupující do stížnostního řízení (viz i G 4/91). Při tomto výkladu by však osoby vstupující do řízení nemohly ve stížnostním řízení vůbec získat postavení účastníka, což je podle senátu v přímém rozporu se záměrem čl. 105 EPC, s ustálenou judikaturou (viz G 1/94) a s druhou větou čl. 107 EPC. Procesní podmínky v čl. 107 EPC, které mají za cíl omezit postavení účastníků, se tak podle senátu nemohou vztahovat na osoby vstupující do řízení.

Osoby vstupující do řízení ve fázi stížnosti nebyly účastníky odporového řízení, a proto jejich procesní postavení není a nemůže být definováno pouze čl. 107 EPC. Není tak ani důvod, proč by se měla uplatnit určitá procesní omezení, zejména omezení předmětu na přezkum napadeného rozhodnutí, což je v souladu s rozhodnutím G 1/94, podle kterého má osoba vstupující do řízení právo na předložení

nových odporových důvodů a nových dokumentů, a to i ve fázi stížnosti.

Podle senátu je výsledek G 3/04 sporný i s ohledem na celkový právní rámec a obecný účel vstupu do řízení. Oprávnění vstoupit do odporového řízení a stát se tím oponentem je určeno právním zájmem mimo řízení před EPÚ, nikoli lhůtou pro podání odporu. Senát tak považuje za vhodné umožnit třetí straně, která vstupuje do řízení až ve fázi stížnosti, aby získala nebo aby si zvolila postavení, která odpovídá příslušnému právnímu zájmu. Postavení osoby vstupující do řízení by také nemělo být závislé na jiném oponentovi. Rovněž se závěr G 3/04 zdá být v rozporu s G 1/94, podle kterého má osoba vstupující do řízení ve skutečnosti více práv než stěžovatel, zejména může uplatňovat nové odporové důvody, kterými se napadené rozhodnutí nezabývalo.

Podle senátu by tedy čl. 105(2) EPC měl být vykládán tak, že se s přípustným vstupem do řízení zachází jako s odporem a že třetí strana vstupuje do řízení s plnými právy, jako by byla jeho součástí od samého počátku. V závislosti na výsledku napadeného rozhodnutí musí mít tato osoba na výběr, v jakém jí dostupném postavení do řízení vstoupí. Zejména jí musí být dána možnost podat po zaplacení příslušného poplatku vlastní stížnost.

Podle senátu je G. tím, že uplatnila odporové důvody a řádně zaplatila poplatky za odpor a stížnost ve lhůtě podle čl. 105 EPC, oprávněna pokračovat ve stížnostním řízení i po zpětvzetí stížnosti B. Tento závěr je však v rozporu s rozhodnutím G 3/04.

Z těchto důvodů se senát rozhodl podle čl. 112(1)(a) EPC a čl. 21 RPBA postoupit Velkému stížnostnímu senátu k rozhodnutí následující právní otázky:

Lze po zpětvzetí všech stížností pokračovat v řízení s třetí stranou, která vstoupila do řízení ve fázi stížnosti? Může zejména tato třetí strana získat postavení stěžovatele odpovídající postavení osoby oprávněné k podání stížnosti ve smyslu čl. 107, věta první EPC?

Věc je před Velkým stížnostním senátem vedena jako G 2/24. ✓

RNDr. Jana Klimentová, Ph.D.

Vybraná rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie a předběžné otázky **ve věcech duševního vlastnictví**

Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie jsou zveřejněna v plném znění v online databázi EUR-Lex. Zde uváděné příspěvky jsou ve zkrácené verzi vybraných rozhodnutí či obsahují základní informace o nich. Elektronická verze těchto příspěvků obsahuje i hypertextové odkazy na právní předpisy, ostatní citovanou judikaturu a rejstříkové zápisy dotčených práv.

1. Vybraná rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ve věcech průmyslového vlastnictví

Tribunál rozšířil pohled na výluky ochrany trojrozměrných ochranných známek v případě funkčního tvaru obalu

Rozsudek Tribunálu (sedmého senátu zasedajícího v kolegiu o pěti soudcích) ze dne 3. 6. 2026

ve věci T-104/25

Lami Packaging (Kunshan) Co. Ltd (dále též „žalobkyně“) v.

Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (dále též „EUIPO“) vedlejší účastník řízení Tetra Laval Holdings & Finance SA, Švýcarsko.

Právní rámec:¹

– **Čl. 7 odst. 1 písm. e) bod ii)** (absolutní důvody pro zamítnutí zápisu – označení tvořené výlučně tvarem výrobku, který je nezbytný pro dosažení technického výsledku) a **čl. 51 odst. 1 písm. a)** (absolutní důvody neplatnosti – zápis v rozporu s čl. 5 a 7) Nařízení Rady (ES) č. 40/94 ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství (dále též „nařízení č. 40/94“).

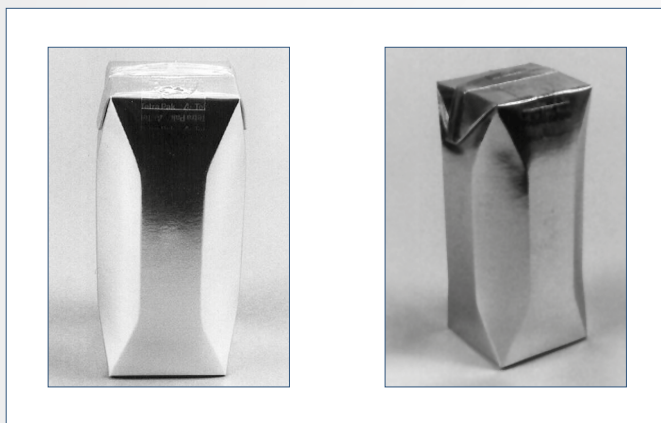
¹ S ohledem na datum podání dotčené přihlášky k zápisu, a sice 19. dubna 2000, které je rozhodné pro určení použitelného hmotného práva, se na skutkové okolnosti projednávané věci vztahují hmotněprávní ustanovení nařízení č. 40/94 (v tomto smyslu viz Alcon v. OHIM, [C-192/03 P](#), body 39 a 40, a rozsudek Gugler France v. Gugler a EUIPO, [C-736/18 P](#), bod 3 a citovaná judikatura) (bod 12 předkládaného rozhodnutí). Nicméně je vhodné poznamenat, že závěry obsažené v předkládaném rozhodnutí jsou použitelné i pro aktuální úpravu obsaženou v **čl. 7 odst. 1 písm. e) bod ii)** a na **čl. 59 odst. 1 písm. a)** nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1001 o ochranné známce Evropské unie, které mají v podstatě totožné znění s úpravou v **čl. 7 odst. 1 písm. e) bod ii)** a **čl. 51 odst. 1 písm. a)** nařízení č. 40/94, které jsou posuzovány v tomto rozhodnutí.

Skutečnosti předcházející sporu:

Dne 3. ledna 2022 podala žalobkyně u EUIPO návrh na prohlášení neplatnosti ochranné známky EU č. 001620566, zapsané pro níže uvedené trojrozměrné označení přihlášené společností Tetra Laval Holdings & Finance SA dne 19. dubna 2000. (bod 2)

Návrh se týkal výrobků ve třídě 16, zejména obalů a obalových materiálů z papíru nebo laminovaného papíru s plastem. (bod 3)

Žalobkyně tvrdila, že známka měla být prohlášena za neplatnou jednak podle čl. 51 odst. 1 písm. a) ve spojení



Obr. : Ochranná známka EU č. 001620566
Zdroj: Databáze eSearch plus

s čl. 7 odst. 1 písm. e) bodem ii) nařízení č. 40/94, tedy z důvodu, že označení tvoří výlučně tvar výrobku nezbytný k dosažení technického výsledku. (bod 4)

Zrušovací oddělení návrhu dne 6. listopadu 2023 vyhovělo z důvodu podle čl. 51 odst. 1 písm. a) ve spojení s čl. 7 odst. 1 písm. e) bodem ii) nařízení č. 40/94; Tetra Laval proti tomuto rozhodnutí podala dne 3. ledna 2024 odvolání. (body 5 a 6)

Odvolací senát rozhodnutím R 12/2024-4 odvolání vyhověl a návrh na neplatnost zamítl. Dospěl k závěru, že čl. 7 odst. 1 písm. e) bod ii) se neuplatní, protože základní vlastnosti tvaru se podle něj týkaly výrobního postupu, nikoli funkce výrobku; opřel se přitom zejména o rozsudek Société des Produits Nestlé (C-215/14). (bod 7)

Tribunál rozhodnutí odvolacího senátu EUIPO zrušil a změnil jej tak, že odvolání společnosti Tetra Laval proti rozhodnutí zrušovacího oddělení zamítl.

Klíčové body rozhodnutí:

Použití čl. 7 odst. 1 písm. e) bodu ii) nařízení č. 40/94 vyžaduje nejprve určit základní vlastnosti trojrozměrného označení a poté posoudit, zda všechny plní technickou funkci výrobku (Lego Juris v. OHIM, C-48/09 P, body 68, 72 a 84; Simba Toys v. EUIPO, C-30/15 P, body 40 a 42). (bod 21)

Odvolací senát jako základní vlastnosti nerozporované označil:

- nápojový karton se čtyřmi panely tvořícími stěny a čtyřmi seřezanými hranami, který má oktogonální tvar s přibližně čtvercovým průřezem;
- čtyři seřezané hrany mají formu zaoblených šestiúhelníků/rovnoběžníků a jejich povrch je spíše vyhloubený než plochý;
- čtyři panely tvořící stěny se ve střední části zužují a směrem nahoru a dolů se rozšiřují;
- na vrchní části nápojového kartonu je těsnicí šev, který prochází přes horní plochu a sahá až ke dvěma rohovým záhybům přeloženým na dvou vertikálních panelech. oktogonální nápojový karton se čtyřmi stěnovými panely a seřezanými hranami, vyhloubené zaoblené hrany, zúžené střední části panelů a horní těsnicí šev zasahující ke dvěma rohovým záhybům. (bod 24)

Tribunál dovodil, že základní vlastnosti tvaru jsou nezbytné k dosažení technického výsledku spočívajícího v tom, že výrobek může plnit funkci nádoby určené k pojmání tekutin nebo potravin a zároveň zaručit jeho stabilitu a schopnost s ním manipulovat. To umožňuje výrobek používat v souladu s jeho účelem. Proto jsou uvedené vlastnosti nezbytné pro dosažení technického výsledku, který se týká způsobu, jakým výrobek funguje (bod 73)

Není nutné, aby tvar znamenal zlepšení existujícího technického řešení; postačí, že je nezbytný pro dosažení technického výsledku. Výluka dle čl. 7 odst. 1 písm. e) bodu ii) nařízení č. 40/94 se proto netýká jen inovativních řešení chránitelných patentem (Yoshida Metal Industry v. EUIPO, T-331/10 RENV a T-416/10 RENV, bod 59). (body 85 a 86)

Relevantním technickým výsledkem bylo i to, že tvar umožňuje méně objemný a lehčí obal s nižší spotřebou materiálu, což je významné pro profesionální zákazníky v potravinářském průmyslu, kteří představují veřejnost, pro kterou je ochranná známka určena. (bod 79)

U ochranné známky určené profesionálním zákazníkům lze přihlédnout i k užitečnosti technického výsledku pro konečné spotřebitele, protože tito mají zájem na tom, aby obal vyhovoval také jejich potřebám. (bod 81)

Odvolací senát proto pochybil, když pominul technické výhody pro konečné spotřebitele. Z PCT přihlášky [PCT/WO1997034809](#), kterou dne 29. října 1996 podala vedlejší účastnice, i materiálů Tetra Laval vyplývalo, že zvláštní tvar zlepšuje uchopení a použití obalu pro konečné zákazníky. (bod 82)

Odvolací senát nesprávně dospěl k závěru, že technický výsledek dosažený spornou ochrannou známkou se týká pouze samotného procesu výroby výrobku a nemá vliv na funkci zajišťovanou tímto výrobkem. Tvar sporné ochranné známky je nezbytný pro dosažení technického výsledku ve smyslu [čl. 7 odst. 1 písm. e\) bodu ii\)](#) nařízení č. 40/94. (bod 83)

Možnost dosáhnout stejného výsledku jinými tvary je irelevantní, neboť [čl. 7 odst. 1 písm. e\) bod ii\)](#) nevyžaduje srovnání s alternativními tvary (Tecnodidattica v. EUIPO, T752/18, bod 33). (bod 87)

Tribunál odmítl i argument, že skladování a manipulace jsou pouze obchodní, nikoli technické výsledky (Novartis v. EUIPO – SK Chemicals, T-44/16, bod 63). (bod 88)

2. Rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-797/23 Meta Platforms Ireland (spravedlivá odměna)

Dne 12. května 2026 vynesl Soudní dvůr Evropské unie (SDEU) ve velkém senátu rozsudek ve věci C-797/23 Meta Platforms Ireland (spravedlivá odměna) v řízení mezi společnostmi Meta Platforms Ireland Ltd, poskytovatelem služeb informační společnosti zahrnujících mj. provozování sociální sítě Facebook, a Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni, italským regulátorem v oblasti komunikací (AGCOM).

[Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce](#) v této věci byla předložena italským správním soudem pro region Lazio (Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio) v řízení vedeném k posouzení zákonnosti [rozhodnutí AGCOM ze dne 19. ledna 2023](#), jímž regulátor stanovil referenční

[Čl. 7 odst. 1 písm. e\) bodu ii\)](#) nařízení č. 40/94 by mohl vyloučit významný nefunkční prvek, například ozdobný nebo fantazijní prvek, který je základní vlastností známky, ale není nezbytný pro technický výsledek (BB Services v. EUIPO – Lego Juris, T-297/22, bod 121). (bod 93)

Naopak estetická hodnota nebo neobvyklost technicky funkční vlastnosti sama o sobě použití [čl. 7 odst. 1 písm. e\) bodu ii\)](#) nevylučuje (Wajos v. EUIPO, T-10/22, bod 45). (bod 94)

Skutečnost, že některá základní vlastnost má vedle technické funkce i estetický účinek a přispívá k neobvyklému vzhledu obalu, proto nebrání uplatnění [čl. 7 odst. 1 písm. e\) bodu ii\)](#) nařízení č. 40/94. (bod 95)

Komentář pro praxi:

Rozsudek potvrzuje přísný přístup k posuzování výlučků funkčnosti ve vztahu k trojrozměrným ochranným známkám a potvrzuje, že známkoprávní ochrana nesmí vést k potenciální perpetuaci výlučných práv k technickým řešením. Pro praxi to zdůrazňuje význam vytváření strategií ochrany duševního vlastnictví, které využívají vhodné formy právní ochrany. ✓

Mgr. Miroslav Černý, Ph.D.

kritéria pro určení spravedlivé odměny za online užití tiskových publikací na základě článku 43-bis [italského zákona o ochraně autorského práva a dalších práv souvisejících s jeho výkonem](#). Článek 43-bis byl do zákona doplněn v souvislosti s prováděním [článku 15 směrnice \(EU\) 2019/790](#).

Předmětem otázek položených předkládajícím soudem byl předně výklad zmíněného článku 15 směrnice (EU) 2019/790 upravujícího ochranu tiskových publikací v souvislosti s jejich užitím online, konkrétně zda jeho ustanovení brání tomu, aby **poskytovatelům služeb informační společnosti** (poskytovatelé) byly vnitrostátním zákonodárcem uloženy povinnosti **poskytnout ve prospěch vydavatelů tiskových publikací spravedlivou odměnu** nad rámec úpravy výlučných práv dle článku 15, **zahájit s nimi jednání a poskytnout jim a regulačnímu orgánu nezbytné informace** pro stanovení této spravedlivé odměny,

a to pod dohledem a pod hrozbou sankce ze strany regulačního orgánu, a povinnost neomezovat viditelnost obsahu vydavatelů ve vyhledávání až do ukončení těchto jednání. Dále předkládající soud požádal SDEU o posouzení, zda ustanovení článku 15 brání tomu, aby byly regulačnímu orgánu svěřeny pravomoci (dohledové a sankční a pravomoc určit referenční kritéria, případně i přesnou výši odměny, pokud se na ní strany jednání nedohodnou), které s platbou spravedlivé odměny souvisejí (první a druhá otázka). Kromě toho předkládající soud žádal o vyjasnění, zda takové regulaci vnitrostátního zákonodárce brání ustanovení článku 16 ve spojení s článkem 52 Listiny základních práv Evropské unie (Listina) upravující zásady a meze svobody podnikání a článku 109 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) v kontextu ochrany volné hospodářské soutěže (třetí otázka). V rozsahu týkajícím se článku 109 (resp. článku 119) SFEU však SDEU otázku shledal nepřipustnou.¹

Stran práva vydavatelů tiskových publikací na spravedlivou odměnu stanoveného italskou právní úpravou SDEU nejprve připomněl, že článek 15 směrnice (EU) 2019/790 sice představuje opatření úplné harmonizace věcného obsahu práv vydavatelů, členským státům však poskytuje určitý prostor pro uvážení při upřesnění podmínek uplatňování tam upravených práv, a to za předpokladu, že jsou tyto podmínky v souladu s obecným cílem směrnice (EU) 2019/790 i zvláštním cílem jejího článku 15.² Vnitrostátní zákonodárce tedy směrnici nemůže porušit (pouze) tím, že zavede režim, jehož cílem je zajistit vydavatelům spravedlivou odměnu, a tedy (v souladu se zvláštním cílem směrnice) návratnost jejich investice do výroby tiskových publikací. Členské státy však musí ve svých vnitrostátních právních úpravách dle SDEU zachovat povahu práv vydavatelů jakožto výlučných práv preventivní povahy, kdy každé užití (tiskové publikace) podléhá předchozímu svolení nositele práv [není-li dána některá z výjimek a omezení dle článku 5 směrnice 2001/29/ES a článku 15 odst. 3 směrnice (EU) 2019/790], které může být uděleno i bezplatně, a nemohou tato práva nahradit pouhým právem na odměnu (bez možnosti

takové užití zakázat), ani nemohou práva vydavatelů spojit s povinností platby či s povinností jiné povahy (ve prospěch vydavatelů a k tíži poskytovatelů) bez souvislosti s užitím tiskových publikací, tj. v případech, kdy poskytovatelé tiskové publikace neužívají ani je nemají v úmyslu užít (srov. body 59 až 68 odůvodnění rozsudku).

Co se týká ukládání povinností poskytovatelům, SDEU dále shledal, že povinnost sdělit informace nezbytné pro posouzení hospodářské hodnoty užití tiskových publikací online a pro určení výše spravedlivé odměny (dostupné jen těmto poskytovatelům) a povinnost neomezovat viditelnost obsahu vydavatelů tiskových publikací ve vyhledávání (a nevyvíjet tím na ně při vyjednávání nátlak) umožňují zajistit svobodné a informované rozhodování vydavatelů o tom, zda chtějí poskytovatelům udělit svolení k užívání jejich publikací, podporují tak spravedlivé vyjednávání mezi stranami, a tím přispívají k naplňování cílů směrnice (EU) 2019/790 (srov. body 77 až 79 odůvodnění rozsudku).

Pokud jde o popsané pravomoci regulačního orgánu (zde AGCOM), představují dle SDEU opatření k uplatňování práv dle článku 15 směrnice (EU) 2019/790 v souladu s tímto článkem tehdy, není-li jimi dotčena možnost stran smlouvu o užívání tiskových publikací uzavřít a svoboda poskytovatelů tyto publikace neužívat (srov. body 81 až 83 odůvodnění rozsudku).

SDEU nakonec shledal, že předmětná opatření (spočívající v povinnosti sdělit určité nezbytné informace a neomezovat viditelnost obsahu) sice mohou představovat omezení výkonu svobody podnikání zaručené článkem 16 Listiny, ani článek 16 (ve spojení s článkem 52 odst. 1) Listiny však jejich přijetí nebrání, neboť taková opatření mohou přispět k nastolení spravedlivé rovnováhy mezi různými dotčenými základními právy a svobodami. S výhradou ověření předkládajícím soudem se totiž jedná o omezení stanovená zákonem, která nenarušují podstatu svobody podnikání, odpovídají cílům obecného zájmu uznaným Unií [vyjádřeným ve směrnici (EU) 2019/790], představují

1 Dle SDEU z odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že předkládající soud měl na mysli článek 119 SFEU, v jehož odst. 1 je zmíněna zásada otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží, spíše než článek 109 SFEU, jenž upravuje pravomoci unijních orgánů přijímat prováděcí pravidla k článkům 107 a 108 SFEU týkajícím se státních podpor. Vztah k předmětu sporu v původním řízení však dle SDEU nemá ani jeden z těchto článků.

2 K obecnému cíli viz čl. 1 odst. 1 směrnice (EU) 2019/790 ve spojení s body 1 až 3 jejího odůvodnění a ke zvláštnímu cíli viz body 54 a 55 odůvodnění této směrnice, srov. body 49 až 55 odůvodnění rozsudku v této věci.

opatření způsobilá k dosažení těchto cílů a z hlediska jejich nezbytnosti není zjevné, že by existovala méně omezující a stejně účinná opatření k jejich dosažení (s ohledem na slabou vyjednávací pozici vydavatelů v poměru k poskytovatelům). Dle SDEU tato opatření **nejsou ani nepřiměřená** vzhledem ke sledovaným cílům (v poměru mezi právem na ochranu duševního vlastnictví zaručeným [článkem 17 odst. 2 Listiny](#) a na svobodu a pluralitu sdělovacích prostředků zaručeným [článkem 11 odst. 2 Listiny](#) na straně jedné a na svobodu podnikání dle článku 16 Listiny na straně druhé), a to s ohledem na omezený rozsah (pouze nezbytně nutných) informací, které jsou poskytovatelé povinni poskytnout, ve spojení s povinností vydavatelů zachovávat důvěrnost těchto informací, a s ohledem na zastropování peněžité sankce za porušení této povinnosti procentním podílem z obrátu dosaženého povinným hospodářským subjektem. Ani povinnost neomezovat viditelnost vydavatelského obsahu se pro dotčené hospodářské subjekty **nejeví být nepřiměřeně zatěžující** (srov. body 91 až 101 odůvodnění rozsudku).

SDEU s ohledem na shora uvedené zodpověděl položené předběžné otázky takto:

Článek 15 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 (...), jakož i články 16 a 52 Listiny základních práv Evropské unie

musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která

- **stanoví, že vydavatelé tiskových publikací mají právo získat spravedlivou odměnu jako protiplnění za svolení k užití jejich publikací, udělené poskytovatelům služeb informační společnosti;**
- **ukládá těmto poskytovatelům, kteří užívají nebo mají v úmyslu užít takové publikace, povinnost zahájit vyjednávání s těmito vydavateli, neomezovat**

viditelnost jejich obsahu ve výsledcích vyhledávání během vyjednávání a poskytnout uvedeným vydavatelům a orgánu veřejné moci informace nezbytné k určení výše takové spravedlivé odměny;

- **zmocňuje tento orgán, aby stanovil referenční kritéria, která mají být použita pro určení této odměny a v případě, že před ním nedojde mezi stranami k dosažení dohody, určil její výši, jakož i kontroloval plnění informační povinnosti, kterou mají uvedení poskytovatelé, a v případě nesplnění této povinnosti jim uložil správní peněžité sankce,**

za podmínky, že tato právní úprava nezbavuje vydavatele tiskových publikací možnosti odmítnout udělení takového svolení ani možnosti udělit toto svolení bezplatně, neukládá poskytovatelům služeb informační společnosti žádnou povinnost platby bez souvislosti s užitím takových publikací a povinnosti a případné sankce uložené těmto poskytovatelům jsou v souladu se zásadou proporcionality.

Rozsudek je relevantní i v poměrech českého autorského práva. [Novelou autorského zákona č. 429/2022 Sb.](#) byly totiž v českém právním řádu (na základě poslaneckého pozměňovacího návrhu) zavedeny podobné prvky a mechanismus pro vyjednávání mezi poskytovateli a vydavateli o přiměřené odměně za udělení oprávnění k výkonu práva užít tiskovou publikaci (srov. odst. 9 až 16 [§ 87b autorského zákona](#) ve znění po této novele), jejichž inspiračním zdrojem měla být dle předkladatelů právě italská právní úprava.³ Jelikož SDEU obecně slučitelnost obdobných vnitrostátních úprav s unijním právem neodmítl, ale vymezil určitá hlediska, která je pro zachování souladu s článkem 15 směrnice (EU) 2019/790 nutné respektovat, jeho závěry mohou posloužit jako cenné vodítko pro budoucí eurokonformní výklad a aplikaci ustanovení [§ 87b autorského zákona](#). ✓

Mgr. Lucie Solanská Velflová

3 Viz odůvodnění pozměňovacího návrhu č. 1274 poslance Jana Laciny k tisku 31 (Poslanecká sněmovna, 9. období, 2021–2025) dostupné zde <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=31> a zde <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=217302>: „Tímto způsobem přistoupila k problému Itálie, kde byl dne 8. 11. 2021 schválen zákon č. 177/2021, kterým došlo mimo jiné i k implementaci čl. 15 směrnice formou novelizace autorského zákona č. 633 z roku 1941 a který: zakotvuje povinnost poskytovatele informační služby vyjednávat o výši odměny, zakazuje poskytovateli služby informační společnosti po dobu vyjednávání tiskové publikace vydavatele ze služby informační společnosti vyřadit, upravuje „procesní“ mechanismus, kterým je možno spor o výši odměny efektivně rozhodnout, ukládá poskytovateli služby informační společnosti povinnost předložit příslušnému orgánu doklady nezbytné ke stanovení spravedlivé výše odměny, stanoví citelnou sankci za porušení povinností ze zákona plynoucích (...). Navrhuje se tyto prvky převzít a příslušným způsobem ustanovení [§ 87b autorského zákona](#) rozšířit.“

UPOZORNĚNÍ:

Blíží se konec přechodného období pro snadnější získání unijní ochrany tradičních českých názvů

Již od 1.12.2025 se držitelům a uživatelům národně chráněných označení původu a zeměpisných označení nabízí v souladu s platnou právní úpravou možnost jejich zápisu na úrovni Evropské unie podle přechodného ustanovení zákona č. 277/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení.

Jedná se o mimořádnou a zjednodušenou cestu přenést dosavadní národní ochranu do unijního systému bez námitkového řízení. Finální verze povinné dokumentace musí být ve spolupráci s žadatelem zpracována a odeslána Úřadem průmyslového vlastnictví do Evropské komise **NEJPOZDĚJI 2. 12. 2026**. Po tomto datu účinnost národní ochrany zanikne.

Upozornění se týká řady známých označení spojených s českými regiony a tradiční výrobou, například **České**

sklo, Český křišťál, Český granát, Karlovarský porcelán, Železnobrodské sklo, Jablonecká bižuterie, Chodská keramika, Vizovické pečivo. Přehled národně chráněných názvů najdete na našich stránkách <https://isdv.upv.gov.cz/webapp/resdb.opzo.seznam>.

Označení **Vamberecká krajka** již unijní zápis získala a zařadila se mezi první evropsky chráněná zeměpisná označení pro řemeslné a průmyslové výrobky podle nového systému Evropské unie, viz <https://www.tmdn.org/giview/gi/EUGICI000000078>.

Nová evropská ochrana může posílit postavení tradičních českých výrobků na jednotném trhu a pomůže zachovat jejich jedinečné dědictví pro další generace. ✓

-ik-

Úřad průmyslového vlastnictví mezi vynálezci: INVENT ARENA 2026 v Třinci

Ve dnech **17.–18. června 2026** se ve WERK ARENĚ v Třinci uskutečnil již čtvrtý ročník mezinárodní výstavy patentů, vynálezů a inovací **INVENT ARENA 2026**, pořádaný Českou hutnickou společností. Stejně jako v předchozích třech ročnících byl partnerem výstavy a současně vystavovatelem také **Úřad průmyslového vlastnictví (Úřad)**.

Letošní ročník představil více než 10 000 návštěvníků přibližně 100 exponátů od 50 vystavovatelů z 10 zemí. Nedílnou součástí výstavy byla také mezinárodní soutěž pod patronací IFIA (International Federation of Inventors' Associations), jejímž odborným garantem byl Úřad. Do soutěže bylo přihlášeno celkem 37 exponátů.

INVENT ARENA není pouze přehlídkou nových technických řešení. Výstava podporuje propojování průmyslové



Zdroj: ÚPV

sféry s výzkumem a vzděláváním a snaží se ukázat, že technika a inovace nejsou doménou pouze odborníků, ale mohou být inspirací pro každého – včetně těch, kteří se svým prvním nápadem teprve začínají. Výrazná pozornost byla



Zdroj: ÚPV



Zdroj: ÚPV

proto i letos věnována dětem a mladé generaci. Bohatý doprovodný program nabídl řadu technických ukázek, sportovních aktivit, prezentaci složek Integrovaného

záchranného systému a Armády ČR. Právě tato kombinace odborných a atraktivních aktivit přilákala do WERK ARENY velké množství žáků základních a středních škol.

Stánek Úřadu poskytl prostor žákům Základní školy Solnice, kteří zde mohli představit vlastní nápady a technická řešení. Mezi nimi zaujal například projekt „Mobil nabíjený pohybem“, jehož cílem je využít pohyb člověka při chůzi pro ekologické dobíjení elektronických zařízení. Mladým vynálezčům Úřad nabídl i praktickou pomoc na jejich další vynálezecké cestě. Pracovníci Úřadu jim představili databázi Espacenet, která představuje významný zdroj patentových informací a může být užitečným nástrojem při rozvíjení vlastních technických řešení.



Zdroj: Arid

Průmyslové vlastnictví dostalo na stánku Úřadu podobu, které rozumely i děti. Nejmladší návštěvníci si mohli například poskládat puzzle s motivy průmyslových vzorů nebo přiřazovat konkrétní výrobky k ochranným známkám. Starší děti a mládež čekalo vynálezecké pexeso, při němž spojovaly známé vynálezy s jejich vynálezci. Zábavné a interaktivní aktivity přirozeně přitahovaly pozornost návštěvníků a zároveň umožnily představit základní principy průmyslového vlastnictví způsobem, který byl srozumitelný, názorný a blízký každodennímu životu.

Účast Úřadu na INVENT ARENĚ 2026 tak nebyla pouze prezentací jeho činnosti. Byla také **příležitostí ukázat**

mladé generaci, že dobrý nápad má svou hodnotu a že cesta od nápadu k inovaci může začít už ve školní lavici. Propojení inspirace, praktické zkušenosti a základního

povědomí o průmyslovém vlastnictví může být důležitým impulzem pro budoucí vynálezce a inovátory. ✓

-hch-

Moldavsko se stalo 40. členským státem Evropské patentové organizace

Moldavská republika se 1. června 2026 stala 40. členským státem Evropské patentové organizace. Členství Moldavska v Evropské patentové organizaci je výsledkem dlouhodobé spolupráce Evropského patentového úřadu s moldavským Státním úřadem pro duševní vlastnictví. Významným mezníkem bylo uzavření validační dohody v roce 2013, která od roku 2015 umožňovala rozšíření evropské patentové ochrany na území Moldavska bez nutnosti podávat samostatnou přihlášku.

Ochrana jedním evropským patentem se nyní může vztahovat až na 40 členských států Evropské patentové organizace, jeden stát rozšíření (Bosna a Hercegovina) a pět validačních států (Maroko, Tunisko, Kambodža, Gruzie a Laos). Evropský patentový systém tak umožňuje vynálezům, výzkumným pracovníkům a společnostem z celého světa získat vysoce kvalitní patentovou ochranu svých vynálezů až ve 46 zemích, které společně představují trh s více než 715 miliony obyvatel. ✓

-hch-

WIPO – od 1. října 2026 převezme vedení organizace částečně obměněný tým lídrů

V souladu s Úmluvou o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) byl v první polovině roku 2026 zahájen proces výběru kandidátů na pozice náměstků generálního ředitele a asistentů generálního ředitele, jejichž nové funkční období začne 1. října 2026.

V dubnu 2026 byli zástupci členských států vyzváni k předložení nominací kandidátů, a to nejpozději do 22. května. Celkem bylo doručeno 44 přihlášek. Následně bylo 34 kandidátů pozváno k osobním rozhovorům s generálním ředitelem (WIPO) Darenem Tangem, které proběhly v červnu.

Úspěšní kandidáti převezmou 1. října 2026 odpovědnost za jednotlivé sektory následovně:

Náměstci generálního ředitele:

- Pan **Shen Changyu** (Čína) – Brands and Designs Sector

- Pan **Pascal Faure** (Francie) – Copyright, Creative Economy and IP Governance Sector

- Paní **Laura Peter** (USA) – Patents and Technology Sector

- Pan **Mzukisi Qobo** (Jižní Afrika) – Regional and National Development Sector

Asistenti generálního ředitele:

- Paní **Chitra Narayanawamy** (Švýcarsko) – Corporate Management and Transformation Sector

- Pan **Andrew Staines** (Velká Británie) – Global Challenges, Opportunities and Partnerships Sector

- Pan **Kenichiro Natsume** (Japonsko) – Infrastructure and Platforms Sector ✓

-hch-

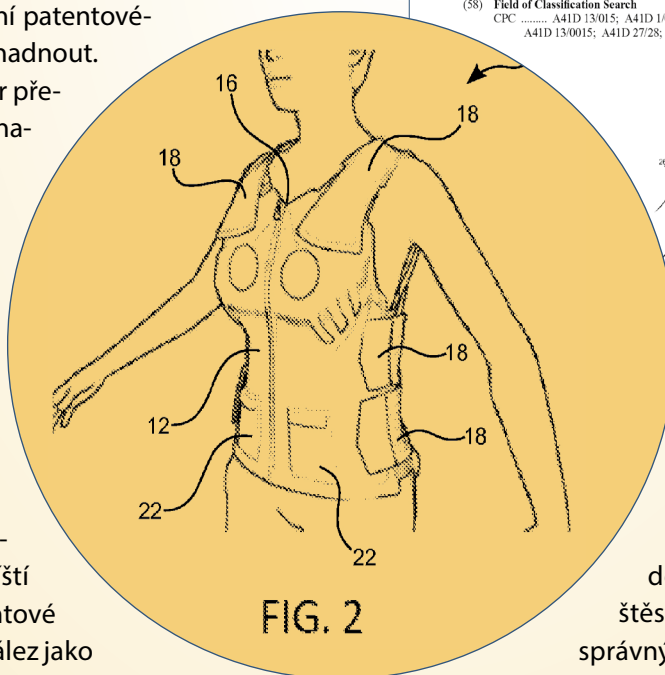
Tropická vedra si žádají tropické vynálezy

Kalendář neúprosně naznačuje, že léto už pomalu balí kufry a chystá se předat vládu podzimu. Přestože se raní vzduch tváří přívětivěji, vzpomínky na letošní tropická vedra jen tak nevychladnou. Některé dny byly tak horké, že se i stín chodil schovávat do klimatizovaných prostor.

V boji s vysokými teplotami jsme zkoušeli ledacos. Tradiční metody, jako studené nápoje, ventilátory nebo strategické přesuny mezi nejbližšími klimatizovanými místnostmi, samozřejmě neklamaly. Kdo však chtěl hledat inspiraci opravdu důkladně, mohl nahlédnout i do patentových databází. Ukazuje se totiž, že vynálezci po celém světě se trápením lidstva v období veder zabývají už velmi dlouho.

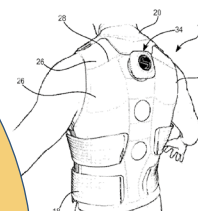
V patentových databázích najdeme nejrůznější důmyslná řešení: od speciálních chladicích oděvů, přes slunečníky s aktivním ochlazováním až po zařízení, jejichž účel lze po přečtení patentového spisu jen obtížně odhadnout. Zdá se, že když teploměr překročí třicítku, lidská vynalézavost nezná hranic.

A tak i když léto pomalu odchází, zůstává po něm nejen opálení a fotografie z dovolených, ale také obdiv k vynálezům, kteří se snaží učinit horké dny alespoň o něco snesitelnějšími. Kdo ví, třeba příští léto objevíme v patentové databázi převratný vynález jako osobní přenosný mrak, který bude svého majitele věrně následovat a poskytovat mu stín přesně tam, kde je ho nejvíce potřeba.



Obr. 1: [US9339066B2](#)
Zdroj: Espacenet

(12) United States Patent Codner et al.		(10) Patent No.: US 9,339,066 B2 (45) Date of Patent: May 17, 2016
(54) PERSONAL COOLING AND HEATING SYSTEM		USPC 2/455, 102, 108, 69, 458, D1G. 1; 62/259.3
(71) Applicants: Leon Neil Codner , Fort Worth, TX (US); Jesse DeLance Sutton, Jr. , Sanford, FL (US)		See application file for complete search history.
(72) Inventors: Leon Neil Codner , Fort Worth, TX (US); Jesse DeLance Sutton, Jr. , Sanford, FL (US)		(56) References Cited
(*) Notice: Subject to any disclaimer, the term of this patent is extended or adjusted under 35 U.S.C. 154(b) by 0 days.		U.S. PATENT DOCUMENTS
(21) Appl. No.: 14/845,751		3,713,480 A * 1/1973 Low A41D 13/0025 165/46
(22) Filed: Sep. 4, 2015		4,451,934 A * 6/1984 Gioello A41B 9/00 2/113
(65) Prior Publication Data US 2015/0374045 A1 Dec. 31, 2015		4,575,097 A 3/1986 Brannigan et al. A41D 27/28 2/69
Related U.S. Application Data		4,832,030 A 5/1989 De Canto A41D 13/0025 2/102
(60) Provisional application No. 62/076,803, filed on Nov. 7, 2014.		5,515,543 A * 5/1996 Gioello A41D 13/0025 2/456
(51) Int. Cl. A41D 13/002 (2006.01) A61F 7/10 (2006.01) A61F 7/00 (2006.01) A61B 5/024 (2006.01) A61B 5/00 (2006.01) A61B 5/0205 (2006.01)		(Continued)
(52) U.S. Cl. CPC A41D 13/0025 (2013.01); A61F 7/10 (2013.01); A61B 5/002 (2013.01); A61B 5/02055 (2013.01); A61B 5/02438 (2013.01); A61B 5/6805 (2013.01); A61F 2007/0018 (2013.01); A61F 2007/0056 (2013.01); A61F 2007/0067 (2013.01); A61F 2007/0096 (2013.01)		FOREIGN PATENT DOCUMENTS
(58) Field of Classification Search CPC A41D 13/015; A41D 1/04; A41D 3/09; A41D 13/0015; A41D 27/28; A41D 13/0025; A62B 17/003		CA 2810287 9/2014 WO 2004111741 12/2004
		Primary Examiner — Tejash Patel (74) Attorney, Agent, or Firm — Lisa Foundation Patent Law Clinic
		(57) ABSTRACT Embodiments of the invention provide a cooling garment including a garment material configured to be worn on a user's upper body. The garment material includes an outer surface with gel-filled chambers, an inner surface, and a hole therethrough. The garment material is configured to compress against the user's body when worn so that protrusions extending from the inner surface contact the user's body and define air channels between the protrusions, the inner surface, and the user's body. The cooling garment also includes a fixing ring coupled to the garment material around the hole, and a suction device configured to be coupled to the fixing ring, wherein the suction device is configured to circulate air through the air channels.
		19 Claims, 9 Drawing Sheets



Do té doby nám nezbyvá než být rádi, že letošní vedra jsou už převážně minulostí. Prý si však máme zvykat, že podobné tropické radovánky nás budou doprovázet každé léto. A protože štěstí přeje připraveným, možná je správný čas začít vážně uvažovat o chladicím oděvu.

Třeba o takovém, jaký popisuje patent [US9339066B2](#) (*Personal cooling and heating system*), viz obr. 1. Tento

pozoruhodný oděvní výtvar obsahuje vzduchové kanálky, gelové komory a odsávací zařízení, v němž cirkuluje vzduch. Jinými slovy: něco mezi vestou, klimatizací a skafandrem. Ideální model do města, kde teplota dosahuje hodnot, při nichž se člověk začíná škvárit.

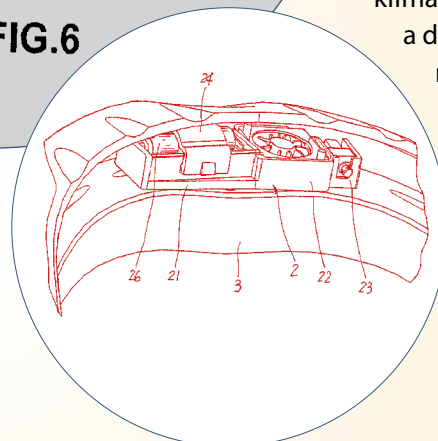
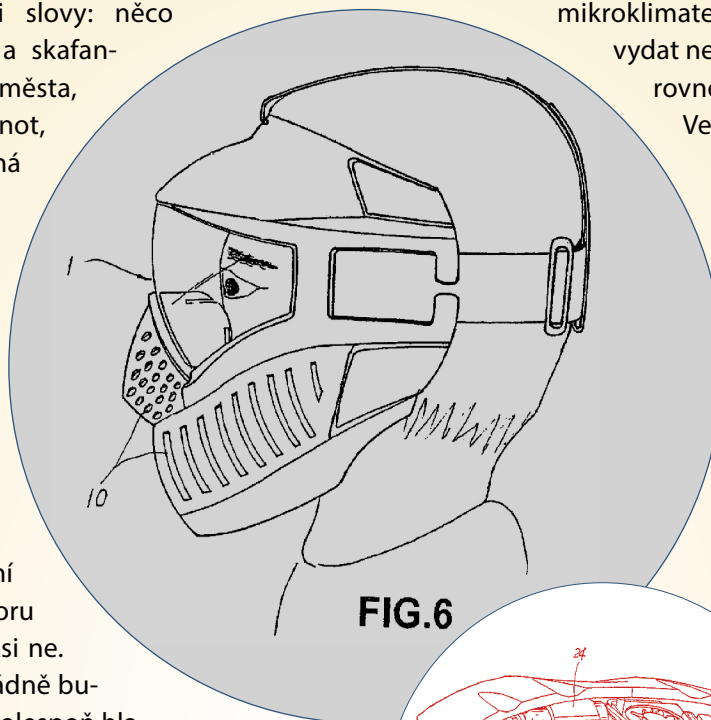
Pro ještě větší tepelný komfort lze celý outfit doplnit helmou s ventilátorem, chráněnou patentem [US7802318B2](#) (*Helmet having cooling fan device*), viz obr. 2. Přilba obsahuje baterii a ventilátor, který vhání okolní vzduch do prostoru kolem hlavy. Elegantní? Asi ne. Praktické? Že by? Každopádně budete mít naději, že vám se alespoň hlava nezaváří.

A pokud by to pořád nestačilo, přichází na řadu další zásadní kus výbavy: chladicí deštník popsán v patentové přihlášce [US20240224385A1](#) (*Cooling Umbrella Device*), viz obr. 3. Ten obsahuje aktivní chladicí zařízení, jehož úkolem je vytvořit pod deštníkem příjemné mikroklima a ochránit uživatele před přehřátím.

Výsledkem je tedy kompletní letní výstroj: chladicí oděv, klimatizovaná helma a deštník s vlastním mikroklimatem. Člověk by se v tom mohl vydat nejen do rozpálených ulic, ale rovnou na průzkum povrchu Venuše.

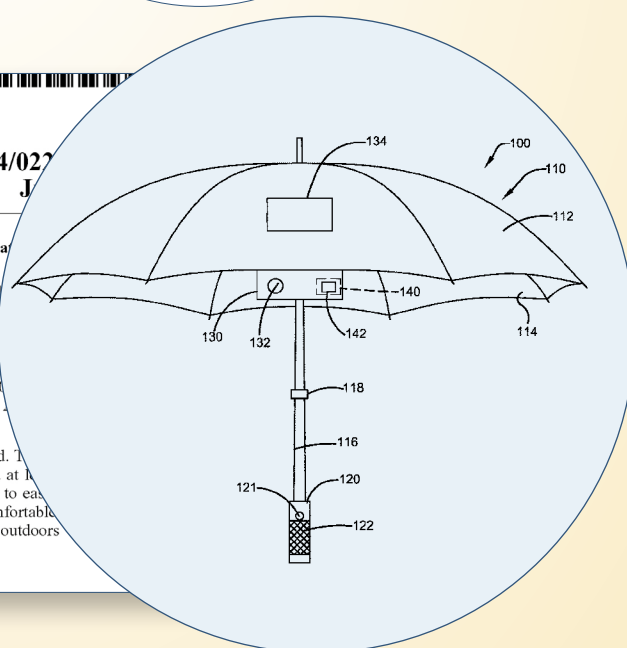
Ačkoliv to celé zní poněkud bláznivě, nelze úplně vyloučit, že se v podobně bláznivých outfitech budeme v rozpálených městech jednou běžně potkávat. Ostatně móda už přežila ledacos. Jen těžko odhadovat, jak se na spojení klimatizace, skafandru a deštníku bude tvářit módní policie. ✓

-hch-



Obr. 2: Patent [US7802318B2](#)
Zdroj: Espacenet

(19) United States		US 20240224385A1	
(12) Patent Application Publication		(10) Pub. No.: US 2024/022	(43) Pub. Date: J
(54) COOLING UMBRELLA DEVICE		Publication Classification	
(71) Applicant: Debbie Grierson , Philadelphia, PA (US)		(51) Int. Cl. H05B 3/22 (2006.01)	(52) U.S. Cl. A45B 25/00 (2006.01)
(72) Inventor: Debbie Grierson , Philadelphia, PA (US)		(57) ABSTRACT	
(21) Appl. No.: 18/404,490		A cooling umbrella device is provided. The device is comprised of a body, a shaft, a handle, and at least one cooling unit. The device allows users to easily maintain a comfortable temperature while shielding harmful sunrays outdoors.	
(22) Filed: Jan. 4, 2024			
Related U.S. Application Data			
(60) Provisional application No. 63/437,019, filed on Jan. 4, 2023.			



Obr. 3: Patentová přihláška [US20240224385A1](#)
Zdroj: Espacenet

Shrnutí odborných článků

ČESKY

Autorské právo na Ukrajině

Článek se věnuje právní úpravě autorského práva na Ukrajině, včetně právní úpravy kolektivní správy a práv, a srovnání s právní úpravou v České republice. Zmiňuje rovněž aktuálně probíhající proces sladování ukrajinského práva a s právem Evropské unie a dopady válečného stavu na legislativu a zejména na fungování kolektivní správy.

Klíčová slova: autorské právo, práva související s právem autorským, sui generis práva, autorský zákon, právo Evropské unie, kolektivní správa práv, Ukrajina.

Světová organizace duševního vlastnictví (WIPO) – od historických kořenů k současné podobě

Článek představuje a komplexně analyzuje historický vývoj, institucionální strukturu a současné fungování Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO). Popisuje vznik mezinárodního systému ochrany duševního vlastnictví od Pařížské a Bernské úmluvy přes organizaci BIRPI až po založení WIPO v roce 1967 a její začlenění do systému OSN. Dále se věnuje hlavním orgánům WIPO, jejím výborům, rozhodovacím mechanismům, globálním registračním systémům (PCT, Madridský, Haagský a Lisabonský systém) a správě mezinárodních smluv. Pozornost je věnována také regionálním skupinám, vztahu WIPO k Evropské unii a České republice a současným výzvám spojeným s digitalizací, umělou inteligencí, tradičními znalostmi a tradičními kulturními projevy a rozvojovou agendou. Článek ukazuje proměnu WIPO z technické organizace spravující mezinárodní smlouvy v klíčové globální fórum pro tvorbu politik a pravidel v oblasti duševního vlastnictví.

Klíčová slova: Světová organizace duševního vlastnictví, WIPO, úmluvy na ochranu duševního vlastnictví, řídicí struktura WIPO, členství ve WIPO, rozvojové agendy WIPO

„Rychleji, výše, silněji“ – 130 let novodobých olympijských her v kontextu duševního vlastnictví

Článek se věnuje vztahu mezi olympijským hnutím a právem duševního vlastnictví na pozadí 130. výročí obnovení novodobých olympijských her. Ukazuje, že olympijské hry představují hodnotný soubor nehmotných aktiv, jejichž ochrana je nezbytná pro fungování a financování olympijského hnutí. Pozornost je zaměřena na právní ochranu olympijské symboliky a na úlohu Mezinárodního olympijského výboru a národních olympijských výborů při prosazování těchto práv. Článek zmiňuje mezinárodní i české právní nástroje ochrany olympijského vlastnictví, zejména Nairobskou smlouvu o ochraně olympijského symbolu, zákon č. 60/2000 Sb., o ochraně olympijských symbolik, a související úpravu ochranných známek. Příspěvek poukazuje také na užívání označení „olympiáda“ ve školních vědomostních soutěžích a hledání rovnováhy mezi právní ochranou olympijských označení a dlouhodobou vzdělávací tradicí.

Klíčová slova: duševní vlastnictví, průmyslové vlastnictví, olympijské hry, olympijská symbolika, olympijský výbor

ENGLISH (SUMMARY OF ARTICLES)

Law on Copyright in Ukraine

This article examines the legal framework of copyright law in Ukraine, including the regulation of collective management and related rights, and provides a comparison with the legal framework in the Czech Republic. It also addresses the ongoing process of harmonizing Ukrainian law with the law of the European Union and the impact of the state of war on legislation and, in particular, on the functioning of collective management.

Keywords: copyright, related rights, sui generis rights, Copyright Act, European Union law, collective management of rights, Ukraine.

The World Intellectual Property Organization (WIPO) - From Its Historical Roots to Its Current Form

This article provides a comprehensive overview of the historical development, institutional structure and current functioning of the World Intellectual Property Organization (WIPO). It examines the origins of the international intellectual property system, from the Paris and Berne Conventions and the establishment of BIRPI to the creation of WIPO in 1967 and its integration into the United Nations system. The article analyzes WIPO's governance structure, decision-making bodies, committees, and global intellectual property services, including the PCT, Madrid, Hague and Lisbon systems. It also discusses the organization's treaty framework, regional groups, the role of the European Union and the Czech Republic within WIPO, and current challenges related to digitalization, artificial intelligence, traditional knowledge, genetic resources and the Development Agenda. The article demonstrates how WIPO has evolved from a technical administrative body into a major global forum for international cooperation, policymaking and regulation in the field of intellectual property.

Keywords: World Intellectual Property Organization, WIPO, intellectual property treaties, WIPO governing bodies, membership in WIPO, WIPO Development Agenda

“Faster, Higher, Stronger”: 130 Years of the Modern Olympic Games in the Context of Intellectual Property

The article examines the relationship between the Olympic Movement and intellectual property law in the context of the 130th anniversary of the revival of the modern Olympic Games. It demonstrates that the Olympic Games represent a valuable set of intangible assets, the protection of which is essential for the functioning and financing of the Olympic Movement. Special attention is paid to the legal protection of Olympic symbols and the role of the International Olympic Committee and National Olympic Committees in enforcing these rights. The article discusses international and Czech legal instruments for the protection of Olympic property, in particular the Nairobi Treaty on the Protection of the Olympic Symbol, Act No. 60/2000 Coll., and the related trademark regulation. It also addresses the use of the term “Olympics” in school knowledge competitions and explores the search for a balance between the legal protection of Olympic designations and a long-standing educational tradition.

Keywords: intellectual property, industrial property, Olympic Games, Olympic symbols, Olympic Committee

Pokyny pro autory

Časopis Duševní vlastnictví zveřejňuje články týkající se především průmyslového a jiného duševního vlastnictví.

Za věcný obsah příspěvků odpovídá autor a jeho názory se nemusí ztotožňovat s názory vydavatele. Autor dále odpovídá za to, že příspěvek předaný redakci ani jakákoliv jeho část včetně příloh neporušuje práva třetích osob ani žádné předpisy, zejména autorská práva dle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Autorům pro informaci sdělujeme, že Úřad průmyslového vlastnictví poskytl společnostem Wolters Kluwer, a.s., C. H. Beck, s.r.o., a Atlas consulting, s.r.o., souhlas k zařazení vybraných článků z časopisu Duševní vlastnictví do systémů ASPI, Beck-online, Codexis a na webový portál www.pravniprostor.cz, a to v celém rozsahu nebo ve zkrácené podobě. Předpokladem k zařazení článku do těchto systémů je souhlas autora vyjádřený prostřednictvím e-mailu.

Textové části rukopisu zpracované v českém jazyce s diakritikou zasílejte redakci elektronicky na e-mailovou adresu redakce@upv.gov.cz ve formátech RTF, DOC, DOCX (tj. vytvořené editorem MS WORD). Text neformátujte ani nijak graficky neupravujte, neboť grafická úprava bude provedena jednotně. Nepoužívejte funkci dělení slov – text se při zlomu nakonec rozdělí úplně jinak. Tučné písmo, kurzíva či podtržení v textu budou zachovány. K textu článku přiložte klíčová slova a resumé v češtině (cca 600 znaků). Resumé zahrnuje název článku, jméno autora a výstižnou charakteristiku obsahu článku.

Články by měly splňovat požadavky na odborné publikace, tzn., že by měly být mj. i vhodně strukturovány. Poznámkový aparát k textu (tj. především odkazy na citované zdroje nebo vysvětlení či komentáře) uvádějte pod čarou pomocí funkce Vložit poznámku pod čarou (MS WORD). Každá poznámka začíná velkým písmenem a končí tečkou. Na konec textu uveďte seznam použitých pramenů a literatury (nečíslovaný a v abecedním pořadí). Pro citace a bibliografické záznamy používejte ČSN ISO 690:2011.

Obrazové přílohy, tabulky a grafy nekládejte přímo do textu. Připojte je ke zprávě jako samostatnou přílohu ve formátech JPG (JPEG), PNG nebo PDF s uvedením zdroje. V textu označte

místo, kam zamýšlíte tyto přílohy vložit. Uvádějte u nich zdroje a obsahový popis.

Redakce si vyhrazuje právo na jazykové a technické úpravy textů. Došlé příspěvky, kromě krátkých informací a oznámení, podléhají posouzení, které provádějí členové redakční rady časopisu. Členové redakční rady samostatně posuzují, zda příspěvky spadají do oblasti průmyslového či jiného duševního vlastnictví a splňují základní požadavky kladené na odborný text. Mohou autorovi doporučit provedení jazykových, formálních i obsahových úprav. Na základě vyjádření připomínek a po jejich projednání na redakční radě připraví redakce ze schválených příspěvků příslušné číslo časopisu do tisku. Konečné rozhodnutí o přijetí, či zamítnutí příspěvků činí ve všech případech redakční rada. Po zalomení a přípravě textu do tisku má autor právo na provedení autorské korektury.

Recenzované články

Článek je též možné publikovat jako recenzovaný. Takový článek musí splňovat standardní parametry a náležitosti vědecké práce – musí obsahovat Úvod jako samostatnou část textu, v němž autor vymezí cíl stati, popř. i výzkumné otázky a metody, jimiž statí zpracoval. V textu článku musí řádně citovat z odborné literatury, popř. i judikatury a právních předpisů. Závěr musí tvořit samostatnou část textu, v níž shrne dosažené nové poznatky. Recenzovaný článek povinně podléhá oboustranně (z hlediska recenzentů i autora) anonymnímu recenznímu řízení dvou nezávislých recenzentů. S recenzemi je autor redaktorem následně seznámen a pokud obsahují výzvy recenzenta k nutným úpravám, autor je co nejdříve zapracuje. Jde-li pouze o doporučení recenzenta, autor je zvaží. Následně proběhne posouzení obou recenzí i autorem upraveného textu článku, popř. jeho vyjádření k recenzím, členy redakční rady. Na základě vyjádření posuzovatelů je po jednání redakční rady autorovi sděleno, zda je text přijat ke zveřejnění jako článek recenzovaný. Konečné rozhodnutí o přijetí, úpravě či zamítnutí recenzovaného článku činí ve všech případech redakční rada.

Časopis vychází čtvrtletně, 15. den v měsících březen, červen, září a prosinec. Uzávěrka čísla je vždy 1. den předchozího měsíce, tj. 1. února, 1. května, 1. srpna a 1. listopadu. V případě zájmu autora o publikování recenzovaného článku je uzávěrka vždy o dva měsíce dřív. Články uveřejněné v časopise jsou honorovány.



VYNÁLEZY /
PATENTY



UŽITNÉ
VZORY



OCHRANNÉ
ZNÁMKY



PRŮMYSLOVÉ
VZORY



OZNAČENÍ PŮVODU
A ZEMĚPISNÁ OZNAČENÍ



AUTORSKÉ
PRÁVO



O ÚŘADU PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ

Úřad průmyslového vlastnictví je ústředním orgánem státní správy České republiky na ochranu průmyslového vlastnictví. Jeho historie sahá až do roku 1919, kdy byl zákonem č. 305/1919 Sb., ze dne 27. května 1919, jenž se týká prozatímních opatření na ochranu vynálezů, zřízen patentní úřad se sídlem v Praze.

Úřad průmyslového vlastnictví plní zejména funkci národního patentového a známkového úřadu. Mezi jeho základní funkce patří:

- rozhodování v rámci správního řízení o poskytování ochrany na vynálezy, užité a průmyslové vzory, ochranné známky, zeměpisná označení a označení původu výrobků a vedení příslušných rejstříků o těchto předmětech průmyslových práv
- vykonávání činnosti podle předpisů o patentových zástupcích
- zpřístupňování informací o světové patentové literatuře
- zabezpečení plnění závazků z mezinárodních smluv z oblasti průmyslového vlastnictví, jichž je Česká republika členem
- aktivní spolupráce s jinými orgány státní správy při prosazování průmyslových práv
- spolupráce s mezinárodními organizacemi a národními úřady jednotlivých států na poli průmyslového vlastnictví.



Úřad
průmyslového
vlastnictví

Antonína Čermáka 2a
160 68 Praha 6-Bubeneč
IČO: 48135097
datová schránka: ix6aa38

220 383 111 ústředna
220 383 129 studovna pro veřejnost
220 383 120 informační centrum
objednavky@upv.gov.cz, posta@upv.gov.cz,
helpdesk@upv.gov.cz, studovna@upv.gov.cz

upv.gov.cz